

تصویر ابو عید الرحمن الکوردی

خه و نامه ی کوردی

سینماش

۲۰۰۵

گوگرد نهوگو وهرگیرانی

عبدالسلام محمد نیمی

خه و نامه ی کوردی

کۆکرنه و مو و مرگێرانی
عبدالسلام محمد نبی

چاپی شه شه م

ماڤى له چاپدانەوهى ئەم خەونامەيه پارتيزاوه تەنها بۆشنيخ ئەنومەر

پيناسى كتيب

ماوى كتيب : خەونامەى كوردى

بۆكرنەو دو وەرگيرانى : عبدالسلام محمد نبى

وێهتى چاپ : چاپى شه شەم

نوینی چاپ : چاپخانهى گەنج

نیراژ : (۱۰۰۰) دانە

قم الاياع في المكتبة الوطنية بغداد (۱۳۱۹) لسنة ۱۹۸۵

پیشکش به و کسه‌ی که له بروی راستی و تاقی
کردنوه نه‌نوارینه ژیان و به‌نامه‌ی ژیان به تهرزاووی
راستی ده‌کیشی:

دانه‌ر عبدالسلام محمد نبی خوشناو

کز کردنده و وه رگیرانی.

عبدالسلام محمد نبی خوشنار. بیتوانه:

پنشهک ش به گیانی پاکی پیری خه رباتی شه ربایی

یه زدانی .. مه ولانا خالیدی کوردی:

به گیانی بووناکی مهستی سروشه دلپاکانی کوردی

مه یخانه ی خواپه رهستی:

مه لاجه بدوری کوردی ماود رانی:

به گهلی کوردی تیکوشه ری بیازی خواپه رستی و

پاریزه ری نایینی نیسلامی پرؤزله هه موو ...

عبدالسلام محمد نبی: خوشنار

اذ قال يوسف لأبيه يا أباي اني رأيت أحد عشر كوكبا
والشمس والقمر رأيتهم لي ساجدين: صدق الله العظيم.

الآية: سورة يوسف

قال الرسول الكريم محمد عليه السلام. انقطع الوحي و
بقيت المبشرات قالوا و ما المبشرات؟ يا رسول الله. قال:
الرؤيا الصالحة يراها المؤمن أو يرى له.

الحديث المقدس

الرؤيا الصالحة وحي الاولياء.

عبدالقادر الجيلاني

الرؤيا الصالحة تنبع من روح مشرقة بنور الله.

عمر السهروردي

بروو بهم جزوه کاتی که تایی نیلام سه قام گیر بوو وستان
 شتی دا بیش که کاتی نوئز بوون خه لک بزانی به هژی ئه و شته وه هندی
 ووتیان کاتی بوونی نوئزه کان ناگر ده که بنه وه هندی کیش ووتیان نافوس
 لینه ده بن به لام شه و له خه ودا چارده که س له یارانی پی غه مبه ر جو برابلیان
 له خه و دیت که ووشه ی بانگدانی پی ووتن وه به کینک له و چارده که سه
 عومهری کوری خه تاپ بوو ئه وانبش هه مرویان خه وه که یان عه رزی
 پی غه مبه ری مه زن کرد ئه ویش بریاری له سه ردار بوو به دروشمی کاتی
 بوونی نوئز هه روه ها پی غه مبه ری به ریز (محمد) فه رمووه تی: رو با
 المؤمن جزوه من ست و اربعین جزأ من النبوة:

واته خه ونی ئیماندار به شیکه له چل و شش به شی پی غه مبه رابه تی وه
 هه زاران به لگه ی پته وه هه یه که تایی نیلام ئه و به ری گرنگی داوه به
 خه رن نه ک له بهر ئه وه که خه رن به ی وهندی به س به تایی هه بی به لکر له
 بهر ئه وه که خه رن پروودارنکی راسته قینه به ی وهندی به هه مرو
 ئادمیزاده وه هه یه وه زانیانی به ناویانگی نیلام زور دربارهی دواون
 و خه رنان به حه قیقه تی راستی ده رخسروه وه به به لگه ی به هیز ئه مه یان
 پرچ کردۆنه وه که هه ندی که س ده لێن خه رن ئه و پرووداوانه ی که له ژبانی
 پروژانه ی مرۆڤدا پرووده دات ده یندرته وه وه ناوی ئه برری به خه رن.
 مامزستا محمودی زه مه خسه ری و مامزستا فارابی و مامزستا ئه بو عه لی
 سبنا شیخی غه زالی و شه یخ عبدالقادر گه یلانی و ئه بو نه جینی
 سه هره وه ردی و شه یخ عبدالواحدی به مانی و مامزستا خالیدی کوردی و
 مه لاحه یده ری ماوه رانی و عالمی به ناو بانگ ده ربارهی خه رن دواون و
 سه له ماندرویه که خه رن هه برویتکی راسته قینه و دووره له هه رپنه و
 دووباره بوونه وه ی پروودای ژبانی پروژانه:

خون له لایان زانیانی (تصوف) به یه یامیکی بیرۆزی یه زدانی بر
نادمیزاد داندراوه وه ده فرمرون که خور په ی وهندی به گیانه وه هه به
به س:

چوونکه کانی که خوا هه موو گیانی نادمیزادی دروست کرد هه موو
گیانیک به پاکی دروست کراوه هه موو گیانیک ناگاداری هه موو پروو داوی
بوونه وه کرا تا کوو تیک چوونی نه سیره ی زهوی:

جا نه گهر نهو گیانه هاته بهر به ده نیککی واکه به هژی تاوانباری به وه
گهردی نه گرت و به پرووناکی مایه وه نهو نهو گیانه له بیداری و بێ خه ویدا
شت نه بینی و نه زانی که نه م شت زانینه ش یادی بۆزی خزه تی که
دروست کراوه وه به م زانینه نه ووتری (کرامت) که عیلم ناوی ناوه
(الحاسة السادسة) هه ستیاری شه شه م به لام نه گهر گیان که ونه بهر
به ده نیککی زهنگاوی کراو به هژی کفر و تاوانباری نهو ده بیه بهرده له
نیوان یاد کردنه وه ی گیانه که بۆ شتی نه هانوه نایسته وه به لام نادمیزاد که
نروست له بهر نهو له کۆمه لی تاوانباری دوور ده بیه وه نهو کاته ده توانی
نهو شتی له کانی خزی دیو به بیاسته وه یادی بکانه وه که نه مه ش
خهونی پی ده ووتری به لام نه م پروو داوه ش به گۆره ی پایه ی پی غه مبه ران
نیه چونکه خهونی پی غه مبه ران هه به سروش واته [وحی] ده ژمیر
درت له بهر نهو پی غه مبه ران که خه ریان لی که وتوه دلیان هه ناگاداره
نه خه وتوه:

به لام تا کوو تیتاش زانیانی ده روون ناسی و پزیشکه کانی ده روون له
مه ته لی: خهون سه ریان سه رماره بزبان ده رنه که وتوه که خه و چه. جا لام
وايه پروونک دیت زانیان به ره به ری گرنگی و بابه خ پیدان سه یری خه و
ده که نه پرزگرا موو کتیی بۆ داده نین:

سه‌رچاوه‌کان:

- ۱- منتخب الکلام فی تفسیر الاحلام: تألیف العالم المعبر ابن سیرین:
الکوردی.
- ۲- تعطیر الانام فی تعبیر المنام: تألیف العالم المعبر عبدالغنی النابلسی.
- ۳- کتاب الاشارات فی علم العبادات: تألیف العالم ابن شاهین.
- ۴- حیاة الحیوان: للشیخ الدمیری الکوردی.
- ۵- کیمبای سعادت: تألیف الشیخ محمد الفزالی. باللغة الفارسیة.
- ۶- تفسیر الرؤیا: تألیف حسن بن البهلول.
- ۷- تعبیر الرؤیا: لأرطامیدورس الامسی.
- ۸- پرتو جانها: تألیف العلامة نصیر الطوسی باللغة الفارسیة.
- ۹- احانة الطالبین: تألیف الفقیه الجلیل زنی دحلان.
- ۱۰- مرشد المعبرین: تألیف العالم الزاهد ملا عبدالقادر سه‌ری کانی
خوشنار.

« پیتی ئەلف »

ئاق: خودا: خودى: خولا: يەزدان:

كەسبىك خوا بە بىر رەنگ و چۆرەنى بىنى لە خەودا - ئەو لە دىن و
دنيا بە بەختيارى دەژى: ئەگەر خوا لە پىشتى پەردەو قەسە لە گەل بىكات
ئەو پايەى زۆر بەرزى دەست دەكەوئ. ئەگەر لە هەرنىك خوا بە تۆرەى
دەپىنرا ئەو خەلكى ئەو هەرنەمە لە فەرمانى خوا لاىان داو ئەگەر كەسبىك
لاى واپرو خوا بىز لاى خۆى بانگى كرد ئەو زوو دەمرى ئەگەر خوا شىكى
داپە ئەو كە مرد دەچىتە بەهەشت - ئەگەر لاى واپرو خوا لە سەر تەخت
دانىشورە ئەو فەرمانى خوا بە تەواوى جى بە جى دەكات.

ئادەم پى غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشنى. لە خەودا كردنى تاوان و تۆرە كردنە ئەگەر لاى
واپرو ئادەمى بە تۆرەى دىت ئەو لە وولاتى خوى دەردە كرىت. ئەگەر لاى
واپرو بۆ بە ئادەم يان بە برادەرى ئادەم ئەو حەج دەكا يان ژن دەهينى. يان
ژنىك فىلى لى دەكات - يان مىندالى پەيدا دەبى يان ژنى حەزى لى دەكات.

ئىدرىسى پى غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشنى و دەست ماچكردنى. دىندارى بە دەلىزى

نه گەر لای وابوو ئیدریس شتیکی دایه نه وه کورپنکی ده‌ینه خوندە واروو
زۆر سودی بز کز مه‌ل ده‌بن نه گەر لای وابوو ئیدریس لێ ی تورپه به نه وه
پربایی ده‌کات له دینداری نه گەر جلکینکی دایه نه وه یان خۆ ی یان خزینکی
ده‌ینه به‌رگ دوروو پیشه‌سازی چاک.

ئێبراهیم پێ غه‌مه‌ر (د.خ):

نه گەر ژن له خه‌و یا به‌ خزمه‌تی گه‌بشت نه وه کورپنکی ده‌بن تووشی
به‌ لا ده‌بن به‌ لام پرزگاری ده‌بن. به‌ خزمه‌ت گه‌بشتی و ده‌ست ماچکردنی
به‌ ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه نه گەر تورپه برو نه وه تاوانباری به‌ به‌ نوێژ
نه‌کردن و ئازار دانی باب و داکی نه گەر که‌سینک جلکی نه‌و بکاته به‌ری
نه وه تووش برونی کورپه‌وه‌ری به‌ له لایان زۆر دارانه‌وه به‌ لام نه‌نجامی
سه‌ر که‌وتنی نه وه.

ئیسحاق پێ غه‌مه‌ر (د.خ):

به‌ خزمه‌ت گه‌بشتی تووش برونی غه‌م و خه‌فه‌ته نه گەر که‌سینک لای
وابوو به‌رگی نه‌وی کرده به‌ر نه وه کورپه‌ ده‌بن هاتنی بز جینگانیک هه‌رزانی
شتومه‌که له‌وی...

ئیسماعیل پێ غه‌مه‌ر (د.خ):

به‌ خزمه‌ت گه‌بشتی و ده‌ست ماچکردنی له‌ خه‌ودا په‌زامه‌ندی به‌ به
هه‌موو کاره‌سات و پروودای ژبان و سرباس کردنی خواپه‌و دینداری
په‌سته‌ینه‌به‌و خزمه‌ت کردنی مزگه‌وته وه ئامۆژگاری کردنی خه‌لکه بز
چاکه‌کردن:

نه یوب پتی غه مبر (د.خ):

به خزمه ت گه بشتی له خه ودا ترووش بوونی دهر دی سامتا که و له
ده ست رژیشتی سامانه به لام نه نجام نهو که مه توووشی ده بی نه گهر
که سینکی نه خووش دبتی نهو ده مری به لام ده چته به هه شت.

نه رمیا پتی غه مبر (د.خ):

به خزمه ت گه بشتی: دینداری و ده و له مه ندی و زیانی باشه نه گهر له ناو
دارستان و کشت و کال دیترا نهو نهو شته ده سووونی. نه گهر شتیکی دابه
نهو به موسو لمانی ده مری.

بیر افیل:

دبتی له خه ودا له هری تمیک نیشانه ی زیانی شادی خه لکی هه رنه
که به به لام نه گهر که سینک دبتی و لای و ابو خه ریکی لیدانی نه فخی
سووره نهو په یدا بوونی دهر دوو به لاو و شورو کوشتاره له دنیا دا.

الباس پتی غه مبر (د.خ):

به خزمه ت گه بشتی له خه ودا خزمه ت کردنی داماوو هه ژارانه:

نینجیل:

خوړندنی له خه ودا نه گهر ستایشی خوا بوو نهو گرتنی رینازی نایینی
نیسلا مه به دلسوزی به لام نه گهر خوړندنی شتی پروو پوچ بوو نهو لادانه
له نهرمانی خرای مزینو به دوا که وتنی هه ورو هه رسی دویابه.

ابوبکری صدیق:

به خزمه‌ت گه‌یشتی له‌خه‌وداره ده‌ست ماچکردنی جی‌به‌جی کردنی
فرمانی خویابه به‌دل سۆزی هه‌روه‌ها خیر کردنه به‌هه‌تیوان و بیوه‌زان و
زال بوون به‌سه‌ر دووژمنداو خویندنی قورانی پیروژ به‌زۆری:

ناو... ئاف:

خواردنه‌وه‌و مه‌له‌کردنی ناو ئاری پاک و پروناک لاجوونی غه‌م
گه‌یشتن به‌ئاوت و سوود وه‌گرته له‌براده‌ری باش شت - شوشن به
ئاری پاک تۆبه‌کردنه له‌گوناحان شه‌گه‌ر که‌سینک له‌خه‌ودا ئاری به
که‌سینکا کرد شه‌و به‌قه‌ی نه‌و که‌سه‌واز له‌زۆر شتی خه‌راب ده‌هینی
گۆڕانی به‌نگی ناو نه‌خۆشی به‌شوشن و مه‌له‌کردن و خواردنه‌وی ئاری
پیس و لێل تروش بوونی کۆنره‌وه‌ری به‌لام له‌نه‌حامدا ده‌گانه‌شادی

ئاوده‌ست: خه‌لا:

چرونه‌خه‌لا بۆ پشاو کردن خه‌بات کردنه بۆ ده‌وله‌مه‌ندی نوێز کردن له
ناویا نێربازی کردنه سواقدانی سوار بوونی ژنی خۆبه‌تی له‌پشته‌وه‌قه
کردن له‌ناویا بوختان کردنه به‌ژینکی بی‌ئاوان: نووستن له‌ناویا درۆ کردنه.

ئاره‌ق: عه‌ره‌ق: مه‌ی: ئال کۆل:

خواردنه‌وه‌و کڕین و فرۆشتوو درووست کردنی مه‌ی له‌خه‌وا به
ده‌ست هینانی مالی حه‌رامه‌ پرزاندنی ئاره‌ق به‌سه‌رزه‌وتدا سه‌رف کردنی
ماله‌ به‌بی سوود. ده‌ست شروشتن به‌ئاره‌ق خواردنی مالی که‌سینکی
زۆرداره:

ناسن:

به دست كهوتنى له خهودا هيزو دهسته لاته: توانندنه وهى
دوله مهندي به به هوى يشه سازى خواردنى به نان غهيهت كردنى
پيارانى دهسته لاتداره كه بهم هزيه وه تروشى دهرده سهرى ده بنى خانوى
ناسن پاشا بىكى دل رهق و زورداره به لام ته مهنى كورته. نه رم برونى له بهر
ده ستدا زال برونه به سهر كوسبى ژماندا..

ناگر: ناوړ: نا: ته ر

نه گهر ناوړى به گرمه و پرېشك له ههر نيميك ديترا نه وه له وئى شه پرو
كوشتر زور ده بنى: خواردنى ناگر. خواردنى مالى هه تيوانه. شهر كردنى
دوو ناگر به رانېر په كترى. شه پر كردنى دوو له شكه ره. كه و تنه وهى ناگرى به
دروكه ل له وولاتى په بيدا برونى دهر دوو به لايه برو خه لكى وولات نه گهر
كه سېك لاي واپوړ له جنگايى تاريخ ناگر نكي پروناك دهرى كرده وه نه وه
خه لك براده كيشنى بو پرېگهى خواپه رستى به لام له جنگايى پروناك
لادانه له تايىنى ئي لام خو گهرم كردنه وه به ناگر دوله مهندي به چورونه نار
ناگروو هاتنه دهرى تزيه كردنه له خهراپه كردن نه گهر ناگر له مالىك بهر برو
نه و ماله تروشى خوشى ده بنى نه گهر كه سېك باغو گولزارى دى له نار
ناگر دا نه و كه سه له به لايى زور گه وړه پرزگار ده بنى.

ناسن گهر:

كه سېك لاي واپوړ له خهودا برونه ناسن گهر نه وه دهسته لاني زور
ده بنى: براده رايه تى ناسن گه ورو لاي دانېشتى له خهودا كردنى بنى فهرمانى
خراپه به زورى مردنى له خهودا مردنى پاشايه نه گهر ژنيك لاي واپوړ

بروته ناسن گهر کارنی ده‌کات نابرووی ده‌چنی.

ئالیک: ئەلف:

که‌سینک لای وابوو له‌خه‌ریا ئالیکی ده‌دا به‌نازه‌ل نه‌وه‌کردنی ئبشی
سرود به‌خسه‌بۆ خزی و کۆمه‌ل. که‌به‌م هزی به‌لای خه‌لک خۆشه‌وست
ده‌بنی.

ئالاً: به‌یداغ:

دبشی ئالای سپی که‌هه‌ل درابن له‌هه‌ر هه‌رنمیک ئاسایشی کۆمه‌له‌
هی سرور په‌یدا بوونی شه‌پوو کوشتاره‌هی په‌ش ده‌سه‌لانی پاشای
روڵاته‌هه‌ل گرتنی ئالاً بابه‌رز بوونه‌. هینانه‌خواری ئالاً له‌ناوچوونی
پاشابه‌دران و کۆزنی ئالاً که‌م ده‌سه‌لانی پاشایه‌نه‌گه‌ر له‌سه‌ربانی مالنیک ئالاً
هه‌ل درا نه‌وه‌مردنی خاوه‌ن ماله‌.

ناشی: ئاسیاو:

که‌سینک له‌خه‌ریا لای وابوو چوو بۆ ئاش و باراشی هاری نه‌وه‌که‌سه‌
ده‌گاته‌نه‌وه‌به‌سته‌ی که‌هه‌به‌نی جا هه‌ر چیک بیت که‌سینک لای وابوو
ئاشینک ده‌گه‌پنی به‌بنی دانه‌وێله‌. نه‌وه‌نه‌وه‌که‌سه‌ده‌مرنی نه‌گه‌ر لای وابوو
ئاشی به‌رد ده‌هاری نه‌وه‌له‌وه‌هه‌رنمه‌شه‌پوو کوشتار پوو ده‌دات نه‌گه‌ر
دانه‌وێله‌ی کرده‌ناو ئاشرو نه‌ی ده‌هاری شه‌وه‌سه‌فه‌ر کردینکی دووره‌
روڵاته‌. پراوه‌ستانی به‌رداش نه‌وه‌مردنی خاوه‌ن ئاشه‌که‌یه‌هه‌بوونی ئاش له‌
ناره‌ندی شار نه‌وه‌یه‌نه‌وه‌شاره‌ترووشی به‌لا ده‌بنی به‌هزی زۆرداری.

نه سپون:

شت شووشتن به نه سپون توبه كړدنه له گوناخان وگرتنی پښازی
خواپه رستی به به ناموزگاری كړدنی مه لایكی زاناو دل پاك.

ناشنا: ناسیاو: براده: ناسیار:

دبڼی: ناسیار له خهردا به شادی هاتنی مړدوې خوښه بز خه وینه که
به لام دبڼی به توبه یی نه وه كړدنی..
ښیكی سووکه که نابرووی پڼ ده چنی نه وه دیتوبه تی.

ناسمان: گهردون:

كه سنی لای واپرو له خهردا نزیك پروشته وه له ناسمان نه وه له خوا
نزیك ده پشته وه: كه وخته خوار له ناسمان گوناخ كړدنه: چوونی سهر ناسمان
پایه ی به رزه: سوو بونی ناسمان په یدا بوونی شه پروو كړشاره: ناگر بارین
له ناسمان هزه بی خواپه: پروخانی ناسمان مردنی پاشای وولاته: كه وتنی
ناسمان به سهر زه ویدا - زوړبوونی مردنی خه لكه له هه رنمه كه: لول دانی
ناسمان لاچوونی پاشایه له سهر كار شق بوونی ناسمان گوناخ كړدنی
زوره - سهر كه وتنی ناسمان به ناسانی مردنی خهون پینه كه به به زووی.

نه سپنی موزیان:

كوشتنی نه سپنی له خهردا توبه كړدنه له گوناخان: خواردنی له خهردا
چاكه كړدنی له گه ل كه سانی پڼ نه مه ك: كه ستنی نه سپنی گوناخ كړدنه زوړ
بوونی نه سپنی له هه رنميك هزه بی خواپه..

ئه‌سپ:

سوار بوونی له خه‌ودا گه‌یشتنه به ئاوات: بهر بوونه‌وه له ئه‌سپ تروش
 بوونی ده‌رده سه‌ری به دیتنی ئه‌سپی سپی شای به هی ره‌ش درده و به‌لایه
 ئه‌سپی زه‌رد نه‌خویشه ئه‌سپی سوور کردنی ئیشیکه که په‌شیمانی تێدایه
 هه‌روه‌ها دیتنی ئه‌سپی بۆز کردنی کرداری چاکه. دیتنی ئه‌سپی شین گران
 بوونی سرخی چه‌کی شه‌ره: خواردنی گوشتی ئه‌سپ هه‌زاری
 خاره‌نه‌که‌یه‌تی: کپینی ئه‌سپ غه‌زا کردنه: به‌سته‌وه‌ی ئه‌سپ غه‌یه‌ت
 کردنی پیاوی گه‌وره‌یه‌ مردن و له ده‌ست چوونی ئه‌سپ له مال خێرو
 به‌ره‌که‌نه‌ حله‌ی ئه‌سپ هاتنی دوورمه‌ بۆ سه‌ر وولات.

ئه‌ستیو:

به ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا پشگیری کردنی هه‌زارانه بۆ کارو باری
 زیان: هه‌ل گرتنی ئاگر به ئه‌ستیو جێ به‌جێ بوونی شه‌و مه‌به‌سته‌یه‌ که
 خه‌بانی بۆ ده‌کات: شکانی ئه‌ستیو له ده‌ست چوونی براده‌رنکی به وه‌فایه:

ئه‌ستی:

ئاگر هه‌ل کردن به ئه‌ستی گه‌یشتنه به ئاوات به ئاسانی: شکانی ئه‌ستی
 له ده‌ست چوونی مالی دنیا‌یه:

ئه‌نگوستیله:

که‌سێ لای وابه‌رو ئه‌نگوستیله‌ی جوانی کرده‌ دست شه‌و په‌یه‌ی به‌رز
 ده‌ست ده‌که‌وی یان ژنیک باش ماره‌ ده‌کات: شه‌گه‌ر ژنیک لای وابه‌رو
 ئه‌نگوستیله‌ی کرده‌ قامکی نه‌ره‌ لای میردی به‌ریز ده‌بنی شه‌گه‌ر کچ بوو شه‌و
 میردی باشی ده‌ست ده‌که‌وی: بزر بوونی ئه‌نگوستیله له ده‌ست چوونی

بايەر مالى دۇنيايە ئەنگۇستىلەي زىر بۇ ژىن پەيدا بۇنى كۆرە بەلام بوو پيار
تووش بوونى غەم و دەردن ھى زىو بە دەست كەوتنى مالى دۇنيايە:
ئەنگۇستىلەي ياقىق يان ئاسن يان مەس يان دار ھەموويان مارە كردنى ژنى
پىوژنە. ئەگەر لاي واپو ئەنگۇستىلەي لەقا مەيىك كىردە يەكشەر ئەو
ژنەكەي دۇلدارى دەكات لەگەل كەمىكى ناكەس: ئەگەر لاي واپو
ئەنگۇستىلەيان داينى ئەو ناوى بە چاكى بلار دەپتەو دەولە مەند دەينى.
ئەگەر لاي واپو ئەنگۇستىلەي ژەنگاوى بوو ئەو تووشى غەم و ھەزاري
دەينى: لە دەست كردنى زۆر ئەنگۇستىلەي گرتنى برادەرى باشە: ئەگەر
ئەقىمى ئەنگۇستىلەي جوان بوو - ژيانى كامەرانى يە لە دۇنيادار لاچوونى
غەم و خەفەتە..

ئەسكۇئى: مەلاقە: كەشتىلە

كەسنى لاي واپو ئەسكۇئى بە دەستەو يەو چىشنى پىن تىنك دەدات
ئەو ئىشى خەلک جىن بەجى دەكات: شكان و سووتانى ئەسكۇئى سالى
بى بارانە و گران بوونى نرخی دەغلور دانە ئەسكۇئى ئاسن تووش بوونى
غەم و خەفەتە بۇ ئەو كەسەي دىتروپەتى: جوانى ئەسكۇئى ژيانى خۇشە.

ئەستۇندە: كۆلەكە:

ئەستۇندەي جوان كە لە خەودا كەسنى دىتى دەگات بە ئارات:
ئەستۇندەي خوار بە دەست كەوتنى كردنى كارتىكى سووكە لە ئاوكۇمەل
شكانى ئەستۇندە لە بن خانوودا مردنى خاوەن خانووە درىزى ئەستۇندە
تەمەن درىزى خاوەنەكە يەتى. چاك كىردەنەي خانووە ئەستۇندە رىزگارى
خاوەنى خانووەكە يە لە نەخۇشى و دەردو خەم:

ئه کسورد: ئه ستۆ: گهردهن:

ئه ستور بوونی به بی هیشان دانهوی سپاردهی خه لکه، به تهواری کوردی خه یانته کردنه له سپارده. ئه گهر لای وابوو به شم شیر ئه ستزیان بری ئهوه له نه خۆشی چاک ده بیتهوه هیشانی ئه ستۆ حه سودی بردنه به خه لک پرووناک دانی ئه ستۆ دینداری به: شین بوونی مو له سهر ئه ستۆ کردنی کاری مهردانه به: هه ل واسبی دورو مه رجان به ئه ستۆ مانای وایه یان خزی یان خزمیکی ده بیته عالمنکی ئایینی که کۆمه ل سوودی لێ ده بیی زهر د بوونی ئه ستۆ تووش بوونی نه خۆشی به.

ئه ستیره:

دارپزانی یه ک ئه ستیره له خه ودا نزیکی بوونی مردنی خه و ن یینه که به: -
خواردنی ئه ستیره خه بیته کردنی خه لکه. کۆمه ل بوونی زۆر ئه ستیره له ده وری که سینک کۆ: بوونه و ی پیاوانی دینداره له ده وری ئه و که سه که وتی ئه ستیره له ئاسمان بۆ زه و ی مردنی که سینکی ناو داره: گرتنی ئه ستیره:
په بدا بوونی کورپنکی پایه به رزه: هه لاتنی ئه ستیره و وون بوونی نه گه بشتنی خه و ن یینه که به به ئاوات. دارپزانی ئه ستیره به زۆری مردنی خه لکه به زۆری نیشتنه و ی ئه ستیره له سهر سه روشانی ههر که سه له خه ودا به رز بوونی پله ی که سه که به: به لām زوو له ده سنی ده چی - هاتنی کۆمه له ی ئه ستیره بۆ مالی که سینک له خه وا مردنی که سه که به:

ئه ستیره ناسی: نجوم گهر:

که سنی لای وابوو بوو بووه ئه ستیره ناس له خه ودا ئه وه حبله و ر حه راله له خه لک ده کات دیتی ئه ستیره ناس گرتنی براده رنکی بی بار و

فیلزاره..

نه سپارده: نه مانه ت:

که سَن لای واپوو له خه ریا نه سپارده ی خه لکی لایه وه به نه واری
دایه وه نه وه حج ده کات نه گهر لای واپوو به ناته واری دایه وه نه وه تروشی
ده رده سهری ده بِن له لایان مال و مندالی خرنه وه:

ناشتی:

ناشت برونه وه له گهل ناحه ز له خه ردا دینداری په: ناشتی کردنی دوو
کرمه ل شه پرکه به جی هینانی فره مانی خرایه له وه هرنمه ی ناشتی لن
کراوه: لاری بوون له ناشتی به دواکه وتنی رینازی شه بتانه: بز نه وه ی لاری
ده کات..

نه شکوه ت: غار:

چرونی نه شکوه ت له خه ردا په نابردنه بز که سینکی به هیز بز
جی به جی کردنی مه به سه که ی رووحانی نه شکوه ت مردنی که سینکی
به هیز رو به سووده بز خه لکی هرنمه که گرنتی زارکی نه شکوه ت پِن شیل
کردنی مانی هه ژارانه له لایان کار به ده ستانی میری.

ناش په ز:

که سینک له خه ردا لای واپوو بوو برو به ناش په ز نه وه له لایان پاشای
وولات ده بته دسته لات دار به لام له دواپی له ناو ده چی.

ناشقاو:

که سنی لای وابوو ناشقاوی له عه و پرت هاته ده ریی ئه وه واز له ژنه که ی
ده هینی ئه گهر ژنی هه بی دهنه واز له کردنی زهوی و زاری خۆی ئه هینی و
نایکانه شینایی:

نارد. هارد:

به ده ست که و تنی ئاردی گهنم له خه ودا یان خه و ن یینه که بیان خزمینکی
ده بینه خورنده وار به ده ست که و تنی ئاردی زو پرات و هه رزه و نوک و جز
به دوا که و تنی دینداری راسته قه به: که سنی لای وابوو ئاش ئامبازده
ده هاری ئه وه به لانیکی دژوار به سه ر خه لکی هه رنه که دادیت:

نارموش: ئاوریشم: هه وریشم

که سینک له خه ودا ئارموشی خاوی دیت ئه وه دلداری له گهل کچی
ده کات..

دبیتی ئارموشی بادراو داوا کردنی ژبنکه که بزی نابین له بهر کردنی
به رگی ئارموشی بۆ پیاو به ده ست که و تنی مالی هه رپامه پۆشینی ئارموش
بۆ کچ میرد کردنه بۆ پیاو منداڵ پهیدا بوونه ئه گهر مردوو به رگی ئاموشیان
کرده بهر ئه وه ده چینه به هه شت ئارموشی سبی بۆ ژن ریزه بۆ پیاو خه مر
خه فه ته.

نازایی:

نازایی له خه ودا گه یشته به ئارات به ئاسانی:

نازار. نیش. ژان:

که سنی لای واپور له خه ودا له شی هه موری نازاری هه به نه و که سه
گورنا حباره به رانه به به فرمانی خوا: به لام نازاری سه رمانای وایه نه و که سه
نازاری باوکی ده دات.

نادمیزاد: مهردوم: مرق:

دبیتی نادمیزادی نه ناسراوه خه و ن بینه که خزیه تی جاچونی دیت
خزی وایه به لام نه گهر لای واپور نادمیزادینکی ناسروا شتیکی دایه نه وه
مالی دریای ده ست ده که وئی به لام نه گهر لای واپور شتیکی لی ستاند نه وه
له ده ست چوونی مالی دونیایه: وه پهیدا بوونی ناکوکی به له نیوانبندا..

ناوله: خروکه:

تووشن بوونی نه خوژی له خه ودا قهرده «قهرزه» نه دانه وهی خه لکه:
چاکبرونه وه له نه خوژی ناوله قهرده دانه وهی: نه گهر لای واپور مندالی
تووشی نه خوژی ناوله بروه نه وه دایکی ناموزگاری خه راپه له و منداله
ده کات: که و تنه وهی نه خوژی خروکه له و ولانی له خه ودا زور بوونی مالی
حه رانه له و ولاته.

ناویاره:

دروست کردنی له خه ودا بز ناودانی شتیایی باس کردنی نه و که سه به
به چاکه له لایان کومه له وه: دروست کردنی ناویاره بز ناوی خوار دنه وه:
نه وه کوپنکی ده بین ده بینه نه ندانزار.

ئاواره بوون ده‌ریه‌ده‌ری:

که‌سن لای وابوو ده‌ریه‌ده‌ر بوو له وولاتنی خۆی نه‌گه‌ر لای خوش بوو
ئه‌وه تووشی غه‌م ده‌بی نه‌گه‌ر لای ناخۆش بوو تووشی شادی ده‌بی.

ئاووردانه‌وه: لا‌کردنه‌وه

له‌خه‌ودا ئاوو‌پ‌دانه‌وه بۆ لای راست تزیه‌کردنه له‌گه‌رناهان بۆ لای
چه‌پ به‌دوا‌که‌وتنی خراپه‌یه: بۆ لای پشته‌وه تووش بوونی غه‌مه
ئاو‌پ‌دانه‌وه له‌نوێژدا بێ موبالانی کردنه له‌به‌جێ هینانی فه‌رمانی خوا..

ئاوه‌دانی:

که‌سن لای وابوو له‌چۆلی چوو بۆ ئاوه‌دانی ئه‌وه‌ پرۆ ده‌کاته‌ دینداری
نه‌گه‌ر له‌ئاوه‌دانی پرۆی کرده‌ چۆلی ئه‌وه‌ پرۆ ده‌کاته‌ که‌م دینی ئاوه‌دان
کردنه‌وه‌ی چۆلی ئامۆژگاری کردنی خه‌لکه‌ بۆ خواپه‌رسی.

ئاودان:

ئاودانی شینایی له‌خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه: ئاودانی
زه‌وی به‌رده‌لان و بێ شینایی ماره‌کردنی ژن و ته‌لاق‌دانی ژنه‌که‌یه.

ئه‌لماس:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌خه‌ودا جێ به‌جێ بوونی مه‌به‌سته‌که‌یه‌تی به‌هۆی
که‌سێکی دڵپاک دۆزینه‌وه‌ی کارگه‌ی ئه‌لماس: به‌ده‌ست که‌وتنی پله‌ی
به‌رزه. خواردنی ئه‌لماس تووش بوونی غه‌م و خه‌فه‌ته: شروشه‌ بێرین به
ئه‌لماس ماره‌کردنی کچکی نازاندی به‌که‌ رابواردنی له‌گه‌ل دژواره.

نه‌ندازیار: موه‌ندیس

که‌سینک لای واپرو بروه به نه‌ندازیار نه‌وه خزمه‌تی کۆمه‌ل ده‌کات

نامان: قاپ:

به زۆری شروشتی قاپ له‌ خه‌ردا لادانی چه‌سردیه له‌ دل و ده‌روون.

ناخ:

کسینکی لای واپرو له‌ خه‌ردا ناخی هه‌ل ده‌کیشا نه‌وه چاکه‌ی له‌ گه‌ل
ناکه‌س کردووه که‌ په‌شیمانه:

ناغایی:

که‌سی لای واپرو برو به ناخا له‌ خه‌ردا نه‌گه‌ر جووتیار برو نه‌وه‌دری
«شه‌رم» له‌ جووتیاران ده‌کات: نه‌گه‌ر مه‌لا برو فسه‌ی باش و کرداری ناپه‌را
ده‌کات: نه‌گه‌ر بازرگان برو پیا ده‌خروات:

ناخوپ:

درووست کردنی له‌ ناو مال یان له‌ ته‌ریله هیزوو ده‌سته‌لانه نه‌گه‌ر لای
واپرو دوو ئازمه‌ل له‌ سه‌ر ناخوپری ته‌ر ده‌له‌ره‌پن نه‌وه ژنه‌که‌ی چه‌ز له‌ دوو
که‌س ده‌کا.

ئاوینه‌ هه‌ی نوک: نه‌نیزوک: فودیک: جام

دبیتی هه‌ی ترکی پرووناک ژبانی شادی به‌لام ئاوینه‌ی تارنک تروش
برونی ده‌رده‌سه‌ری به: خودیتن له‌ ناو ئاوینه‌دا ماره‌ کردنی ژنه: نه‌گه‌ر لای
واپرو ته‌ماشای پستی ئاوینه‌ ده‌کات نه‌وه ده‌چینه‌ لای ژنی خزی له‌ پشه‌وه:

به ده‌ست که‌وتنی ئاوته‌ی به‌ژه‌نگ لادانه له‌ فه‌رمانی خوا‌شکانی ئاوته‌
مردنی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. به‌ ده‌ست که‌وتنی ئاوته‌ی زێڤ دینداریه. ته‌ماشای
کردنی نه‌خۆش بۆ ئاوته‌ مردنی نه‌خۆشه‌که‌یه. چه‌پس کراو نه‌گه‌ر
ته‌ماشای ئاوته‌ی کرد پرزگاری ده‌بن. نه‌گه‌ر ژنی بنواپه‌ته‌ ئاوته‌ نه‌ره
هه‌وێی به‌ سه‌ر دیت. نه‌ستووری ئاوته‌ به‌ ده‌ست که‌وتنی زیانی خۆشه‌:

ئاشه‌وان:

زۆر بوونی ئاش و ئاشه‌وان داد په‌روه‌ری و ئاسایشه‌ له‌ وولات مردنی
ئاشه‌وان مردنی پاشاییکی داد په‌روه‌ره‌: هه‌پینی شتی وا که‌ ناخوری نرخ
گران بوونی ده‌غل و دانه. درووست کردنی ئاش دینداری داته‌.

ئاسوده‌یی:

که‌سی له‌ خه‌ری لای وابوو دلی ئاسوده‌یه‌ نه‌وه‌ به‌رانه‌ر به‌ خزمه‌ر
که‌سی چاکه‌ ده‌کات.

ئاسایش:

په‌یدا بوونی ئاسایش له‌ وولاتی به‌جی هه‌وردنی فه‌رمانی خواجه

ئه‌ستری: دیرک: خار:

که‌سێک له‌ خه‌ردا لای وابوو ئه‌ستری به‌ به‌ده‌نا چوو نه‌وه‌ له‌ لایان
که‌سێکی ئاره‌سه‌ن تووشی غه‌م ده‌بن. پوژشتن به‌ ناو درێکدا دۆستایه‌تی
هه‌ندێ که‌سی ئاره‌سه‌نه‌ که‌ زانیان له‌ ده‌ست ده‌ینی. دروونه‌وه‌ی ئه‌ستری
تورس بوونی کوفه‌وه‌ری به‌ هه‌وێ گه‌رده‌وه‌ی ناشیرین..

« پیتی بی »

بسم الله:

نوو سینی به خه تی جوان له خه ودا دیتی گرتنی یری دین داری به به
راستی ووتنی نهم پرسته پرزوه له نوژدا نه گهر نه وهی ووتوویتی له سر
رینبازی نیمامی شافیمی بوو که به سونته تی ده زانن وه هندی به واجیی
ده زانن نه وه به ده ست که ووتنی پایه ی معزنه به لام نه گهر له سر رینبازی
نه وانه بوو که به سونته تی نازانن نه وه لادانه له قهرمانی شهریمه ت
نوو سینی وه هل گرتنی پشت به سته به خراو زال بوونه به سر دوور مندا.

بیت المقدس:

نوژ کردن له ناویدا: ده ست که ووتنی میرانه له خزمیککی: که سنی له
خه ودا لای و ابو له ناویدا نوژی ده کت به لام پروی نه کرد بوو قیله نه وه
حاجی به نه سبب ده بی ده ست نوژ هل گرتن له ناویدا تووش بوونی
سه فهره: داگیرساندن چرا له ناویدا نه خوش که ووتنی کورپی خه و
بینه که به نه گهر کورپی نه بی له مالی دنیا ده ست کورت ده بی:

بۆراق:

که کسی له خه ودا سواری بۆراقی پنی غه مبه ر بوو نه وه پایه ی به رز ده بی
له دنیا ههروه ها دیتی بۆراق له خه ودا مردنی به شه هیدی به و ده ست

که‌وتنی به‌هه‌شته.

باب: باوک:

دیتنی له‌خه‌ودا به‌شادی: به‌ختیاری و دینداری به‌به‌لام به‌توره‌بی لادانه له
فه‌رمانی خوای مه‌زن:

به‌فر: وه‌ور:

بارینی له‌خه‌ودا کاتی زستان خێرو به‌ره‌که‌ته. به‌لام له‌کاتی خۆی نه‌بن
بارینی ده‌ردو غه‌مه‌ بۆ خه‌لکی هه‌رنه‌مه‌که: بارینی به‌فر له‌شارنک به‌زۆری
هه‌راسان بوونی خه‌لک به‌م هه‌رنه‌مه‌ نه‌وه‌ هاتنی هه‌سکه‌ری پاشایکی
زۆرداره‌ بۆ هه‌رنه‌مه‌که‌و ئازاردانی خه‌لکه‌که‌ به‌. خواردنی له‌خه‌ودا ته‌
کردنی بێ سووده. نووستن له‌سه‌ر به‌فر تووش بوونی غه‌مه: شه‌ره‌ به‌فر
قه‌ی ناله‌بار به‌یه‌که‌ر ووتنه. مآلینی به‌فر گرتنی پێبازی دینداری به‌به‌
پاستی..

با:

که‌سن لای وابوو بای گه‌رم دیت له‌وولانی نه‌وه‌ ده‌ردو به‌لا دیته‌ سه‌ر
نهم‌ وولانه‌ بای فینک شادی به‌. بای سارد بێ نه‌مری کردنی خه‌لکه‌که‌ بۆ
فه‌رمانی خوای مه‌زن هاتنی با به‌گه‌رمه‌ گرم بۆ هه‌رنه‌می نه‌وه‌ په‌یدا بوونی
شه‌رو کوشاره‌ له‌وێ - هاتنی په‌شه‌بارو زریان به‌توندی به‌جۆری خانو
به‌ره‌ی ده‌رووخاند نه‌وه‌ غه‌زه‌بی خوا به‌له‌و هه‌رنه‌مه‌ به‌هزی تاوانی زۆر:
هاتنی بای شه‌مال له‌هه‌ر وولانیک شادی به‌بۆ خه‌لکه‌که‌:

باران:

باریسی بارانی هیمه: له خه ودا له کاتی خۆی ژمانی کامه رانی به بز
خه لکی هه رنمه که بارانی لافاو هینه روو زیان به خشی هاتی دهردور
به لایه بز وولات.. باریسی خۆین له هه وولاتی. پروودانی شهردو کوشتاره
له روی..

بوله رزه:

هاتی بوله رزه له هه رنمیک لادانی خه لکه که به له فه رمانی خوا.

بازاپ باژیر:

که سینگ لای وابوو چوو بز بازاپنکی ونه ی ده زانی بازاری کوی به
نه گه ره له بالغ بوو شه خزمهت کردنی مزگه و ته له لایان خه لکی بازاپه که
وه بازاپی تاریک و پس وازهینه نه خزمهت کردنی مزگه و ته. بازاری
قوماشی خوری دیتی له خه ودا شادی خه وینه که به ناگر ننه بهر بزورنی
بازاپ په واجی شتی فروشته. نووستنی خه لک له بازاپ که سادی مرعاهه له
کردنه. رازاندنه وه ی بازاپ به ختباری خه لکه. نه گه ره که سنی لای وابوو چوو
بز بازاپوو مرعاهه ی نه کرد شه لچه وینیتی له سه ره شه کاره ی که
ده ی کات.

باشوکه: واشه:

گرتوو گورشتی له خه ودا له ناو چوونی پاشاییکی زۆرداره: خواردنی
گورشتی له خه ودا غه یهت کردنی که سینگ باشه: هیلکه ی باشوکه نه گه
زن به ده سنی بکه وئی شه مندالی لاسارو که م دینی ده بیت:

بار به ر:

به دست که و تنی له خودا گه‌بشته به تاوات. له ناو چوونی تروش
بوونی غمه.

به رد: گاشه: خرک: کالین:

هه‌ل گرتنی به رد له خودا براده‌رایه‌تی که سیکي دل په‌قه: خواردنی
ووتنی قسای بن سووده. خانوو کردن به به رد. گرد بوونه‌وی له گه‌ل
خه‌لکی دل په‌ق به رد بارین له ناسمان. دل په‌قی و بنی به‌زه‌یی به له گه‌ل
یه کتری. خواردنی به ردو بوون به به رد لادانه له فهرمانی خوا سوار بوونی
به رد هه‌بوونی ژینکی دل په‌قه وورد کردنی به رد ناموزگاری مروئی دل
په‌قه:

بادام: چه‌قه له باوی:

خواردنی بادامی سه‌وز له کاتی خوی به ده‌ست که و تنی پزقینکی
حه‌لاله به لام بادامی ووشک دیتنی له خودا سالتیکی بن ده‌رامه‌ته برپنی
داری بادام یارمه‌تی هه‌زاره چاندنی بادام حه‌سوودی بردنه به خه‌لک:

بنه‌وشه: و نه‌وشه:

ده‌سکی بنه‌وشه به ده‌ست که و تنی له خودا په‌بدا بوونی کورپنکی
تعه‌من کورته یان ئیشیکی کهم وه‌خته بژن کردن و خواردنی بنه‌وشه ماره
کردنی کچینکی نارام و هوشیاره له باخه‌ل نانی بنه‌وشه دل‌داری به له گه‌ل
ژنی خوی.

بالیف سهرین:

کردن و کپرنی له خه ودا ده ست که وتنی ژبانی به ختیار یه. درنژ بوونی
بالیف بیر کردنه ویه له زبان. گه وریه بالیف ته مه ن درنژ یه. ده ست
که وتنی بالیف که جوان بنی شادی یه:

بیهه، نه سیوه ت: ئاله ت: بیبار

خواردنی له خه ودا به ته نیا یان له گه ل ههرشتی تووش بوونی غه مه
کردنی ئینیکه که له دواوژ ده یته هژی ده رده سهری:

بیژینگ:

له بیژینگ دانی له خه ودا کردنی کاری به جنی یه به لام شکانی کردنی
کاری بنی سوو ده.

باژله:

تووش بوونی نه خووشی باژله له خه ودا تازار دانی دایکه بنی رسته توبه
بکات.

باوه شین:

باوه شین کردن له خه ودا ته نه لئ یه له کار و باردا. کپرنو و فرژشتی
باوه شین چاو له ده ست خه لکه بز نه وه خیری بنی بکه ن: نه گه ر که سینک
لای رابوو که سینک باوه شینی لئ ده کرد نه وه قازانج له و که سه ده یی:

بو ن:

کردنی بو نی خوش شادی یه به لام بو نی ناخوش غه و خه فه ته.

بزماری:

دبیتی بزماری گه‌وره پاشای وولاته و بزماری وورد عه‌سکه‌ری پاشایه:
کوتانی بزماری له زه‌وی یان له دار بۆ پیاوی بۆ ژن ژن هیتانه بۆ ژنی بۆ میرد
میرد کردنه شکانی بزماری گه‌وره مردنی پاشای وولاته:

بۆ:

دبیتی بۆزی هه‌ر که‌ستیک به‌ره‌شوو جوانی شه‌ره به‌ختباری
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌لام ناشیرینی ژبانی هه‌زاری به‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی.

به‌رتاشین:

به‌رتاشین له خه‌ردا قه‌رد دانه‌وه‌ی خه‌لکو به‌ دوا که‌وتنی فهرمورده‌ی
شه‌ریعت.

بن‌میچی خانو: سه‌لاپته:

سواق دانی سه‌لاپته‌ی خانوو جوان کردنی سه‌رکه‌وتنی خزمور
که‌سی خاوه‌ن خانوو که‌یه به‌ سه‌ر دوزمندا پوو‌خانی. مردنی خزمور
که‌سه: سووتانی له زستاندا شادی به‌ به‌لام له هه‌ویندا ده‌رد به‌ لایه‌ بۆ
خاوه‌ن خانوو که‌.

باغه‌وان:

که‌سی لای وابوو بو‌وته باغه‌وان له خه‌ردا شه‌ره خزمه‌تی مزگه‌وت
ده‌کات به‌ ده‌ستور به‌ مال. هه‌روه‌ها ده‌یته هۆی ماره‌ کردنی چه‌ند ژنیک
... .. شه‌ریعت ئه‌سلام.

به لگه:

که سنی له خه ریا لای واپور دارای شینکی کردو به لگه ی له سه ر داراکه ی
هینابه وه نه وه به هزی که سینکی هیز دار به سه ر که سپه ی زیاندا زال ده بنی.

به تاته:

خواردن و چاندنی به تانه له خه ودا به ده ست که وتنی مالی دنیا به.

باغه وانی:

به ههشت دیتی له خه ودا به ورو خژی مردنه به نیمانه وه و چونی
به ههشته.

به ههشت:

چونی له خه ودا شادی به: خواردنی میوه ی به ههشت رزقی حه لاله.
یاری کردن له گه ل حزی له به ههشت مردنه به مرسو لمانی: نه گه ر لای
وابور وستی - بروات بز به ههشت و به رگری لی کرا نه وه کردنی
بنی فرمانی خوابه - که سنی لای واپور ده رگه ی به ههشتی لی گیرا نه وه که سه
به رانه ر بابو داکسی گوناچاره: که سنی لای واپور فرشته بردیان بز
به ههشت نه وه تزه ده کات له گوناخان: نزیکي له به ههشت و نه چورنه
ناوی نزیک بوو نه وه ی مردنی نه وه که سه یه که وای دیوه: خواردنی شیلای
هه نگرین له به ههشت قیر یونی زانیاری زوورو به سووده. نه گه ر بیان
روت ده چینه به ههشت نه وه تزه ده کات. یان میراتی زوری ده ست ده که وری
له خزینکی. کردنه وه ی ناگر له به ههشت خواردنی مالی حه رانه: نه گه ر
قه سریان دایی له به ههشت نه وه پایه ی به رز ده بنی: که سنی لای واپور کلیلی

به‌هه‌شتی لایه‌ ئه‌وه به‌ مرسوئمانی ده‌میری: نه‌گهر مه‌ لائکته له‌ دوزه‌خ
 بردیانه به‌هه‌شت ئه‌وه تۆبه ده‌کاته له‌ گوناخان: نه‌گهر لای وایوو پرو به
 به‌هه‌شت ده‌ چیت تۆوه پرو ده‌ کاته خواپهرستی -

بژانگی چاو بژوئیل:

جرانی له‌ خه‌ودا دینداری به: نه‌گهر که‌سنی لای وایوو بژانگی چاوی
 ناشیرینه ئه‌وه که‌م دینی ده‌کاته.

بلور: شووشه:

به‌ده‌ست که‌وتنی شووشه‌ی ینگه‌رد له‌ خه‌ودا ماره‌ کردنی ژینکی باشه
 شکانی شووشه‌یان ژن نه‌ لاقداننی خاوه‌ن شووشه که‌ به‌ یان مردنی کچینی
 درووست کردنی خانووی شووشه له‌ خه‌ودا هینانی کچی عالمیکی به‌رزه:

به‌یتار: پزیشکی ئاژه‌ل:

که‌سی لای وایوو له‌ خه‌ودا بوو به‌ پزیشکی ئاژه‌ل ئه‌وه ئیشی خه‌لک
 ده‌کاته به‌بن ته‌ملنی. مردنی به‌یتار مردنی که‌سبکه که‌ سوودی هه‌ به‌ بژ
 کۆمه‌ل:

به‌ران: شه‌ک: خه‌رت:

که‌سنی لای وایوو له‌ خه‌ودا به‌رانیان داپن ئه‌وه ده‌سته‌ لاتی زۆر ده‌بنی سوار
 بوونی به‌ران پام کردنی که‌سینکی زۆرداره: هه‌ل گرتنی به‌ران ئیش کردنی
 که‌سینکی ناوداره درێژ بوونی قۆچی به‌ران پابواردنی ژبانی خوشی خاوه‌ن
 به‌رانه که‌ به‌ له‌ گه‌ل ژنی خۆی. کورت بوونی قۆچی به‌ران بینه‌سته‌ لاتی

پاشای وولاته. کوشته‌وه‌ی به‌ران بوو خواردنی سه‌رکه‌وته له کاروباری ژماندا: شه‌ره به‌ران شه‌ری دوو پاشایه گوراندنی به‌ران خواردنی مالی دووژمنه مردنی به‌ران مردنی خاوه‌نه که به‌تی: ده‌ست که ورتنی سه‌ری به‌ران - پابه‌ی به‌رزه. نه‌گه‌ر لای و ابوو چه‌ند به‌رائیکیان دایی نه‌وه هر به‌رائیک به‌سائیک داده‌ندرتت بۆ کانی ئیش کردنی له‌وشته‌ی که له‌ ده‌ستی دابه: که‌سی لای و ابوو به‌ران سواری بوو به‌ سه‌ر دووژمنی دا زال ده‌بی.

بازن:

له‌ ده‌ست کردنی بازن له‌ خه‌ودا بۆ ژنی بن میرد میرد کردنه بۆ پیاری بن ژن ژن هیتانه بازنی زنی له‌ ده‌ست کردنی غه‌میکه‌و ده‌روات. بازنی زیو به‌ ده‌ست که ورتنی مالی دوو پابه‌ بازنی تاسنو دار بۆ پیاو له‌ ده‌ست کردنی ماره‌ کردنی ژنیک لاساره‌ به‌ لام بۆ ژن میرد کردنی نابە‌دله‌ وون بوونی بازن مردنی منداله‌ یان ته‌لاق‌دانی ژنی خاوه‌نه که به‌تی:

به‌راز:

دبتنی له‌ خه‌ودا دووژمنه. شه‌ر کردنی له‌ گه‌ل به‌راز شه‌ر کردنه له‌ گه‌ل که‌سینکی ناره‌سه‌ن سوار بوونی زال بوونه به‌ سه‌ر دووژمندا شوانی مینگه‌لی به‌راز سه‌ر زکایه‌تی کۆمه‌لی بن سوودو ناره‌سه‌ن. خواردنی گۆشتی به‌راز مالی چه‌رامه: مرو رستی به‌راز به‌ ده‌ست که ورتنی ترووش بوونی مالی چه‌رامه:

برینداری:

که‌سی لای و ابوو له‌ خه‌ودا برینداریان کرد نه‌وه که‌سینکی ناره‌سه‌ن

جینوی ده‌داتی.

بزن مژاک: سووسه‌مار:

گۆشت خواردنی له خه‌ودا قوت دانه‌وه‌ی رقه به‌رانهر به‌و که‌سه‌ی
تاوانباره‌ گرتنی سووسه‌مار براده‌رایه‌تی که‌سێکی بێ سووده:

به‌ژن و بالا:

جوانی و قه‌شه‌نگی له خه‌ودا به‌ ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه. درێژ
بوونی بالا به‌زۆری مردنی خاره‌نه‌ که‌یه‌تی کورنی تووش بوونی هه‌زاری و
بێ مالی‌یه:

بارود:

به‌ کار هینانی: ئامۆژگاری کردنی خه‌لکه‌ بۆ پێشه‌سازی به‌سوود بۆ
وولات.

به‌رخ: کاووپ:

به‌ده‌ست که‌وتنی و گۆشت خواردنی به‌ده‌ست که‌وتنی مالی‌ حه‌لآله
مردنی کاووپ له‌ ده‌ست چوونی مالی‌ دونیایه:

بزن:

به‌ده‌ست که‌وتنی و گۆشت خواردنی ماره‌ کردنی ژنیکی باشه:
دژینی کردنی کاسبی حه‌لآله‌ برژاندنی گۆشتی بوختان کردنه‌ به‌ ژنیکی
پاک: به‌ده‌ست که‌وتنی مه‌ره‌زی بزن مالی‌ حه‌لآله.

بۆق: قورباقه:

خواردنی گۆشتی بۆق خیر و بهر که ته: بارینی بۆق له ئاسمان غهزه بی
خوایه. گرتی براده رایه نی که سینگى خوا به رسته. هیتانه ده ری بۆق له ئاوو
فره دانیان بۆو و شکانی بهرگری کردنی خوا به رسته نه له دیندارى: قره قرى
بۆق هاتنی به لایه:

باقله:

خواردنی و چاندنی به زوری دوودلی به له هیتانی ژشک یان له کردنی
کارنک و به لام نه یکات باشته: هه ندی ده لێن خواردنی باقله ی شیز
خواردنی مالی چه رامه.

بروسکه: بلاچه: چه غماغه: تریشفه:

هاتنی بروسکه ی هه ور نه گه ر گه رمه ی هه وری له گه لا بوو نه ره:
روودانی شیکه.

له هه ر نه که خه لکه که ده که ونه مه ترسی فه وتانی سه روو مالی به لام
نه گه ر بلاچه درو نیای رووناک کردو هه وری نه بوو نه ره شادی به بۆ
خه لکی هه ر نه که ده بی بروسکه و بارانی به هیز شه ر کردنی دوو پاشایه
به لام هی نه رم له سه ر خۆ خیر و خوشی به:

به ن: داو:

به ده ست که وتنی به نی تولد له خه ودا که یشته به ئاوات به هوی که سن
به هیز:

بالوک:

به‌بدا بوونی له سه‌ر به‌دهنی مرۆف له خه‌ودا ئازاری ته‌بوو نه‌وه
دانه‌وه‌ی قه‌رزو سپارده‌به به‌راستی به‌لام ته‌گه‌ر هه‌شی هه‌بوو نه‌وه
خه‌بانته‌کردنه له سپارده‌ی خه‌لک.

بزر بوون وون بوون:

رون بوون له خه‌ودا بیر کردنه‌وه‌به له کارنک که ناگرێ و زه‌حه‌مه‌نه.

به‌هار:

دیتنی به‌هار به‌ جوانی ماره‌کردنی ژینکی باشه: به‌هار دیتنی له‌کاتی
خۆی نه‌بی پيدا بوونی غه‌م و ده‌رده‌بو خه‌لکی هه‌رنه‌مه‌که: چه‌رونه‌سه‌یران
له‌به‌هاردا به‌ده‌ست که‌وتنی ژبانی شادی‌یه.

بلا‌لۆک:

خواردنی بلا‌لۆک له‌خه‌ودا بو نه‌خۆشی چاک‌بوونه‌وه‌یه. بو له‌ش ساغ
حه‌ج کردنه‌دارده‌ستی بلا‌لۆک به‌ده‌سته‌و گرنتی به‌جێ هه‌تانی فه‌رمانی
خواه‌به‌رینی داری بلا‌لۆک ته‌رک کردنی تو‌ژی جه‌ماهه‌ته.

بۆیاغ: ره‌نگ

بۆیاغ کردنی هه‌ر شتیک له‌خه‌ودا فێل کردنه له‌خه‌لک به‌لام بۆیاغ
کردنی پنا‌و کردنی ئیشی حه‌لاله. دیتنی بۆیاغ چس له‌خه‌ودا دیتنی
که‌سینکی حه‌له‌بازه:

بووک:

هینانی بووک بز که سینک به بنی ده هزل و زورناو گزرائی خیر
 خه شی به به لام به زه ماوند هینانی بووک تووشی بوونی خه لکی
 هر نیمه که به به غم و خه فته به تایه تی نه وهی بؤ دیت: بانگ کردنی
 که سینک بز سهر بووک نه گهر نان خواردنی تیدا نه بوو جتی به جتی کردنی
 کاروباری خه لکه بز خوا به کورتی گواسته وهی بووک به هیننی شادی به
 بز نه وهی بؤی دیت و بز خه لکی گونده کهش به لام به شایی کردن و گزرائی
 وونن هاتنی به لایه:

بیر:

هه ل فندنی له خه ودا خواستی ژتیکه که زه حمه ته بؤی بی. ئاودانی
 شبنانی به ئاوی بیر پهیدا بوونی منداله. که وته ئاو بیر مردنی کابرایه:
 ووشک بوونی بیر ته لافدانی ژنی خاوهن بیر که به: ئاو خواردنه وه له بیر
 ده ست که وتنی ماله لای ژنه که به وه. که وته ئاو بیر تووش بوونی چه په.
 خسته درولکه ی ئاو بز ئاو بیر نه گهر ئاوی نه هینا دهر بوونی مندالیک
 ناته واره. پوونی ئاوی بیر ژمانی خوشی خاوهن بیر که به..

باغ:

چرونه ئاو باغی جوان له خه ودا دینداری به: ته ماشا کردنی باغ فورئان
 خرنندنه خواردنی میوه جاتی باغ پته وی پروایه به خوای گه وره هاتنه دهر
 له باغ لادانه له فرمانی شهریمهت: برینی داری باغ گوناوه کردنه: دیتنی
 باغی خورما خیر و خوشی به بز نه و که سه ی دیو به تی بز خه لکی نه و
 هر نیمه ش که باغه که ی لی دیتراوه.

برنج:

چاندنی برنج له خه‌ودا کردنی کاری باشه. خواردنی نارام گرته له سهر
زیانی ناخوش خواردنی به شیر دینداری به کوتانی برنج زه کات دانی ماله.

باووشک:

که سنی لای وابوو له خه‌ودا باووشکی هاتی نه‌وه نه‌و کاره‌ی که
ده به رنت ینکات سوودی نه.

بالوکه سیچکه سلاوه:

دهرکه وتنی بالوکه له چاوی راست خوشی به. به لام له چاوی چه پ
توش برونن خه‌مینکی گه‌وره به به‌هزی لاساری ژنه‌که‌ی خزی.

به‌له‌کی:

که سنی لای وابوو له خه‌ودا تووشی ده‌ردی به‌له‌کی بووه نه‌وه یان
خزی یان خزمینکی پایه‌ی زور به‌رز ده‌بی.

برسی به‌تی:

که سنی لای وابوو له خه‌ودا که‌مینک برسی بوو نه‌وه مالی له ده‌ست
ده‌چن به‌لام نه‌گه‌ر لای وابوو زور برسی بوو نه‌وه مالیکی زوری ده‌ست
ده‌که‌وئی. برسی به‌تی له زمستاندا زور باشه: هه‌روه‌ها برسی به‌تی براده‌رایه‌نی
که‌مینکی بن سووده:

بزار کردن:

بزار کردن شینایی له خه‌ودا به‌چن هینانی فرمانی خرابه به‌راستی.

بانگدانی نویژ:

بانک له مزگوت فرمان کردنه به چاکه:

له جنی بهرز حج کردنه. له مهزدا. مردنی بانگ دهره. ههروه ها
له کن مالی خوی مردنه. بانگدان له گهل چیرانان تووش بوونی به لایه. له
جنی بی که بز بانگ دان نه شنی له و جنی به جاسووسی کردنه له سهر خه لک.
بانگ دانو به زیادرو ناته واری بی نه مری کردنی خواجه. بانگدانی مندل
نازار دانی باب و داکیتی. له سهر پشی وولاغ مردنی بانگدهره: نه گهر
که سیکي چه پسی یان نه خوشی له خهردا بانگی دا نه وه رزگار بوونو
چاکبوونه ویه بانگدان له سهر مناره دهست که وتنی پایه ی بهرز.

پرپر ری پشت: قهقهه:

به هیزی له خهردا دهست که وتنی پله ی بلنده. بن هیزی تووش بوونی
ههزاری به - ره شپوون و سوور بوونی پشت که م دهستی مالی دونیابه داغ
کردنی پشت به ناگر نه دانی زه کاته کوو بوونی پشت تووش بوونی به لایه بز
خواه نه که ی: دیتی پشی دووژمن - نه مین بوونه له فیلی دووژمنه که
شکانی پشت یان مردنی برایه یان یندهسته لاتی به - هیشانی پشت تووش
بوونی چه په: ههل گرنتی دار به پشت دوو زمانی به له تیوان خه لک باری
گران به پشت له خهردا قهرداری به بهزوری:

باپیر:

دیتی له خهردا به شادی که یشتی خهون یینه به ناواتی خوی نه گهر
لای وابرو باپیری شتی دایه نه وه پایه ی بهرز دهستی دیتی به توو به ی
گرنا هباری خهون یینه که یه.

باینجان:

خواردنی باینجان له خه ودا قیل کردنه له خه لک به ناوی دین به لام بز
راوچی ده ست که وتنی نیچیری باشه:

بست: هه پل:

پنوانی شتی به بست له خه ودا بیر کردنه وه به له ئیشیکی زه حه مت
به لام به هزی پاره ده کری کورنی بست راوه ستانی کاری خه ون یه که به
به لام دپنزی جی به جی بوونی کاروو باریتی.

بی: به هی:

بۆن کردنی له خه ودا ژبنکی نارام و هۆشیاره. خواردنی بی له خه ودا بز
نه خزش چاکیوونه وه به بۆ مه لا زیاد بوونی زانیاری به بۆ بازرگان قازانجی
زۆره. گوشینی بی به ده ست که وتنی مالی دنیا به:

بال:

که سنی لای واپور دوو بالی هه به نه وه دوو کوری ده بی که سنی لای واپور
بالی هه به وه به لام باله کانی شکان یان سووتان نه وه مندالی ده مرن: فپین به
بال کار کردنه له ئیشوو کاری میری. دیتی بالی تهیر له خه ودا دلداری
کردنه له گه ل کچ گرانی بال له سه ره به ده ن گوتاح کردنه. که سنی لای واپور
دوو بالی زۆر جوانی هه به نه وه پایه ی دونیایی به رز ده بی.

بولبول:

خریندن وه کوو بولبول دلداری کردنه له گه ل کچنی که بوی نابی:

به ده دست که وتنی هیلکه ی بولبول ماره کردنی کچیکی ساویلکه به گرتنی
بولبول پهیدا بوونی کورپیکی قورپان خوتنه. خواردنی بولبول به ده دست
که وتنی مالی دوونیا به:

بیرا:

دیتنی براوو مام و خال له خه ودا به جوانی پرووی گهش ده دست که وتنی
ژیانی شادی به.

به پرو:

خواردنی له خه ودا به ده دست که وتنی مالیکی زوره به زه حمت دیتنی
داری به پرو براده رایه نی که سیککی نارام و زانیاره. برپنی داری به پرو له
ده دست چوونی براده ره چاندنی به پرو. خواردنی شیربایی به. برپنی گه لا
به پرو نیش کردنی میزه به. به خه یانه ت. خواردنی به برژاوی گران بوونی
نرخنی دانه و نله به:

باز:

که سنی لای و ابو له خه ویا باز له سه سه ری یان له سه سه شانی نیشته ره
نه ره له لایان کومه ل پیزی زور ده بنی. کوشتنی بازوو گوشت خواردنی
غه بیته کردنی پاشایه. نه گهر ژیتیک له خه ودا بازی گرت نه وه کوپنکی
ده بنی نه گهر میردی هه بنی نه گهر نامیرد به که سیککی ناودار ده کات فرپنی باز
له دهستی هه که سه تووش بوونی بنی دهسته لاتی به. گرتنی بازی سهی -
نیش کردن له کاروباری میریه

بازدان:

که سنی لای واپوو له خه‌ودا بازیدا له شویتنی بۆ شویتنی و به سه‌لامه‌نی
په‌ری به‌ره نه‌وه ده‌گانه ئامانجی خزی:

بازی به‌ند:

که سینگ له خه‌وما لای واپوو بازی به‌ندی له خۆ به‌ست نه‌وه به‌ سه‌ر
دروژمندا زāl ده‌بنی به‌ هزی که سینگى هیزدار:

به‌نگ:

خواردنی و کپینی له خه‌ودا لادانه له فه‌رمانی خرای گه‌وره.

بنی هیزی:

بنی هیزی و لاوازی له خه‌ودا کردنی بنی نه‌مری خوا به‌ زۆری.

باگوردان:

دبستی درووست کردنی له خه‌ودا دامه‌رزاندنی ئیشیکه که زۆر سوودی
هه‌یه. بان گیران به‌ باگوردان نه‌گه‌ر بانه‌که نه‌ر بوو نه‌وه ته‌لاقى ژنه‌که
که‌رنه‌وه هه‌ر له لایه‌نی. به‌لام نه‌گه‌ر بانه‌که ووشک بوو نه‌وه مبرانی
خوشک و دایکی لایه‌و نایدا..

بنیشت:

جارتنی له خه‌ودا به‌ دروا که‌وتنی کارنکه که بنی سووده. نه‌گه‌ر لای
واپوو که‌سنی بنیشتی ده‌جاوت و گۆرانی ده‌ووت نه‌وه به‌ دواى نیربازیدا
ده‌گه‌رینی که‌ ئا‌پرووی ده‌چنی..

باسک: قَوْل:

نه ستوری و جوانی باسکی هر که سر له خه ودا هیزو دهسته لانی
خزم و که سینی لاوازی و ناشیرینی ینده سه لانی به: شکان و برینی باسک له
خه ودا کوشتی خزمیکی نه وه به هزی قیلی دور زمانی خزی: باسکی
بن قامک نه کردنی ینده سه لانی به.

بالوعه:

که سنی لای و ابوو بالوعه ی ناوی له ماله وه به نه وه ژنه که ی چه ند
هه راشه. گیرانی کونی بالوعه میز گیرانی خاوه نه که به تی.

برین:

که سنی لای و ابوو برینی که و ته به دهن نه گهر خونی نه بنی نه وه ده ست
که و تنی پله ی به رزه به لام به خوته وه ده ست که و تنی مالی دوو نیابه.

بینده نگی:

له خه ودا به ده ست که و تنی پاره ی زیره. بان به ده ست که و تنی میرانی
خزمیکی خزی نه تی که به س نه و میرانی لی ده گری:

بنی هوش بوون:

له خه ودا کردنی بنی نه مری خوايه بزره زامه نندی زووردارنک چاک
بوورنه وه تزیه کردنه له و گروناحانه ی:

بینل: خا که ناز: دۆله مه پ: پنی مه ره:

به ده ست که و تنی له خه ودا هیتانی ژنیکه که تووشی ده رده سه ری
ده کات شکانی له خه ودا واز هیتانه له کشت و کال.

« پیتی پی »

پنی غەمبەران:

هەر بەک بنراپە پیتی خۆی: دروودی خرایان لە سەر بێ...

پنلار: کەوش:

پنلاری جوان و تسووند لە پنی کردنی لە خەردا ژبانی خۆشی
خاوەنە کە یەتی: پنلاری تەنگ تۆوش بوونی نازاوەی ناو مائی خۆشی یە
هی سپی ژنی باش: هی سەوز دینداری یە هی زەش سەفەر کردنە. بزر
بوونی پنلار. تەلاقدانێ ژنە کە یە تی. پنلاری نالە بار تۆوش بوونی غەم و
دەردە سەری یە:

پەمۆ: لۆکە: پەنبە:

بە دەست کەوتنی لە خەردا مائی دۆنیایە: چاندنی بۆ جووتیار دەوامەنی
زۆرە بۆ مەلا زانیاری یە. بۆ بازرگان قازانجی زۆرە. بۆ دیندار زیاد بوونی
پەرسی دینە بە دەست کەوتنی برکی لۆکە برادەرتکی باش و بێ دەهە یە:

پشتین:

بەستی پشتینی زەرد نە خۆشی یە. هی سوورو زەش شادی یە. هی

سه روز دینداری به: به متنی پشتینی قایش و ناسن تووش بوونی چه به...

پوونگ:

خواردنی له خه ودا به ده ست که و تنی مالنکی که مه له لایان میراته وه:
گوشینوو دورینی چه ز کرده له ژتیک که پنی ناشی.

پهنیر:

خواردنی له خه ودا به ده ست که و تنی پزقی ناسانه. زور بوونی له بازار
سال خوشی به کردنی پهنیر له لای پیاوه وه ژن به ژن کرده له گهل که سینکی
ناپه سه ن که پهنیمانی له دواپه. کپینی پهنیر ته من درنژی کپاره: نه گهر
لای و ابو و عه سکه پهنیر ده خوات به سه دروژمندا زال ده بنی نه گهر ژنی
لای و ابو درووستنی ده کات نه وه به ختیار به بو ژنه که:

پسان پچران:

که سنی له خه ودا لای و ابو شینکی له ده ست پسا نه وه سیله ی به حم
جنی به جنی ناکات به رانیه به خزم و که سی: نه گهر لای و ابو رشنه
پساوه که ی گری دابه وه نه وه له گهل خزم و که سی خوی ناشت ده بینه وه:

پوخته بهر:

دیتنی پوخته بهر له خه ودا تووش بوونی سه فخر کردنی. هه روه ها
گرازنه وه ی ماله له و جینگه ی که لنی به نی بو جینگه ی خوشتر...
مردنی پوخته بهر له خه ودا جنی نیش کردنی کژچه رانه له لایان
میری به وه...

پارێزه:

که سێک لای وابوو بووه نه پارێزه نهوه بیلایه مله: مردنی پارێزه که م
بوونه وهی دادپهروه رییه.

پاسه وان: ئێشکه چی:

- که سنی لای وابوو پاسه وانی ده غل و دان و مالیات و بلغاته نهوه هه مێو
کاروباری ژن هینان و ته لاقدان ده که و ته لای نه و نه ویش کاروباری خه لک
به بێ خه یانه ت جی به جی ده کات نه گه که سنی لای وابوو پاسه وان هه به له
ده رگه ی نه و نهوه نه مین بوونه له ترسی زۆرداران که ناتوانن زیانی لێ
بدهن.

پۆپ:

گرتنی پۆپ له خه ودا ماره کردنی ژنیکی چه نه بازه. فرینوو مردنی پۆپ
ته لاقدانی ژنه که به ئی. خواردنی گوشتی پۆپ ده ست که و تسی مالی دنیا به
له لایه ن ژنه که ی:

پینه چی: پینه دۆز:

که سنی لای وابوو بوو ته پینه چی نهوه ئیشوو کاری خه لک جی به جی
ده کات که سوودی دین و دنیای هه یه:

په له کردن: تالوکه کرن: به ل زین:

په له کردن له خه ودا له ئێشیک نه گه ئیشی دنیایی بوو نه ولادانی په له
که ره که به له دینداری. به لام نه گه ئیشی خوایی بوو نهوه گه یشته به ناوات.

پشت بهستی به خوا:

پشت بهستن به خوا له خهودا به دهست کهوتنی پله ی شهولیا بانی
مه زنه...

پنی = لاق: پا:

جوانی و پتهوی له خهودا زیانی خۆشه هه بوونی پنی زۆر سهفه
کردنی زۆره شکانی پنی مردنی خاوه نه که بهتی شهل بوونی پنی کهم
دهسته لانی خاوه نیتی قلیشانهوی پنی دوودلی به له کردنی ئیشیک: به لام
له کردنی باشته...

پیرو: نه ستیره

که ونه خواری پیرو له ئاسمان کهم بوونی میوه جاته و مردنی ئازله به
زۆری گرتنی پیرو براده رایهتی که سیکنی زانیاره که سوودی هه به.

پاساری: کوژی یله: کیشکه: چۆله که:

گرتنی له خهودا براده رایهتی که سیکنی بی سووده: کوشتهوی په بدا
بوونی کوپنکه ته مهنی کورته خواردنی گۆشتی پاساری له خهودا مالی
دوینایه به که می دهنگی پاساری موژدهی خۆشه بۆ خهون بینه که. زۆر
بوونی پاساری مردنی منداڵ و ژنه به هزی نه خۆشی به وه:

په پروله: په له تیک: په روانه:

دیتنی له خهودا بۆ جووتیار ته نه لێ به له کشت و کال کردن بۆ کار
به دهست نه زانیی جی به جی کردنی کار و باره. زۆر بوونی په پروله له

وولانتیک زۆر بوونی بیکاروو ته‌نبه‌لانه: به‌ده‌ست کهوتنی به‌پورنه‌ی
ناوریشم... خیرو به‌ره‌که‌ته:

پێ مه‌به: بنواره بێل.

پيواز:

خواردنی له‌ خه‌ودا به‌ ووشکی غمه‌. به‌ ته‌پێ ته‌ن درووستی به‌. کربنی
پيواز مرعامه‌ له‌ کردنه‌ له‌ گه‌ل که‌سینکی حيله‌باز: پاک کردنه‌ وه‌ی پيواز له‌
خه‌ودا رپایی کردنه‌ به‌رانبه‌ر ده‌وله‌مه‌ند. ئاو دانی پيواز چاکه‌ کردنه‌ له‌ گه‌ل
که‌سینکی سه‌له‌ و و بێ نه‌مک: چاندنی له‌ خه‌ودا سوود به‌ ده‌ست کهوتنه‌ له‌
مرعامه‌ له‌ کردنی:

پسری:

له‌ خه‌ودا بۆ گه‌نج پیر بوون پایه‌ی به‌رزه‌. به‌لام نه‌ گه‌ر که‌سینک پیر لای
وابوو گه‌نج بۆ ته‌وه‌ نه‌وه‌ به‌ زوویی ده‌مری:

پزدان:

که‌سینک له‌ خه‌ودا لای وابوو پزدانی ده‌ست کهوت نه‌وه‌ براده‌رنکی به‌
سروده‌ که‌ نه‌ینی ده‌پارنزی.

پاره: پۆل:

به‌ده‌ست کهوتنی پاره‌ی زۆر له‌ خه‌ودا ژبانی شادی به: پاره‌ی زه‌ر له‌
خه‌ودا به‌ده‌ست کهوتنی زāl بوونه‌ به‌ سه‌ر دووژمندا:

پیشووله: پیشکه: ته پو: میثوله

کوشتنی له خهردا سهرکه و ته له کزسپه ی زیان به ئاسانی. زور بوونی
له ههر وولاتیک پهیدا بوونی دوو بهر کی و کوشتاره له وولاته که....
نیشته وه و پتوه دانی ته پو له سهر که سینک زیان گه باندنی دووژمه بهر
که سه که له سهری نیشتو و تهره وه گه سترویه تی:

په پو:

که سینک لای و ابوو په پوژنکی که و ته ده ست و لای خو شپو و نه وه کاری
ده کا دلی پنی خو ش ده بی:

پاشیو کردن بۇ پوژی:

که سینک لای و ابوو پاشیوی کرد بۇ نه وه به پوژی بیت نه وه به دروا
که و تنی سوتنه تی پنی غه مبه ره دروودی خوالی لی پنی.

پتوه ری ئاو:

دیتنی له خهردا ههر زانی و ژانی خو شه.

پلینگ:

کوشتنی له خهردا زال بوونه به سهر دووژمندا سوار بوونی که ول له بهر
کردنی به ده ست که و تنی پله ی بهرزه له دونیادا خوار دنی گزشتی به ده ست
که و تنی مالی دوونیا به پام کردنی لاچوونی غم و خه فته ته: ده نگی پلینگ
پهیدا بوونی مه ترسی به له لایه ن پاشانکی زوردار.

به پوسلیعانه:

گرتنی له خه ودا له لایان هه که سینک پهیدا بوونی باسی شه پرو شزری
باشایانه خواردنی گزشتی جی به جی کردنی کاروباری خه لکه. فرینی له
دهستی که سینک بلآو بوونه وهی دهنگ و باسی سهیره له ناو خه لک:

پلک: پور = میمک:

دیتنی پلک له خه ودا به جران و پرووخزشی شادی به و سالی خۆشه
به لام به ناشیرینی بلآو بوونه وهی خه و ده رده:

پشکو: پۆلو: پهنگر:

هه ل گرتنی به ده ست نه گه ر گه رم بوو نه وه تروش بوونی کاری
بی سووده به لام نه گه ر سارد بوو سه ر که و ته به سه ر کۆسپی زیاندا...
خواردنی پۆلو مال خواردنی هه تیوه دیتنی له ناگرداندا یان له نار
مه قاله دا کۆشش کردنه بۆ دوله مه نندی و ناگات پنی:

پشمین:

پشمین به پینکه نینه وه مردنی کابرایه دوو جار پشمین دوودلی کردنی
کارینکه که نه کردنی باشتیه. سنی جار پشمین دزگاری به له ده ر دوو به لا:

پووش:

شین بوونی پووش له خه ودا له سه ر به ده نی که سینک نزیک بوونه وهی
مردنی کابرایه شین بوونی له سه ر به ری ده ست خه یانته کردنی زنی
کابرایه. کز کردنه وهی پووش کز کردنه وهی مالی حه رامه:

پاشا:

دیتی له خهودا به شادی ژبانی خوشه. به توپه یی کهم دینی به نه گهر
که سنی لای واپور پاشا شتی دایی نهوه پله ی بهرزی دهست ده که وئی لا
لابان پاشاوه.

پشيله: کتک: گوربه: پسيله:

که سنی له خهودا لای واپور پشيله له ناو ساله که به تی نهوه دزه له
خز می خوی. ده په ویت دزی لی بکات: نه گهر لای واپور پشيله که سنی
نهوه په ک سال نه خوش ده بی. گرتی پشيله ی می ماره کردنی ژنی فیلبازه.
کوشتی پشيله بهرگری کردنه له دزور جهرده پشيله ی هار: سالبکی
ناخوش و بی ده رامة. ده نگی پشيله ناشکرا بوونی دزی هه ریمه که به.
خواردنی گوشتی پشيله فیل کردنه له خه لک له په نای دین. که سنی لای
واپور له خه ویا بوو به کتک نهوه لاده دا له دینداری وپور ده کاته ته له که
بازی.

پاوان: میرگ یا باغ

که سنی لای واپور چووه ناو پاوانی خه لک نهوه نه مری خوا ده کات -
ئاودانی پاوان دینداری به: برینی پاوان له خهودا کهم دینی به -

پارو = تیکه:

قوت دانی پارو له خهودا به ئاسانی جی به جی بوونی مه به مستی کابرایه
به ئاسانی به لام قوت دانی به زه حمت تووش بوونی دزوری و
ناخوشی به. نه گهر لای واپور پاروی له قور گدامایه وه نهو خه ریکی ئیشیکه
که تی بدا تووشی ناخوشی ده بی نه گهر پاروی به هوی ئاوه وه قوتدا نهوه
که سنی دیندار بار مهنی ده دا بز جی به جی کردنی مه به مسته که ی:

په‌سیره = قۆره به‌رسیله:

خواردنی له‌خه‌ودا وه‌رگرتنی شیربایی یه‌که ده‌به‌وئ بۆ چاکه‌ سه‌رفی
بکات لێ کردنه‌وه له‌ دارمیو کردنی کارنکه که وه‌ختی نه‌: گوشتینی نووش
بوونی مالی حه‌رامه که له‌ لای پاشای وولات وه‌ری ده‌گری.

پنکه‌نین:

که‌سن لای وابوو له‌خه‌ودا پنده‌که‌نی به‌زه‌رده خه‌نده بوو به‌بی ده‌نگی
ئه‌وه خۆشیو شادی‌یه. به‌لام پنکه‌نینی به‌ قاقا تووش بوونی غه‌م و ده‌رده
نه‌گه‌ر که‌سن لای وابوو مندالی پنده‌که‌نی ئه‌وه شتی سه‌یر په‌یدا ده‌بی:

په‌رده:

که‌سێک لای وابوو ده‌رگه‌ئ مالیک یا په‌نجه‌ره‌که‌ی په‌رده‌ئ له‌ سه‌ره
ئه‌وه په‌یدا بوونی غه‌مه بۆ خاوه‌ن ماله‌ که: په‌رده‌ی سه‌ر ده‌رگه‌ی مزگه‌وت
که‌م بوونی دینداری‌یه له‌ هه‌رنه‌مه‌که.

په‌رژین:

په‌رژینی باغو شینایی دیشی له‌خه‌ودا زۆر بوونی دینداری‌یه له‌ هه‌رنه‌مه‌که
شکان و تیک چوونی په‌رژین: په‌یدا بوونی که‌م دینی‌یه له‌ وولات.

په‌راسوو: ده‌نده:

که‌سن لای وابوو په‌راسووی پته‌وو جوانه ئه‌وه ژنه‌که‌ئ هه‌زباروو
گه‌رئ دایه‌لیه‌تی. خواردنی ده‌نده‌ی خۆی له‌خه‌ودا داوا کردنی مالی دونه‌یه
له‌ خه‌زم که‌سی خۆی. شکانی په‌راسوو: چه‌ته هه‌راشی ژنی خاوه‌ن
به‌راسوو. نه‌بوونی په‌راسوو له‌خه‌ودا مردنی خه‌زم که‌سی خۆیه‌تی.

پرد:

له سهر بږښتنې و له سهر دانښتنو نوو سترو پهرینه وهی پرد له
خه ودا به جني هښاني فرماني خوايه و نه مين بوونه له حيله حيله بازان.

پښتي ناده ميزاد:

جواني و قه له وي ژباني شادي په: كه سني لاي و ابو و پښتي پښتيا
دارني نه وه به دهردي ناکاو دهرمي كه سني لاي و ابو و پښتي ناسته بان داره
يان گله نه وه زوو دهرمي هښاني پښت له خه ودا كه دم ديني په.

پيائي:

کردني پيائي له خه ودا به رانه بري خه لک کردني کارنکه که نابرووي
ده چني خوار دني پيائي خوار دني مالي وه سيه تي گشتي په توندي پيائي
له خه ودا سهرف کردني پاره په بز تن درووستي خزي به لام شلي پيائي
سهرف کردني پاره په بز کهس و کاري خزي پيائي کردن له ناوده ست
ده و له مهندي په پيائي پيا هاتن مالي زوره ده سني ده که وي. پيائي کردن
له بازار لادانه له فرماني خوا شاردنه وهی پيائي به گل شاردنه وهی مالي
دونيابه که سني لاي و ابو و دار له پيائي وهرده دات: نه وه کار به ده ستيکي
به رتيل خوزه پيائي کردنه ناو دهرمي توره بوونه له ژني خزي. که وته ناو
پيائي ترو شيروني هغه مه پيائي کردن له سهر ته شت. چروونه لاي ژني
خزيه تي له پشتر. نه گهر که سني لاي و ابو و که سينک پيائي دادا نه وه
دروژمنابه تي ده کات به لام چي له ده ست ناييت

پاپا:

ديني له خه ودا پهيدا بروني که سينکه ناموزگاري خه لک ده کات بز

گرتنی ریبازی باش به لام مه بهستی خوانیه له م ئاموزگاری به:

پۆلا:

به دهست كهوتنى له خهردا دهست لاته. تراندنه وهی زال بوونه به سهر
ناحه زدا خواردنى پۆلا قوت داننه وهی رقه به رانبه رى كه سى كه خه رابه ی له
گه ل كرووی.

پیشك: پێله قان: مه سامه:

كه سینك لای و ابو له خهردا پێله قانی كه رنه دهست ئه وه براده رابه تی
كه سینك ده كات كه له زیاندا یارمه تی ده دا: شكاتی پیشك نه گه یشتنه به
ئاوات.

په ره سیلكه: په ره سوو:

گرتنى له خهردا دهست كهوتنى مالى حه لاله. زور بوونی په ره سیلكه كه
له جیگایی یان له مالى خیر و خوشی ئه و ماله به خواردنى گوشتى رقه
به رى به له گه ل كه س له سهر سنوورى خانوو:

پاداشت: خه لات:

وه رگرتنى خه لات له خهردا له سهر چالاكى له كارو یاردا: دهست
كهوتنى پله ی به رزه به هزی پاشای وولات.

پوك: پرو:

زیاد بوون و جوانی له خهردا دروست كردنى مزگه وته به مالى حه لال

نه گهر دهسته لاتی هه بئ به لام بۆ هه ژارو بئ مال خزمهت کردنی مزگه و نه
ههشانی پوک. تزیك بوونه وهی مردنی خواهنه تی.

په ره کهر:

دیتی له خه ودا گرتی براده رنکی دیندارو و دل سۆزه: په ره کردنی
خوری و مهرزو و لۆکه له هه ر جینگانیک زیاد بوونی دینداری به.

په مپ:

به ده ست که و تنی په مپ هی هه رچی هه بئ سه رکه و تنه به سه ر کۆسپی
ناله باری ژبانی دنیا: تیک چوونی په مپ. هه ژاری مالی دنیا به.

پزوو: نیفی:

جوانی و توندی پزوی ده ریتی له خه ودا: شه رمو حه یای خاوه نیشی
پسان و درانی له خه ودا کردنی کاری بئ ئابرووانه به له ناو کۆمه ل.

پنوه ری زه وی:

دیتی له خه ودا له هه ر هه ر تمبک پهیدا بوونی کار به ده ستانی باشی
میری به:

پند: مینشه مریشکه:

پهیدا بوون و زۆر بوونی له خه ودا روودانی نه خۆشی مندا لانه و مردنیان
به زۆری کرشتنی پند له خه ودا زۆر بوونی به ره هه می تازه له.

پیاڤه: په‌رداخ: ئیستیکان:

که‌سن لای واپوو پیاڤه‌ی شووشه‌ی به‌ده‌ست که‌وت شه‌وه‌گه‌رانه‌وه‌یه‌له
خه‌راپه‌کردن و ږوو به‌چاکه‌ږوشتنه: ده‌ست که‌وتنی پیاڤه‌ی زیروو زیو
ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه: شکانی پیاڤه‌ه‌زاری خاوه‌نینی.

پاشه‌وه‌ی ئاده‌میزاد:

گبرانی کونی پاشه‌وه‌له‌خه‌ودا مردنی خاوه‌نه‌که‌یه‌نی به‌زووسی...
برانی پاشه‌وه‌جی به‌جی نه‌کردنی سله‌ی ږوحه‌له‌لابان خاوه‌نه‌که‌ی
که‌سن پاشه‌وه‌ی دایکی خوی بینی له‌خه‌ودا ته‌گه‌ر نیازی حه‌ج کردنی
هه‌بی شه‌وه‌حج ده‌کات ته‌گه‌ر نا له‌کارووباری خوی ده‌سته‌ووسان ده‌بی
که‌سن لای واپوو پسایی دپته‌ده‌ری له‌پشته‌وه‌ی شه‌وه‌مال سهرف ده‌کا ږو
به‌رزه‌وندی گشتی. ناو خواردنه‌وه‌به‌پشته‌وه‌تورش ږوونی نه‌خووشی‌یه:
که‌سن لای واپوو له‌گه‌ل زینک خه‌ریکه‌له‌پشته‌وه‌سواری بی شه‌وه
خه‌ریکی به‌ده‌ست هیتانی مالی دوونیا‌یه‌وه‌ستی ده‌که‌وی:

په‌نمان: ناوسان:

که‌سن لای واپوو به‌ده‌نی‌یان جینگایکی په‌نماوه‌ته‌گه‌ر هیتی هه‌ږو
شه‌وه‌دردو غمه‌: ته‌گه‌ر نه‌ی ږوو شه‌وه‌ده‌وله‌مهن‌دی‌یه.

پاژنه‌پانی:

جوانی له‌خه‌ودا په‌یدا ږوونی متدالی دیندارو هوشیارن: خوار ږوون
لاوازی. هه‌زاری‌یه: هیشانی مردنی متداله:

« پیتی تی »

ته سیحات کردن: یادکردنه وهی خوا:

ته سیحات کردن و ته هلیله و ته کیر لیدان و سوپاس کردنی خوا له
خه ودا گرتی ربیازی پی غه مبره دروودی خوی له مهر پی:

تهورات:

خویندنی له خه ودا به مهر جی مانا که ی بزانی بر وای پته وه به خرای
گه وره به لام که مانای نه زانی گرتی ربیاز که دژی ناینی نیلامه:
خویندنی به ده ست نوژ وه به خرمهت گه یشتی پی غه مبره له خه ودا..
نه گهر ژنیک لای واپور تهوراتی ده خویند نه وه کچی ده پی نه گهر میردی
هه پی. خویندنی تهورات به ناوازه وه گه یشته به ناوات.

تور: ترپ:

خواردنی له خه ودا ژن هبنانی نابهدله چاندنی کردنی کارنکی
زه حمه ته که تیدا تروشی ده رده مهری ده پی.

توپی پی:

باری کردن له خه ودا به توپی پی به درا که وتنی کاری پی نه نجامه درانی

له خه‌ردا غم و خه‌فته بۆ خاوه‌نه‌که‌ی. کهرینی ژن هه‌تانه به‌لام زۆر به‌زه‌حه‌ت:

تۆپیی شه‌ر:

هاریشتو ده‌نگی له خه‌ودا بلاو بوونه‌وه‌ی قسه‌ی جیا جیا به‌ له
هه‌رنه‌که.

ته‌باشیر:

خواردنی له خه‌ودا تروش بوونی غه‌مه‌ پێ نووسینی ئاموزگاری
که‌مبکه که سوودی نه‌.

ته‌یاره: فرۆکه:

که‌رتنی له هه‌رنه‌یک بلاو بوونه‌وه‌ی ده‌ردو غه‌مه. بۆمه‌ردمانی
کردنی بۆ هه‌رنه‌یک زۆرداری پاشای وولاته. سوار بوونی له خه‌ودا کردنی
کاریکه که مه‌ترسی هه‌یه. سووتانی ته‌یاره کهم بوونه‌وه‌ی جه‌رده‌یه...

تۆپه‌یی:

تۆپه‌یی له خه‌ودا لادانه له‌ری شه‌ریعه‌تی ئیسلام: به‌لام تۆپه‌یی له سه‌ر
شتی کهم دینی دینداری راسته‌قینه‌ی خه‌ون یه‌نه‌که‌یه..

ته‌حیات:

خوێندنی له خه‌ودا: دوعا قه‌برۆل بوونی لای خوای گه‌وره‌یه به‌لام به
مه‌رجێ له نوێژدا بی خوێنی. خوێندنی به‌ غه‌بری نوێژ هه‌م شادی و
خۆشی یه‌.

ترش:

خواردنی شتی ترش له خه‌ودا کردنی کاری نابە‌دلە. بە‌لام ترش و شیرین.. خواردنی له خه‌ودا خۆشک فروژشته به پاره که زۆر نارە‌وایه:

تارمایی:

دیتی هەر تارماییک له خه‌ودا به دوا که وتنی شتی بێ‌سووده.

تە‌لم:

دیتی له خه‌ودا په‌یدا بسوونی درزوو ده‌له‌سه‌یه له ناو خه‌لکی هه‌رنه‌مه‌که.

ته‌رزه:

بارینی له خه‌ودا خێرو خۆشی‌یه که زمانی نه‌بێ‌ به‌لام شه‌‌گه‌ر زمانی هه‌‌برو نه‌وه هاتنی هه‌سکه‌ری لاساره بزوولات.

تی‌گوشین تلێت:

خواردنی تلێت له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندی‌یه. خواردنی تلێتی گزشتی حه‌یوانی که حه‌لال بێ‌ کردنی خێرو خیراته به‌ هه‌زاران به‌لام به‌ گزشتی حه‌رام نه‌وه کۆ کردنه‌وه‌ی مالی حه‌رامه بز منداله‌کانی. که‌سی لای وابوو تی‌گوشینی لایه‌و نای خوات نه‌وه مالی خزی ناخوات و ده‌یینه میرات له دوا‌ی خزی:

تال:

خواردنی له خه‌ودا دزی کردنه له بابی خۆبی که نه‌نجامی پێ‌سرا ده‌بێ‌

تسری:

خواردنی تری ی ره ش له خه ودا تووش بوونی خه مه هی زه رد تووش
بوونی نه خۆشی به هی سوور ته ندروستی به هی سپی بزقی خه لاله..
گوشتینی تری بز هه رشتی هه بێ به ده ست که وتنی مالی دونیا به له لای
پاشای وولات.

تاووس:

گرتوو به ده ست که وتنی له خه ودا ماره کردنی ژنیکه که مندالی زور
ده بی فرینی تاووس له ده ست هه ر که سی له ده ست چوونی پله ی به رزه:
قه کردنی تاووس له گه ل هه ر که سی به ده ست که وتنی پایه ی به رزه..
خواردنی گوشتی تاووس خواردنی مالی خه رامه که له لایان ژنیکه
به ووش پی ده ستی ده که وئ:

ته پشو:

به ده ست که وتنی له خه ودا نامزگاری کردنی خه لکه بز کرداری باش
خواری کۆلی ته پشو ماره کردنی ژنیکه چه نه بازه که به هوی تووش
ده رده سهری ده بی:

ئیزاب:

خواردنی وکپنی له خه ودا ده و له مه ندی و ژبانی شادی به.

ته بیره ئاویلکه مریشکه ناوی:

خواردنی وگرتنی له خه ودا دوزینه و هی پاره ی کۆنه که خراوه ته ژنر

تیل:

به کار هینانی به همورو جزری گه بشته به ناوات له دواى دهرده سهرى
به زورى:

تینیه تى تینوویه تى:

که سنى له خهردا لای واپوو تى نى بوو نه وه له فهرمانى خراى لایداوه
نه گهر لای واپوو که سیک ناوی دایه وه نه ویش خواردی به ره نه وه یارمه تى
دهدا بز ژن هینان یا بز ئیشیکى دنکه. نه گهر لای واپوو ناوده دا به خه لکى
نى نور نه وه پاره ده دات به هه زاران بز خرا.

ته ماته:

خواردنى له خهردا تووش بوونى غه مینکى که مه هه ل قه نى بر که ته ماته
ژن تلاقده نه. چاندنى ته ماته خۆشک به شوودانه نابهل ووشک بوونى
برکى ته ماته مردنى ژنى خاوه نه که یه تى.

ته یه موم:

که سنى لای واپوو ته یه مومى کرد بز نوژن کردن نه گهر ناو هه بوو نه وه
کردنى ئیشیکى بن شهره ی به وه نه گهر نا پته و بوونى دیندارى به.

توتن:

چاندنى له خهردا به ده ست هینانى مالى دونیایه. کیشانى به جگهره
قه کردنى دژى ئاینى ئیلامه:

ته ندور:

دروست کردن و نان پێ کردن له خه و دا جێ به جێ کردن قه رمانی
خوا به پروو خانی له خه و دا کهم دهستی خاوه نه که به ته:

تریان: تلیان، سه به ته:

کردنی تلیان له خه و دا بۆ خورنده وار دانانی کێشی به سووده به لام بۆ
نه خورنده وار کردن کاری به سووده بۆ کۆمه ل...

تاعون:

که و تنه وهی تاعون له وولاتیک پهیدا بوونی شهرو کرشاره.

ته پل: ده هۆل:

لێدانی بۆ شنایی و سه ما تووش بوونی خه م و خه فته بۆ خه لکی
هه رنه که به لام به بی سه ما کردن لێدانی بلایو بوونه وهی شتی به سووده.

تیماح:

گزشتی تیماح خواردنی له خه و دا مال خواردنی حه رامه له لایان
پاشای وولات کرشتی له خه و دا فهوتانی پاشای وولاته.

تازیه: سه رخۆشی: پرسه: شین گاه:

تازیه کردن له که سینک له خه و دا یارمه تی دانی مال و مندالی که سه که... به
دانیشن له سه ر تازی به ژبانی خۆ شه و کامه رانی به: تازیه دانان بۆ مردروی
خزی ژن هیتانه یان بۆ کورپی یان بۆ خزمیکی خزی نه گه ر که سینکی هه زار

لای واپرو تازیهی داناوہ نەوہ زۆر دەولەمەند دەبن بەهزی بازارگانی.

تابووت:

بەدەست کەوتنی لەخەودا بۆ مەلای عیلمی زۆرە بۆ هەزار مائی زۆرە بۆ
بازرگان سوودی زۆرە بۆ جووتیار دەرامەتی زۆرە بۆ کار بەدەست بەرز
بوونی پلەپە: دانێشتن لە ئاوی تابووت ژبانی ئارام و خوشی پە..

تەشی:

بەدەست کەوتنی تەشی کە جوان بێ مەرە کردنی ژینکی کابانوو ئارامە
پستن بە تەشی بو خۆتندەوار هۆنراوە دانانە بۆ نەخۆتندەوار فێر بوونی
پیشەسازی سووکەو بە سووودە. شکانی تەشی لە دەست چروونی مائی
دووبایە بۆ خواوەنە کە ی:

تەق تەق:

لە خەودا یستنی تەق تەق لە هەرنێمیک بلۆر بوونەوی پروو پاکندە ی
میری پە کە بێ سووودە.

تیری:

کەسێ لای واپرو زۆر تیرە کە بە هزی نووشی ئارەحەتی بوو نەوہ زوور
دەمری نەگەرنا دەولەمەند دەبن.

تۆبە:

کەسێ لای واپرو تۆبە ی کرد لە خەویا نەوہ برادە رایەتی مەلایان دەکار

سورودی زۆریان لێ وه‌رده‌گری ده‌رباره‌ی نایین.

ته‌به‌ساز: ترخینه:

خواردنی ته‌به‌ساز له‌ خه‌ودا به‌ قسه‌ کردنی که‌ سیکه‌ ئاموزگاری خه‌راپه‌ کردنی لێ ده‌کات وه‌ نه‌نجامی تووشی ده‌رده‌سهری ده‌بن.

نانۆک:

نانۆک کردن به‌ داری ته‌به‌ درووست کردنی مزگه‌وته‌ به‌لام به‌ داری روشک موهامه‌له‌یکێ زیان هینه‌ره‌.

تیر:

دبشوو کپینی تیرو جه‌وأل و خرار له‌ خه‌ودا برادریکه‌ که‌ زۆر ئاگاداری نه‌نی یه‌و و بلاوی ناکانه‌وه‌. درانی ته‌وانه‌ گرتنی براده‌ری زمان دراره‌.

تیر:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌ خه‌ودا هینزو ده‌سته‌لانه‌ نه‌گه‌ر لای وابوو تیری گرتنه‌ شنبکرو لێ نه‌دا نه‌وه‌ قاسیدنیک بز ئیشیکی ده‌نیری که‌ ناکرێ نه‌گه‌ر ژنیک تیر بگرتنه‌ پیاوێ نه‌وه‌ ژنه‌که‌ چه‌ز له‌ پیاوه‌ که‌ ده‌کات به‌لام پیاو تیر بگرتنه‌ ژن نه‌و بوختان به‌ ژنه‌که‌ ده‌کات.

ته‌نگه‌ نه‌فه‌سی: هه‌ناسه‌ ته‌نگی:

ته‌نگه‌ نه‌فه‌سی له‌ خه‌ودا تووش برونێ ژبانی ناخۆشه‌و هه‌ره‌ها قه‌ردار برونه‌ به‌ زۆری.

تهواف کردن:

که سنی لای وابوو له دهوری مالی خوا تهواف ده کات نهوه تزه ده کات
له گوناخان. تهواف کردن به سواری جیماج کردنه له گهل ژنیک که پنی
ناشی به شرع.

تفتیلک:

گرتوو کوشتنهوه و گوشتی خواردنی له خهودا بوختان کردنه به
کچینکی پاک که به هژی نهو بزخانه ده کوژری:

توو:

خواردنی له خهودا دینداری به. چاندنی له خهودا پاره دانه به ههژاران
بز خوا بپنی داری توو لادانه له فهرموده ی خروا. خواردنی هه مور
جوزه توو زور باشه به لام تووی زهرده نه خوشی به.

تهرازوو:

پنوانی شت به تهرازو خیر کردنه بز مردووی خوی: دروست کردنی
تهرازوو زه کات دانی ماله که سنی لای وابوو تهرازووی زتیری دیت په پيدا
بوونی هالینکی دینی به که سوودی هه به بز موسوألان.

تروزی: خه یار: خرچه:

خواردنی نهوانه له خهودا ماره کردنی ژنیک که م نهو که چاندنی نه مانه
له خهودا به دواکه وتنی کاری بن سووده.

تاداری نۆیه‌تی:

که سنی لای وابوو تودوشی تاداری بروه له خه‌ردا شه‌وه تۆبه ده‌کات له
گوناحان و خوالئی ده‌بروری:

تف: خۆزی:

که سنی لای وابوو له خه‌ویا که سینگ تفی پیا کرد شه‌وه که سه‌ه بوختانی پین
ده‌کا تف کردن به سه‌ر زه‌ویدا ژن ماره کردنه تف کردنه سه‌ر دیوار مال
سه‌رف کردنه بۆ خه‌زا کردن. تف کردنه سه‌ر دار چی به‌چی کردنی به‌یمان.

ته‌ون:

ته‌ون کردن له خه‌ودا بۆ ژن شادی به. به‌لام بۆ پیار خه‌مو ده‌رده.

ترپاک:

خواردنی له خه‌ودا لادانه له پینی راست و گرتنی پی چه‌وته له ژبان.

تفنگ:

فراوانی له خه‌ودا ژبانی شادی به به‌لام نه‌نگی له خه‌ودا مردنی به
ناکاوه برو خاوه‌نه‌کی. هیشانی له خه‌ودا تروش بوونی خه‌مه:

ته‌شی پستن:

پستی خوری بۆ ژن به‌ختیاری به لای میردی نه‌گه‌ر میردی هه‌بێ
نه‌گه‌ر ناگه‌یشتنه به‌ ئاوات. پستی لۆکه خه‌یانه‌ت کردنی ژنه به‌ میردی
خزی ره‌ستی که‌تان و کندر ئیش کردنه به‌و نامۆزگاری به‌ی که ده‌ی‌که‌ن
هه‌ل ره‌شاندنه‌وه‌ی پرسی پستراو به‌یمان نه‌گه‌باندنه چی به.

ته له:

داناڼی ته له بڼو گرتنی ههر شتیک قېل کردنه له خه لک. شکاڼی نه له
دهرکه وتنی قېل بازه له ناو کڼمه ل. گرتنی ههر شتی به ته له زال برونه به سر
دووژمندا به ئاسانی.

ته پو لکه گردو لکه:

چوونه سر ته پو لکه له خه ودا پست به سته به که سیکي دیندار
پرووخانی مردنی که سیکي به سوو ده: پو کڼمه ل.

ته موو مږ: ته متومان:

به یدا بوونی ته موو مږ له ههر تعینک پروودانی کوشتارو شه به له نیوان
هارو لاتیان که سنی لای و ابوو ته موو مږ خانووه که ی داپووشی شه زور
تاوانبار به رانېهر فرمانی خوا تو به بکات باشه.

ترسان:

که سنی له خه ویا لای و ابوو ترسی هه به شه له و شته ی ترسی لنی هه به
ده پارزری.
تالان:

تالان کردن له خه ودا سه ریڼ چیه له فرمانی خوا.

ته ویله:

درووست کردنی ته ویله. له خه ودا خیر کردنه به هه ژاران. سواق دانی
به قور کردنی تیر بازی به پرووخانی ته ویله به جی هیشتی خانوو به ره ی

خزیه‌تی بۆ گوندیکی دوور که به‌مه تووشی زیان ده‌بین.

تیشکی پۆژ:

دیتنی تیشکی پۆژ به جوانی. ژیانی شادی به بۆ کابرا نه‌گه‌ر لای واپور
تیشکی پۆژ شبنکی سووناند نه‌وه نرخی خواردە‌مه‌نی گران ده‌بین.

تفه‌نگ:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌خه‌ودا هیزوو ده‌سته‌لانه: گرلله‌ هاویشتن به‌تفه‌نگ
بلاو برونه‌وه‌ی ده‌نگ و باسه‌ ده‌ریاره‌ی دونیا.

تیمار کردن:

که‌سن لای واپور له‌ تیمارخانه‌ تیماریان کرد بۆ چاک برونه‌وه‌ی
نه‌خزشی نه‌وه تیمار کراوه‌ که‌ تۆیه‌ ده‌کات له‌ گوناخان له‌ لای مه‌لانیکی
به‌رز دیتنی تیمارخانه‌ له‌خه‌ودا به‌ دواکه‌وتنی فهرموده‌ی قورخانه.

« پیتی جیم »

جیژنه:

کەسێ لە خەویدا لای وابوو کە جەژنی قوربانە ئەو پرزگاری دەبن لە
خەم و دەردەسەری. ئەگەر لای وابوو جەژنی پەمەزانە ئەو ئەگەر زیانی
مالی لێکەوتن خوا بۆی پرەدە کاتەو.

جوهرائیل:

دروردی خوائی لی بن دیتی لە خەودا ئەگەر پروری خۆشی بو ئەو بە
دواکەوتنی فەر موودە ی پێ خەمبەرانی زبانی شادی یە لە دۆنیادا بەلام
ئەگەر پروری گرژ بوو ئەو خەوینە کە روو دەکاتە کەم دینی. کەسێ لای
وابوو جوهرائیل شینکی دایە ئەو بە شەهیدی دەمرئ و دەچیتە بەهەشت..

جەهەنتەم دۆزەخ:

چوونی جەهەنتەم لە خەودا کردنی گوناخی گەرەبە. ئەگەر لای وابوو
کە سینک بردبە ناو جەهەنتەم ئەو هانی دەدات بۆ گوناخ کردن. چوونی
جەهەنتەم و هاتە دەرەو تۆبە کردنە لە گوناخان. ئەگەر دەرگەوانی
جەهەنتەم خشیە ناو جەهەنتەمەو. ئەو تەرکی نوێزو پۆزور زەکات
دەکات. گرمە ی ئاگری جەهەنتەم و خستە ناوی خەلک پوودانی شەپنکی
ستەمە لە دۆنیادا کە زۆر کەس لەو شەپە دەکوژرئ:

جه‌للاڊ:

كه‌سێ لای وابوو له‌ خه‌و یا جه‌للاده‌ نه‌وه‌ برختان به‌ خه‌لك ده‌كات:
 كرشتی جه‌للادوو مردنی. ب‌لار بوونه‌وه‌ی یاسای ئیسلامه‌ به‌ جووانی له‌
 ناو كۆمه‌لی ئادمیزاد.

جنووكه: نه‌ چنده: له‌مه‌ چیژ:

دب‌تی جنۆكه له‌ خه‌ودا قه‌ له‌ گه‌ل كرديان مانای وایه‌ نه‌وه‌ كه‌مه‌
 فیل‌بازه‌ و فیل له‌ خه‌لك ده‌كات. نه‌ گه‌ر لای وابوو هاته‌نه‌ مائی و شیان برد
 نه‌وه‌ دز به‌ مائی فێر ده‌بێ و زۆردار شتی لێ ده‌ستینی. ماره‌ كردنی ژنی
 جنۆكه ده‌وله‌مه‌ند بوونه‌:

جۆلانه: دارده‌لامه‌:

سوار بوونی جۆلانه له‌ خه‌ودا بیروو بروای خراپه‌ به‌رانبه‌ر به‌ نایینی
 ئیسلام به‌ر بوونه‌وه‌ له‌ دارده‌مه‌لا تووش بوونی گوناحی زۆره‌:

ج‌رج: مشكه‌ كویره

كرشتی و گرتنی رزگاری به‌ له‌ حيله‌ی حيله‌بازان. گۆشت خواردنی له‌
 خه‌ودا خواردنی مائی حه‌رامه‌. گرتی و به‌ره‌لا كردنی سه‌فه‌ر كردنه‌ بۆ
 رولانی دوورو نه‌ناسراو.

جووله‌كه:

دب‌تی له‌ خه‌ودا نه‌گه‌ر پیناسی نه‌وه‌ فیل كردنه‌ له‌ موسولمانان. به‌لام
 دب‌تی جووله‌كه‌ كه‌ نه‌پیناسی نه‌وه‌ نه‌ولیای خواپه‌ نه‌گه‌ر كه‌سێك لای وابوو
 بووته‌ جووله‌كه‌ نه‌وه‌ به‌رانبه‌ر به‌ موسولمانه‌تی دلی پاك نیه‌.

جوان و: جوانیله:

که سینگ له خه ویا جوانووی من بیتی شهوه سالتکی خزش و به
ده راعه ته به لام جوانووی تیر په یدا بوونی کوږه بۆ خاوه نه که ی. سوار بوونی
که پشته به ثاوات. مردنی له ده ست چوونی پایه ی به رزه بۆ خاوه نه که ی.
خواردنی گوشتی کردنی ئیشیکه ئابرووی ده با:

جهوت:

چینی جهوت. به ده ست که وتنی پزنی حه لاله. خواردنی نووش
بوونی نه خۆشی به: هاپنی خیر کردنه به هه ژاران:

جاتره: نه عناکیویله

خواردن و کردنی له خه ودا. مو عامه له ی بن دروو قیله: که ده بکات

جه و نه ده. کونده ی ئاو:

که سینگ نه خۆشی نه گهر له خه ودا کونده ی ده ست که وت شهوه. چاک
ده یتشه بۆین ژن ژن هینانه. بۆ هه ژار ده و له مهن دی به. درانی له خه ودا
مردنی خاوه نه که به تی: کونده ی پر ئاو له خه ودا دبتنی ژنی ئاو و سه که
کس و پینکی ده بی. کونده ی پهش که ئاو ی تیندایی تووش بوونی
خاوه نه که به تی بۆ نه خۆشی و ده رده سه ری:

جال جالۆ که. داپیرۆ که:

دبتنی له مالتک ژینکی مه کر بازه. که سنی لای و ابوو جال جالۆ که که رته
سه ر زه وی شهوه زستان زۆر ساردوو سه خت ده بی: بزر بوونی جال جالۆ که

له هه‌رنه‌ینک زۆر بوونی پێشه‌سازی‌یه: نه‌ونی جال جالزکه له هه‌ر
جینگانیک په‌یدا بوونی نه‌خۆشی‌یه:

جووانی:

جووان بوون له خه‌ودا شادی و خۆشی‌یه. نه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو له
خه‌ودا جووان برووه‌ ئه‌وه زۆر به‌خته‌وه‌ر ده‌بن له ژياندا.

جۆلا:

که‌سبک لای وابوو له خه‌ودا بوونه جۆلا ئه‌وه ئێشی خه‌لک جێ به‌جێ
ده‌کات: جۆلایی کردن بۆ خه‌ونده‌وار دانانی هۆنراوه‌یه به‌لام بۆ
نه‌خه‌ونده‌وار ژبانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه.

جه‌رگ: جگه‌ر:

هه‌شانی جه‌رگ نه‌خۆشی مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌رین و به‌زنی مردنی
مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خواردنی ده‌ست که‌وتنی تهن درووستی‌یه:

جیوه:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا فێر بوونی زانیاری‌یه. خواردنی له خه‌ودا
نازار دانی خه‌لکی هه‌ژاره به‌ بن هه‌نجته:

جیا‌بوونه‌وه:

که‌سبک لای وابوو له ژنی خۆی جیا‌بروووه. ئه‌وه خۆشه‌وستی نیاوان
زۆر ده‌بن. به‌لام جیا‌برونه‌وه له خزم و که‌سی کردنی ئێشیکه که‌ دژی خزم و

جوانو: جوانيله:

که سينک له خه ويا جوانوړی من بېنی شه وه سالنکی خوشو به
 ده راته به لام جوانوړی نير په یدا بوونی کوږه بڼ خاوه نه کې. سوار بوونی
 که بشته به ثاوات. مردنی له ده ست چوونی پایه ی به رزه بڼ خاوه نه کې.
 خوار دنی گوشتی کردنی ټيښکه ټاپرووی ده با:

جهوت:

چېنی جهوت. به ده ست که وتی رزقی حه لاله. خوار دنی تووش
 بوونی نه خوشی به: هارېنی خیر کرده به هه ژاران:

جاتره: نه عنا کيويله

خوار دن و کردنی له خه ودا. مو عامه له ی بی دروړ ټيله: که ده بکات

جه و نه ده. کونده ی ثاو:

که سينک نه خوش نه گهر له خه ودا کونده ی ده ست که وت شه. چاک
 ده پته وه بڼی ژن ژن هینانه. بڼ هه ژار ده وله مهندي به. درانی له خه ودا
 مردنی خاوه نه که به تی: کونده ی پر ثاو له خه ودا دېتی ژنی ثاو وه که
 کورنکی ده بی. کونده ی پرش که ثاوی تېدا بی تووش بوونی
 خاوه نه که به تی بڼ نه خوشی و ده رده سهری:

جال جالو که. داپرو که:

دېتی له مالنک ژبنکی مه کربازه. که سنی لای و ابو جال جالو که که رته
 سه زه وی شه وستان زوړ سار دوو سه خت ده بی: بزر بوونی جال جالو که

له هه‌رمینک زۆر بوونی پێشه‌سازی‌یه: ته‌ونی جال جالۆکه له هه‌ر
جینگانیک په‌یدا بوونی نه‌خۆشی‌یه:

جیوانی:

جیوان بوون له خه‌ودا شادی و خۆشی‌یه. نه‌گه‌ر ژینیک لای وایو له
خه‌ودا جیوان بووه‌ نه‌وه زۆر به‌خته‌وه‌ر ده‌بن له ژياندا.

جیول:

که‌سینک لای وایو له خه‌ودا بووته جیول نه‌وه ئیشی خه‌لک جی به‌جی
ده‌کات: جیولایی کردن بۆ خۆنده‌وار دانانی هۆنراوه‌یه به‌لام بۆ
نه‌خۆنده‌وار ژيانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه.

جه‌رگ: جگه‌ر:

هیشانی جه‌رگ نه‌خۆشی مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌ین و پزینی مردنی
مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خواردنی ده‌ست که‌وتنی ته‌ن درووستی‌یه:

جیوه:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا فیر بوونی زانیاری‌یه. خواردنی له خه‌ودا
نازار دانی خه‌لکی هه‌ژاره به‌بی هه‌نجه‌ت:

جیابوونه‌وه:

که‌سینک لای وایو له ژنی خۆی جیابووه. نه‌وه خۆشه‌وستی نیتوانیان
ده‌ر. به‌لام حاسانه‌وه له خه‌ودا که‌سه که‌دنه. ئه‌نگه‌که ده‌زی خه‌رم

کەسی خۆی دەبکات.

جیگ:

گرتنی لە خەودا مارە کردنی ژینکی چەنە بازوو بێ ھۆشە: کوشتنی لە
خەودا تەڵاقدانی ژنە کەبەتی: خواردنی گوشتی: خێر کردنە بە ھەزاران.

جومعە:

کردنی نوێزی جومعە: حج کردنە بە مالی حەلال. کەسێ لای رابور
نوێزی جومعە دەکراو بەلام ئەو نەچوو بۆ تۆتۆ کردن ئەوە پیاوی دەکات لە
دینداری. گوی گرتن لە ووتاری جومعە گرتنی پیاوی شەرمەتە: کردنی
جومعە لە ناو شارو بازارو دەشتو شاخ تووشی برونی خەلکە کەبە بە
بەلانی دژوارو ناکاو. کردنی جومعە پوو بەپۆژ ھەلات یان پۆژناوا یان بە
ناتەواری لادانی خەلکە لە پیاوی قورآنی پیروزو دواکەوتنی شتی دزی
ئیسلامەتی:

جەماەت:

نۆتۆ کردن بە جەماەت لە خەودا گرتنی فەرموودە ی خواپە و مردنە لە
سەر ئایینی ئیسلامەتی:

جیران: درواسی:

دینتی جیران لە خەودا بە شادی شادی بە ھەمباری ھەمە شەپ کردو
لە گەل جیران زیاد برونی خۆشەوێستی بە لە ئێوانیان.

جەردە: ڤىگر:

گرتنى و كوشتنى جەردە لە خەودا يالۆ برونەو هى دادپەرەوى بە زۆر
برونى جەردە لە هەرنىك بەرگرى كردنى خواپەرمىنى بە لە لايان هەندى
دەستە لاتدار:

جىقنە: ڤىخنە: ڤىيوق:

كەسبىك لای واپوو لە خەو یا جىقنەى خوار ديان کەوتە سەر بە دەنى يان
تەبرىك پىدا کرد ئەو لە لای برادەرىك جىكى نوێى بۆ دىت بە ديارى
كە دلى پىن خۆش دەبى:

جەپەرە: شەپە: گۆزە:

دبىنى جەپەرە کەر لە خەودا پیاوێکە کە منداڵە سوتنەت دەکات يانى
خەتەنە دەکات: کەسنى لای واپوو جەپەرەى شکا ئەو ژنە کەى دەمرى ئار
خواردنەو لە جەپەرە چرونى لای ژنى خزىەتى کە لە حەبزدايە.

جووتمانە:

ئەگەر ژىك لای واپوو دوو منداڵى پىکەو بوو ئەو - مێردە کەى زۆر
دەوڵەمەند دەبى ئەگەر کوڤ بى بە لام ئەگەر کچ بى ئەو ژنە کە تووشى غەم
دەبى لە لای مێردى خزىەو بە هەزى هەوێ هێتانه بە سەریا:

جلىب بازى: کایە بە دار

کردنى جلىب بازى لە خەودا بە جى هێتانی قەرمانى خوابەو تەزە
کردنە لە گرناحان بە راستى:

جؤگا:

پاک کردنه وهی جؤگهی ئاو به جئ هتانی فرمانی خوایه.. درووست
کردنی جؤگا خونندنی قورئانی پیروزه به زوری.

جه نهجه:

به دهست کهوتنی له خهردا زن به زن کردنه له گهل که مینکی خاوهن
عه شیرهت که سوودی هه به بز خه لک:

« پیتی چی »

چاروگه: سهرپوش: کۆلوانه:

ئەگەر ژینگ لای وابوو چاروگهی جوانی له خۆدا ئەوه لای مێردی به پێز ده بێ. ئەگەر پیاوی لای وابوو چاروگهی له خۆدا ئەوه ترووشی به لای ده بێ. درانی چاروگهی ژن ههزاری خاوهن ژن که به ئەگەر ژنی له خهردا له لای خهڵک چاروگهی له سهر فێندا ئەوه تیشکی بێ ئا بهروانه ده کات.

چه مه ن:

بنوا به مێرگ.

چه وری:

خواردنی چه وری خه لال له خهردا ده ست که ورتنی مالی خه لاله به لام خواردنی شیربایی به: سهر چه وری کردنی به ورون له خهردا به دووا که ورتنی فهرمووده ی پێ خه مبه ره (دخ) سمیل چه وری کردن سووتد خواردنی به درووه: به ده ن چه وری کردن بۆ نه خوش چاک بووته وه به. خواردنی ورونی مه پ له خهردا دینداری به هی بزن و گامیش و چیل ده ست که ورتنی مالی دووبایه پزاندنی ورون بۆ سه رزه وری کردنی ئیشی بێ سووده: خواردنی ورونی که ره کو پینکی باشه خوا ده يدانی ئەگەر ژنی هه بێ ئەگەر نا پور ده کانه دینداری.

چلک: قرئز:

که سنی له خه ویا واپوو چلکی یان به دهنی چلکته نه وه بڼی نه مری خواي
 زور کړدووه شووشتی چلک تویه کړدنه له گوناخان.. خوار دنی قرئز به
 دوا که وتنی ښیر بازی به:

چیچکه ی گوئی: نه رمی گوئی:

که سنی لای واپوو چیچکه ی که سینکی گرت نه و که سه دهینه پشگیری
 له جنی به جنی کړدنی کار ویا ردا. هیشانی چیچکه ی گوئی و بڼی له ده ست
 چوونی براده رنکی دلوزه.

چنین:

چنینی هر پټنک له خه ودا بز خوتنده وار دانانی شیمره به لām بزنه
 خوتنده وار ده ست که وتنی مالی دویا به:

چه تر سه یوان:

هل گرتنی چه تر له بهر باران لادانه له فرمانی خوا به لām له بهر گهر ما
 کړدنی چه به به مالی حال.

چه بکه گول ده سکه گول:

که سنی لای واپوو له خه ویا ژنیک پیر چه بکه گولی دایه نه وه کور ی
 ده دانانی نه گهر ژنی هینت. به لām نه گهر لای واپوو ژنی گنج دای پنی نه وه
 ژنی خزی ته لاق ده دات نه گهر لای واپوو پیاوئی ده سکه گولی دای نه وه
 تویه ده کات له گوناخان.

چلم:

ئه‌گەر که سینک له خه‌وندای لای وابوو چلمی فرێدابه سه‌رزه‌وی ئه‌گەر
ژنی هه‌بێ ئه‌وه کچی ده‌بێ ئه‌گەر چلمی به‌ ژنی خه‌وندای کرد ئه‌وه ژنه‌که‌ی
مداڵێکی ناته‌واوی ده‌بێ و نازی ئه‌گەر لای وابوو چلمی به‌ مائیک دادا
ئه‌وه له‌ ماله‌ یان ژنیک ده‌خواری یان خه‌بانه‌ت به‌ ژنیک له‌ ماله‌ که‌ ده‌کات.
که‌ سنی لای وابوو چلمی خوارد ئه‌وه مائی کورپی خۆی ده‌خوات. زۆر
هاتنی چلم له‌ لوت قه‌ردانه‌وه‌یه. فرێدانی چلم بۆ لای راست په‌یدا بوونی
کۆره‌ بۆ لای چه‌پ کچه‌: فرێدانی چلم بۆ سه‌ر چینگه‌ی که‌ سینک خه‌بانه‌ت
کردنه‌ له‌ گه‌ل که‌ سه‌ که‌.

چه‌رم: چاندن: تۆودان:

خواردنی له‌ خه‌ودا داهانتی گرانی نرخێ خواردنه‌مه‌نی‌یه. له‌ به‌ر کردنی
چه‌رم کردنی کاری بێ سووده‌ تۆودانی زه‌وی ئاووس بوونی ژنه‌که‌یه‌تی به‌
مه‌رجێ زه‌وی هێ خۆی بێ. به‌لام تۆودان له‌ زه‌وی که‌ سینک خه‌بانه‌ت
کردنه‌ به‌ ژنه‌که‌ی خاوه‌ن زه‌وی به‌ که‌ چانی تۆو له‌ سه‌ر له‌ پێ ده‌ست کردنی
نێریازی به‌ ئه‌گەر لای وابوو له‌ هه‌رنه‌یک دروو نه‌یان ده‌کرد و هه‌ختی نه‌بوو
ئه‌وه مردن له‌ هه‌رنه‌ زۆر ده‌بێ. گه‌ران له‌ ئاو کێلگه‌ی سه‌وزدا ترووش
بوونی خه‌زایه‌ بۆ خوا. ئه‌گەر لای وابوو ئه‌و تۆوه چاندوویه‌تی شین بووه
ئه‌وه زۆر دینداری ده‌کات. چاندنی گه‌نم و جوړ زۆر باشه‌ ئه‌گەر لای وابوو
ئه‌و تۆوه‌ی چاندی شین نه‌بوو ئه‌وه ژنه‌که‌ی نه‌زۆکه‌:

چاو:

پورناکی چاو له‌ خه‌ودا دینداری به‌ زۆری. کۆنر بوونی که‌م دینی‌یه.

کونر برونو چاک بروونه ته توبه کړنه له گوناخان. برونی په ک چاو کړدن
گوناخیکي زور گه وره په کل له چاو کړدن به ده ست که ورتنی پایه ی به رزه
هه برونی چاو زور به ده ست که ورتنی پله ی نه ولیای خواجه به مهرجن به
هه مرویان پینی: هیشانی چاو - لادانه له فرماني خوا:

چسری:

که سنی لای واپو به دهنی چرچ بروونه ته تووشی هه زاری ده بی:

چه ونده ر:

خواردنی و چاندنی له خه ودا به ده ست که ورتنی مالی حه لاله ..

چه پر:

بنواره نانوک:

چوپه: چه پ

که سنی لای واپو شتی باش و به رنزه به ده سنی چوپه ده کات وه کونان
خواردن و قورنن هه ل گرترو ته سیحات کړدن ته وه لابداره له
فرموده ی پینی هه مبري نیلام (دخ).

چارداغ:

کړدن چارداغ له خه ودا کار کړدن به سوړده. ټیک چوونی چارداغ له
ده ست چوونی مالی دونیابه سوتانی چارداغ له هاویندا مردنی زنی
خاونه که به نی به لام له زمستاندا دلداري به له گه ل بیوه ژنیک که زبانی له
ده ست ده پینی.

چادر: خێوه: تاوَل:

به‌ده‌ست که‌وتی چادری نوێ ژن هێنانه. دیتنی چادری سپی و سه‌رز
زیاره‌ت کردنی گۆڤری شه‌هیدانه. که‌سی لای وابوو چادری خۆی پێچایه‌وه
ئه‌وه زوو ده‌مری هاته‌ ده‌ر له‌ بن خێوه‌ یان که‌وتنی خێوه‌ له‌ ده‌ست
پله‌ی به‌رزی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی: سه‌روتانی خێوه‌ له‌ هه‌رنه‌میک په‌یدا بوونی
شه‌پوو کوشتاره‌ له‌ هه‌رنه‌مه‌..

چه‌مانه‌وه: داهااته‌وه:

که‌سێک لای وابوو له‌ به‌رده‌می که‌سێک داهااته‌وه ئه‌وه کارێکی له‌پێشه
که‌ پێستی به‌ یارمه‌تی دان هه‌یه‌ بۆ جێ به‌جێ کردنی.

چه‌پله‌:

چه‌پله‌ لێدان له‌ ئاهاهنگدا له‌ گه‌ل خه‌لک شادی یه‌ به‌لام به‌ ته‌نیا چه‌پله‌
لێدان نوش بوونی خه‌می زۆره‌.

چرا:

دیتنی ڕووناکی چرا له‌ خه‌ودا ژبانی خۆشه‌. کوژانه‌وه‌و کز بوونی چرا
هه‌زاری خاوه‌نه‌که‌یه‌نی. کوژانه‌وه‌ی له‌ ده‌ست نه‌خۆش مردنی
نه‌خۆشه‌که‌یه‌ گرتنی چرا به‌ ده‌سته‌وه‌ دینداری زۆره‌ پته‌و گرتنی ڕنبازی
دیندارانه‌.

« پیتی حنی »

حفصه ژنی پنی غمبه:

به خزمهت گه یشتنی له خهودا بز پیاو تووش بوونی غمه به لام بز زن
به ختیار ی به ههروه ها به خزمهت گه یشتنی هه ژیتیک له ژنانی پنی غمبه
هوی شادی و خوشی به.

حه سیر:

دروست کردنی له خهودا تووش بوونی ئیشکی به زه حمه ته به لام
نه نجام باش ده بن نوژن کردن و له سه دانیشنی له خهودا کردنی کاری
به سروده بز خزی و کز مه له کی.

حه ج کردن:

حه ج کردن له کانی خزی به جی به جی کردنی هه موو مه رجه کانی به وه
ئه وه په زامه ندی خرایه له و که سه ئه گه لای واپرو هه به ته نیا ده جی بز
حه ج و خه لک به پئی ده کرد ئه وه به زوویی ده مرئی کردنی هه ج و هه مره
به به که وه ته مه نی دپژوو دانه وه ئه سپارده ی خه لکه به ته واوی.

حه مام: گه رماو:

چرون بز حه مام له خهودا غه مینکه بز ی پرو ده دات له لایان ژنی به وه ..

درووست کردنی همه‌ام له خه‌ودا دامین پیسی به ده‌یکات که‌سی لای
 واپور له همه‌ام دانیشوو کۆمه‌لی به ده‌وره‌وه بور نه‌وه زینا ده‌کات له گهل
 ژینک ناشکرا ده‌بن: نه‌گهر ژن و پیاو پینکه‌وه به‌پروونی چوونه همه‌ام له
 جینگانی نه‌وه خه‌لکی نه‌وی تووشی به‌لا ده‌بن. درووست کردنی همه‌ام له
 جینگانی به‌یدا بوونی ژینکی داوین پیسه له‌و گهره‌که:

حه‌یران:

بنواره‌گۆرانی:

حه‌لوا:

خه‌اردنی له خه‌ودا دین په‌رسته به‌دلۆزی:

حیله‌حیلی نه‌سپ:

له خه‌ودا حیل حیلی نه‌سپ سه‌رکه‌وتنی موسولمانانه به‌سه‌ر کافردا له
 غه‌زا کردن.

حیزی:

تروش بوونی شه‌مه‌وه‌وشته له خه‌ودا جاسووسی کردنه له سه‌ر
 که‌سینکی که‌ پشت‌گیری خۆی ده‌کات.

حه‌سانه‌وه:

که‌سی لای واپور له دوا‌ی ماندوبون هه‌سایه‌یه نه‌گهر نه‌خوش بوو
 ده‌مری، نه‌گهر قه‌رزار بو قه‌رز ده‌داته‌وه، نه‌گهر غه‌مبار بو شادی نه‌بن.

حه والّه:

که سنی لای و ابورو له خه ریا شتیکیان حه والّه کرده سه ری شه ره
داخوازی کچی یان خزشکی لیده کهن به لّام نه یدات باشتره:

حاجی له ق له ق:

کوشتو گرتنی له ناودانی دووژمنیکی گه وره به نیشتنه وه ی حاجی
له ق له ق له سه ریانی هه ر که سیک ده عوه ت کردنی پیاوئی مه زنه بۆ نان
خواردن. قسه کردنی له ق له ق په بدا برونى کارى سه ر سوږهینه ر گرتنی
له ق له ق و ئارام کردنی له ماله وه په بدا کردنی براده رنکی ئارامه:

حلیمة السعدیة:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ردا بۆ پیاو ژن هینانه به لّام بۆ ژن په بدا
برونی کوږنکی نازداروو قه شه نگه:

« پیتی خنی »

خضر:

به خزمهت گه یشتنی خضری زنده دروودی خوای لی بن به پروی
گه شه ره نه و که سه حج ده کات: دیتنی له هر نینک خوشی و هر زانی به..

خه دیجه:

به خزمهت گه یشتنی خاتون خه دیجه خیزانی پی غه مبهری مه زن
(محمد) دروودی خوای لی بن نه وه رباز گرتنی خوا به رستی به. نه گهر
شبنکی دابه که سیک نه و که سه له مهر تایینی ئیسلام ده مرئ:

خانه قا: ته کیه:

جرانی و به رداخی نه کیه و خانه قا له خه ودا له هر نینک به ره مه ندنی
دینداری به پرو خانی کز بوونی دینه چوونه ناو خانه قا پته وی ئیمان.

خه تیپ: ووتار: بئتر:

که سیک لای و ابو ووتاری نوژی هه بنی ده دات نه وه پایبه به رزی
ده ست ده که وئی به لام نه گهر ووتار ده ره که ژن بو نه وه میرده که ی ته لانی
ده دات و ژنه که ش له زنا کردن پیژوو فرته دات نه گهر که سیک بن ژن
ووتار بدات ژن ده هینی:

خه نجه ر:

به ده ست که وتنی خه نجه ری جه وه ردار هیزو ده سته لاته. شکانی
 هه زاری به. خه نجه ر فانه وه له کالان بۆ که سیک بی ژن هینانه که سن
 خه نجه ری خۆی له ناو کالانی خه نجه ری که سیک بنی له خه ودا نه وه زینا
 ده کات:

خه لات:

بنواره پاداشت.

خه رته له:

خواردنی له خه ودا نه وه که سیک ده به رتت به ناوی دۆستایه تی زهری
 بداتی.

خوخ:

خواردنی له خه ودا نه گهر شیرین بوو شادی به نه گهر تال بوو خه مه
 نه گهر مزر بوو تووش بوونی ترسه له لایان ناحه ز چاندنی نه مامی خوخ
 یارمه تی دانی هه زارانه به مالی دوونیا ووشک بوونی داری خوخ مردنی
 پیارنکی خیر که ره له هه ر نه که:

خه رنووک:

زور بوونی برکی خه رنووک له گوندینک تینک چوونی گونده که به و چۆل
 برونیه تی خواردنی بۆ نه خۆش چاک بووه نه یه به لام بۆ له ش ساغ سه رف
 کردنی ماله بۆ که سیک نه سوودی دونیای هه یه نه هی قه یامه ت.

خاش خاش:

به‌ده‌ست که‌وتو بۆن کردنی گولی خاش خاش به‌ده‌ست که‌وتنی مالی
تورماره ووشک برون له خه‌ودا له ناو چورونی پاشای وولاته.

خشه‌خش:

که‌سینک له خه‌ودا نه‌گه‌ر گویی له خشه‌خش بوو شه‌وه که‌سینک
ده‌به‌ری حیلە‌ی لی بکات و زنه‌که‌ی یان کچی هه‌ل خه‌له‌تینی:

خوده: کلاری ئاس:

له‌سه‌رنانی خۆده بۆ سه‌ریاز زال بوونه به‌سه‌ر دوورمندا شکانی خۆده
بن ده‌سته‌لانی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خوده‌ی سه‌بی له‌سه‌رنان مردنه به‌پله‌ی
شه‌هید بوون: خوده‌ی پۆلاوو ئاسن له‌سه‌رنانی گه‌یشتنه به‌و مه‌به‌سته‌ی
خه‌باتی بۆ ده‌کات.

خورما:

خواردنی له‌خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی دزقی هه‌لآله به‌لام بۆ نه‌خۆش
چاک‌پورنه‌ویه ووشک بوونی داری خورما تووش بوونی خه‌لکه‌که‌یه به
هه‌زاری و بن ده‌رامه‌تی کردنی خورما به‌دۆشاو خوتندنی فوڕانی پرۆزه
به‌زۆری هه‌لقه‌ندنی داری خورما و بپینی په‌یدا بوونی گرانی نرخی
خوارده‌مه‌نی‌یه:

خوئی:

خواردنی له‌خه‌ودا شادی‌یه به‌خوئی کردنی ماسی له‌خه‌ودا ماره

کردنی ژینکی قوزه تیک چوونی کانی خوی له هه رنمی بهیدا بوونی
 دهر دینکی سامناکه کرنی خوی ناویژ کردنه بو ناشتی خه لک خوی کردنی
 زهیتون جی به جی نه کردنی به لینه فروشتنی خوی ناموزگاری به به چاکه
 کردن بو خه لک:

خر خال: پاوه ن: خرینگه:

له پی کردنی بو پیاو له خه ودا دهر دوو به لایه. بو زن به ختباری به له پی
 کردنی خر خالی ناسن بو پیاو تووش بوونی حه بسه له لایان میری به وه
 به لام زوو رزگار ده بی:

خهنده ک:

لیدان خهنده ک له ده وری شارو گوند له خه ودا به رزی پاشای وولانه
 به لام له ده وری مال نه مین بوونی خاوه ن ماله له حیلای حیلایه بازارن که وته
 ناو خهنده ک هه مه. هاته دهر له خهنده ک شادی به:

خه سوو:

که سی لای وابوو له گهل خه سووی شهر ده کات شهوه ژنه که ی له
 لاپه ریز ده بی مردنی خه سووی که سینک له خه ودا شادی که مه که به
 به هزی گوئی راتیلی ژنه که ی:

خه ساندن: بی گون:

که سی لای وابوو خه ساندو ریا نه شهوه تزیه ده کات له گونا حان نه گهر
 لای وابوو که سینکی خه سیوی جوان شتیکی دایه شهوه موزده ی خوشی بز

دبێت خه‌ساندن دینداری راسته که به‌هۆی ئه‌و دینداری به‌ ده‌گاته پله‌ی
ئه‌ولیا بانی خرا:

خونسابو شکیل: نیره‌مووک:

که‌سبک له‌ خه‌ودا لای وابه‌و نیره‌مووک هه‌ردوو لای هه‌یه‌یه‌ی پیاوان و
هی ژنان ئه‌وه‌ دوو پووری ده‌کات و کرداری ناله‌بار ده‌کات. ماره‌کردنی
نیره‌مووک ته‌لەقدانی ژنه‌ که‌به‌تی ئه‌گه‌ر ژنی هه‌ییت ئه‌گه‌ر نازنیک ماره‌
ده‌کات که‌ تروشی هه‌م و نازاره‌ی ده‌کات.

خاج: چه‌لیپا:

هه‌ل گرتنه‌ چه‌لیپا ماره‌کردنی ژنیکه‌ که‌ به‌ گۆنری شه‌ریعت ماره‌یی
نه‌هاتوه‌. له‌ مل کردنی خاج لادانه‌ له‌ دینی ئیسلام فریدانی خاج تۆبه‌
کردنه‌ له‌ تاوانباری.

خوانه‌:

نان‌کردن له‌ سه‌ر خوانه‌ بۆ ژن به‌جێ هێنانی فه‌رمانی می‌رده‌تی. به‌لام بۆ
پیاو کردنی کشت و کالی به‌سووده‌. خوانه‌ی دار که‌سێ له‌ خه‌ودا به‌ده‌ستی
بکه‌وێ ده‌وله‌مندی به‌ به‌لام هی ئاسن لادانه‌ له‌ ریبازی پیاو چاکان و هاتوو
چۆ کردنی زۆر دارانه‌: شکانی خوانه‌. هه‌زاری خاوه‌نه‌که‌یه‌تی.

خال:

هه‌برونی خال له‌پوو له‌ خه‌ودا بۆ کۆر ژن هێنانه‌ بۆ کچ شه‌رو کردنه‌ بۆ
ژن شادی به‌. بۆ پیاو ده‌وله‌مندی به‌ به‌لام خالی زۆر له‌ سه‌ر به‌ده‌ن بیر

کردنه و به له شتی بیتی سرود:

خه زور:

دبیتی له خه ودا به شادی شادی به به غه مباری غه مه. مردنی خه زور له
خه ودا له ده ست چوونی مأل و پله به:

خالو:

دبیتی له خه ودا به پرو خوشی بز نه خوش چاکبونه و به. بز له ش ساغ
گه یشته به ثاوات. مردنی له خه ودا تازاردانی باب و داکه نه گهر هه بیتی ده نا
تووش بوونی ده رده سهری به:

خه نه:

نه گهر پیاونک سهر و سمل و پرشی له خه ته دا شه و به دروای
به ووشتی پی غه به ر ده که وئی چاندنی خه نه له خه ودا رابواردنی خوشه له
گه ل مأل و مندالی خزی نه گهر کجی لای واپور سهری له خه نه گرت نه ر
میردی باش ده کات به سهر به رزی.

خورشت: خوران:

که سنی لای واپور له خه ودا تووشی خورشتی به ده ن بروه نه و به
زوردارنک زوری لیده کات بز کردنی کاری مته مه.

خزم: خویش:

دبیتی خزم له خه ودا به شادی شادی به به غه مباری غه مه.

خوین:

که سینک لای وابوو به‌دهنی به خوین یوو له خه‌ودا نه‌وه مائی حه‌لألر
حه‌رام لیکده‌دات. خوارده‌وه‌ی خوینی نادمیزاد ته‌ن دروستی به
که سینک لای وابوو کراسی خویناوی کرده بهر نه‌وه بوختانی پین ده‌کرئی
به‌لام له نه‌نجامدا ده‌رده‌که‌وئی که له‌و بوختانه‌ دورره. که‌سی لای وابوو له
جینگایی خوین ده‌روات نه‌وه نه‌و که‌سه له‌وی ده‌کوژرئی. نه‌گه‌ر لای وابوو
خوین له پاشی به‌وه دینه‌ ده‌رئی نه‌وه تۆبه ده‌کات له گونا‌حان و خواش لئی
ده‌بوورئی: نه‌گه‌ر لای وابوو که‌سینک خوینی له به‌ده‌ن گرت یان نه‌و خوینی
له که‌سینک گرت نه‌وه خوین لئی گه‌راوه که ده‌بینه‌ کار به‌ده‌ستی میری نه‌گه‌ر
که‌سینک وستی خوین له که‌سینک بگه‌رئی به‌لام خوین نه‌هات نه‌وه خوین
گره که هه‌ندئ زه‌ری شار‌دووه‌وه به‌لام نازانی جینگه‌که‌ی کوئی به: نه‌خۆش
نه‌گه‌ر لای وابوو خوینی به‌ده‌نی گه‌را نه‌وه له نه‌خۆشی چاک ده‌بینه‌وه.

خیلی:

خیل بوونی چاو له خه‌ودا لادانه له فه‌رمانی خوای گه‌وره تۆبه بکات
باشه.

خواردن:

خواردنی هه‌ر شتیک له خۆ زیاتر کردنی کاری ناشیرینه له نار کۆمه‌ل
به‌لام به‌قه‌ده‌ر برسی به‌تی گه‌یشته به‌ئاوات.

خویندن:

به‌هه‌موو جزئی خویندن له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه.

خه‌وتن: نووستن:

خه‌وتن له خه‌ودا به ده‌ست که‌وتنی ژبانی شادی و نارام و دل‌نیایی به.

خو پروت کردن:

که‌سنی لای واپور خزی پروت کرد له جلک نه‌ره نه‌ره کاره‌ی لای
سته‌مه خوابزی ئاسان ده‌کات.

خانوو:

ده‌ست که‌وتنی خانووی جوان له خه‌ودا شادی‌ی به. خانووی ئاسن
ده‌وله‌مندی به به‌لام خانووی قور دینداری به: خانووی قل و گنج تروش
بورنی هه‌مه که‌سینک لای واپور چوو خانوو به‌لام نه‌ی توانی ده‌رچی نه‌ره
زوو ده‌مرئی نه‌گر لای واپور که‌سینک هاته ناو خانووی نه‌ره نه‌ره که‌سه
له هه‌مرو نه‌نیشی نه‌و ئاگادار ده‌بی: که‌سنی لای واپور خانووی کۆنی به
سه‌ردا پروخا نه‌وه له لایان خزمینکی مردووی میراتیکی زۆری ده‌ست
ده‌که‌وی فروشتنی خانوو ژن ته‌لاندانه: خانووی ته‌نگ ژبانی ناخۆشه
به‌هزی مأل و مندالی که‌سنی لای واپور نه‌خۆشه‌و له ناو خانوو که‌وتوو
نه‌وه ده‌مرئی سراق دانی خانوو ماره‌کردنی پینه‌ژنه:

خیر کردن:

له خه‌ودا خیر کردن به مأل بۆ هه‌زاران بروای پته‌وه به خوا خیر کردن
به‌رزی تزیه‌کردنه له گوناخان. که‌سنی لای واپور خیر به‌کافر ده‌کا نه‌ره
یارمه‌تی دانی دوژمنی خه‌یه‌تی: خیر کردن به خزمرو که‌سو دایک و باب
به‌زامه‌ندی خورایه:

خینه‌کی: کۆچەر:

که‌سینک لای وایوو بووه‌ته کۆچەر شه‌وه شه‌وه له به‌ره‌مه‌می کشت و کال
سروودی که‌م ده‌بن: دبستی هه‌به‌ی کۆچەر یان په‌یدا بوونی پقه‌به‌ری به‌ له
گه‌ل خزم و که‌سی به‌ هه‌زی به‌ میزدانی کچی خزی.

خه‌ت کیشان:

که‌سی لای وایوو له سه‌ره‌زه‌وی خه‌ت ده‌کیشی شه‌وه ده‌بنه‌ جووتبارنک
زۆر ده‌وله‌مه‌ند به‌لام خه‌ت کیشان له سه‌ر چه‌رم قیر بوونی پشه‌سازی به
له سه‌ر قاقه‌ز قیر بوونی نووسینوو خۆندنه‌ یان خۆی یان خزم و که‌سی.

خۆشاردنه‌وه چاوشارکێ:

که‌سینک لای وایوو له خه‌ودا له ناو خانوو خزی شارده‌وه شه‌وه له
دبنداری پیاپی ده‌کات. به‌لام نه‌گه‌ر لای وایوو له ناو کێوی خزی شارده‌وه
شه‌وه به‌هه‌زی که‌سینکی ده‌سته‌لات دار به‌ سه‌ر ناحه‌زاند زال ده‌بن.

خه‌رمانه‌ی ده‌وری: مانگ و پوژ:

نه‌گه‌ر لای وایوو خه‌رمانه‌ی ده‌وری مانگ یان پوژی داوه‌ وتاریکی
کردروه شه‌وه بۆ خه‌لکی هه‌رنه‌ که‌ په‌یدا بوونی به‌لایه‌: به‌لام نه‌گه‌ر
خه‌رمانه‌ پووناکی نه‌برد بوو شه‌وه قیش کردنی کار به‌ ده‌ستانی میری به‌ به‌داد
په‌روه‌ی:

خه‌ریته: نه‌خشه‌:

که‌سی له خه‌وما خه‌ریته‌ی وولاتیکی کیشا نه‌گه‌ر به‌ په‌نگی سه‌بی بوو

نەر وولاته تروشی خوشی دهی: به لام هی رهش و سوورو بۆر تروشی
خه لکی وولاته به دهر دینکی سامناک وه به رهنگی سوور پهیدا بوونی
شهروو کوشتاره له وولاته که خۆبه خۆ:

خویزاو: کیم: زوخاو:

که سنی لای وابوو زوخاوی له به دهن یان له نه ندامینک دیت به لام هیشی
نه بوو نه وه زۆر زۆر دهوله مه ند دهی: خواردنی. زوخاو: خواردنی
شیربایی به و نه دانی میراتی خوشکرو داکیتی.

« پیتی دال »

داود پین غمبهر د.خ:

به خزمهت گه یشتی و ده ست ماچکردنی به رو خوشی: نیشانه ی
مردنه له سر دینی نیسلام: به لام به ورو گپړزی کردنی نیشکه که زور
په شیمانی له دوايه: هه روه ها به خزمهت گه یشتی زور بونی پشه سازی به
له ر هه ر تمه:

دانیال پین غمبهر د.خ:

به خزمهت گه یشتی له خه ودا فیر بونی خه ون لیکدانه روه به.

دوعا: نزا: پارانه وه:

که سنی لای و ابو له خه ودا له بهر خوا پارانه روه نه گهر نه و که سه زنی
هه بوو مندالی نه بوو خوا کورې ده داتی نه گهر نابروای به خوا پته ر ده بنی:
دوهای به ده نگ و هاوار تووش بوونی ده ردو به لایه:

دیلی: په خسیری:

که سنی لای و ابو له لایان کز مه لیک به دیل گیرا نه وه ده و له مه ند ده بنی
نه گهر نه و که مینکی به دیل گرت نه وه شنی نه بنی میری ده زانی.

درو کردن:

درو کردن له خه ودا شاهیدی دانی به درو به به بر تیل وه رگرتن.

دووکەل:

که سینک لای وابوو له هه ریمینک دوکەل بو پهیدا بوونی غه م و به لایه..
دووکەلنی رهش که ناگری له گه لاین پهیدا بوونی هاتنی شهرو کوشتاره بو
جینگه که: چوونه ناو دووکەل ترووش بوونی تاداری به: دووکەلنی سهی
شادی به.

ده زمان:

خواردنی ده زمانی بۆن خوش بۆ نه خوش چاک بوونه وه به. بۆ بۆن زن زن
هینانه. بۆ کچ میرد کردنه بۆ بۆ مندا له پهیدا بوونی مندا له بۆ هه زار
ده و له مه ندی به.

ده جال: ته جال جر جال:

هاتنی له خه ودا بۆ هه ر جیگاییک زۆر بوونی کرداری دزی ئیلامه به
درا که ورتنی لادانه له فرمانی خوا. کوشتنی به ده ست هه ر که سینک بهرز
بوونی ئایینی ئیلامه تی به.

ده فتهر:

به ده ست که ورتوو لێ نووسینی ده فتهری جوان گه یشته به ئاوات.

دوکان:

دانستن له دووکان به دل خوشی ماره کردنی ژینکی مه مه نه... نه گهر

لای وابوو دوکانی له ته بیشت مالی خۆبه‌تی ته‌وه براده‌ریکی چه‌ز له
ژنه‌که‌ی ده‌کات.

ده‌فه:

لێدانی ده‌فه له خه‌ودا بز زکر کردن به جێ هێنانی فه‌رمانی خرابه‌و
فه‌رمان کردنه به چاکه به‌لام لێدانی بز ئاهه‌نگی ناله‌بار لادانه له فه‌رمانی
خوا.

دێره:

که‌سی لای وابوو له گه‌ل دیانان چوو ده‌یره نه‌گه‌ر دیانه‌کان بناسی ته‌وه
لادانه له فه‌رمانی ئیسلام وه نه‌گه‌ر نه‌بان ناسی ته‌وه دینداری راسته‌قینه‌یه
که ده‌بکات: نه‌گه‌ر نه‌خۆش لای وابوو چوو ده‌یره ته‌وه ده‌مرئ.

ده‌رده بێوی:

که‌سی له خه‌ودا لای وابوو تروشی ده‌رده بێوی بروه ته‌وه پله‌ی نزم
ده‌بیست له ناو کۆمه‌ل به‌هزی قێل بازی به‌لام تروش بوونی ده‌رده قیل به‌رز
بوونی پله‌یه:

دۆشه‌ک:

نروستن له سه‌ر دۆشه‌ک له خه‌وا ژبانی شادی و کامه‌پانی به.

دوویشک کلاژدووم:

بێ‌وه‌دانی دوویشک له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزی بێ ده‌رامه
که‌سێک لای وابوو دوویشکی خسته سه‌ر ژنه‌که‌ی ته‌وه له پشته‌وه کاری له

گه‌ل ده کات. خوار دنی دوویشک به کولای ده ست که و تنی میراته به لام به کالی مالی حرامه که سنی لای و ابو دوویشک له سهر جینگه‌ی نووستنی نهوه له ناو ده‌ری به تی نهوه که سینک خه‌ریکه خه‌یانه‌ت له گه‌ل ژنه که‌ی بکات. به ده‌سته وه گرتنی دوویشک بز پنه دانی خه‌لک دووزمانی کردنه له نیوانی خه‌لک. پنه دانی دوویشک زبانی له لایان ناحه زه‌وه. که سنی لای و ابو دوویشک له ناو زگی دابه نهوه مال و مندالی خزی رقیان لی به تی: دووزمان به تی ده‌کن.

ده لاقه تاق:

دانیشن له ناو ده لاقه بز خاوه‌ن ژن ته‌لاق دانی ژنه که‌یه: بز خاوه‌ن کارنک وازه‌تانه له و کاره که سینک لای و ابو له دیواری خانووه که‌ی ده لاقه‌ی هه به به لام به شروشه گیر ابو نهوه که سه نه مامی داری به ردار ده‌چینی و سوودی لی ده‌ست ده که وئی. ده لاقه‌ی ته‌نگ ژنی چه نه بازه. هی فراوان ژنی نارامه. پروخان و خه‌راپ بوونی ده لاقه ته‌لاق دانی ژنی خاوه‌نه که به تی.

ده‌رد: نه‌خوشتی:

نروش بوئی ده‌ردنیک له خه‌ودا که م دینی به به لام چاک بوونه‌وه له ده‌رده که تزه کردنه له گرو ناحان:

دونیا:

که سینک له خه‌ریا لای و ابو دونیا رهش بووه نهوه خه‌لک به زوری بروی کردو ته که م دینی: به لام سه‌وزی دونیا خه‌راپه ره‌سته به زوری

که‌سی لای واپرو له دونیا ناکه‌س نه‌ماوه خزی نه‌بنی نه‌که‌سه
ه‌ردوو چاوی کرت‌پ ده‌بی جوانی دنیا له خه‌ردا به‌ده‌ست که‌وتنی دیناری
زوره بره‌زار عیلمی زوره بو خورنده‌وار

دینار:

به‌ده‌ست که‌وتنی به‌ک دینار له خه‌ردا په‌یدا بوون به‌ک کوپه به‌لام
به‌ده‌ست که‌وتنی دیناری زور بز خورنده‌وار عیلمی زوره بز ه‌زار
ده‌وله‌مندی‌یه. ده‌ست که‌وتنی دیناری زتر پایه‌ی بلندیه هی زتر باف حیل
کردنه له خه‌لک له مو‌عامه‌له‌دا خواردن دینار خه‌یا نه‌ت له شه‌پارده‌ی
که‌سینک لای واپرو مردوو دیناری دایه نه‌وه له غه‌م و په‌زاره پرزگار ده‌بنی
دوزینه‌وه‌ی دینار دینداری‌یه. لی بزور بوونی کوپه‌سردنه:

دره‌م:

به‌ده‌ست که‌وتنی دره‌می زتر خورنده‌نی قورنانی پی‌روزه لی بزور بوونی
دره‌م کوپه‌سردنه درووست کردنی دره‌م. تووش بوونی خه‌مه.

دی: گوند:

که‌سی لای واپرو له گوندینک چوو بز شار نه‌وه تووشی خزشی ده‌بنی
ویران بوونی گوند بنی نه‌مری کردنی خوایه جوانی دینداری‌یه.

دیزه:

که‌سی لای واپرو دیزه‌ی له سه‌ر ناگرداناوه‌و خواردنی تیندایه نه‌وه
نامزگاری کردنی خه‌لکه بز چاکه کردن به‌ده‌ست که‌وتنی دیزه‌ی بز لارو

ناسن پله‌ی به‌رزه که ده‌ستی ده‌که‌وئی:

ده‌ست:

که سینگ لای واپرو له خه‌ودا ده‌ستی درئژ بووه شه‌وه پله‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وئی. ده‌ستی زئیر هیزوو ده‌سته‌لانه: شکانی ده‌ست بئ ده‌سته‌لانی به‌رزیشتی له سه‌ر ده‌ست جئ به‌جئ کردنی کاری خزمه‌کانی خزه‌نی:

که سینگ لای واپرو هه‌ردوو ده‌ستی به‌ستراو. شه‌وه ینده‌سته‌لانی به‌پان کردنه‌وه‌ی به‌ری ده‌ست مأل به‌خشینه‌وه‌به‌ بۆ خوا قوچاندنی ده‌ست نه‌دانی زه‌کاته‌ کورت بوونی ده‌ست بی ده‌سته‌لانی به: پرووناکی ده‌ست پایه‌ی به‌رزه له‌ دینداریدا. بپینی ده‌ست له‌ خه‌ودا ناحه‌زئکه ده‌یه‌ریت فیل بکات له‌ وکه‌سه‌ی که‌لای وایه ده‌ستی بپراوه له‌ لایان شه‌وه‌ه هیشان ده‌ست. شه‌م خه‌فه‌ته‌ تووشی ده‌بن له‌ لایه‌ن خزمی خزی:

داستان: چیرۆک حه‌کایه‌ت:

خه‌رئنده‌وه‌ی داستان له‌ خه‌ودا خه‌ریک‌بوونی شتی بئ سروده نووسینه‌وه‌ی. داستان ته‌مام چاندنه له‌ ناو باخات..

ده‌ستار:

لئکردنی شت به‌ ده‌ستار، بۆ پیاو هه‌زاری به. به‌لام بۆ ژن به‌ختیاری به:

دل = در:

که سینگ لای واپرو له‌ خه‌ودا دلی دیشی شه‌وا پیاپی کردنی له‌ دینداریه

هاتنه ده‌ری دَلْ له خه‌ودا. خوا به‌رمستی به راستی به ره‌شیوونی دَلْ لادانه له
 نه‌رمووده‌ی قورئانی مه‌زن دَلْ خوْشی له خه‌ودا. ژبانی شادی به..

ددان: دلان دان:

جوانی ددان له خه‌ودا به‌رزنی که‌سوو کاری خاوه‌ن ددانه. که‌مۆل
 بوون و شکانی ددان هه‌زاری خزمی خاوه‌ن ددانه: که‌وتنی هه‌موو ددان به
 به‌کجار دانه‌وه‌ی نه‌سپارده‌به به خاوه‌نه‌که‌ی به ته‌واوی. که‌وتنی ددان
 پیشور مردنی باب و داکه‌هی سه‌ری به‌لام‌هی خواری مردنی برارور
 خوشکه. که‌وتنی خرینه مردنی خزمی نزیکه: هیشانی ددان سکا‌ل‌آبه له
 ده‌ست کرده‌وه‌ی ناشیری خزمه‌کانی: کیشانی ددان هیشاو‌پزگاری به له
 ده‌ست به‌زاره‌و غه‌م ددانی زیر کردن ژبانی شادی به‌هی سه‌ده‌ف ته‌مه‌ن
 کورتی به. تیزو نه‌ستووری ددان گه‌پشته به ئاوات به ئاسانی:

دۆ:

خواردنه‌وه‌ی دۆ ^{دۆ} خه‌ودا ^{دۆ} حه‌سه‌نه‌وه‌به له ماندور ^{دۆ} بۆونی کاروباری
 ژبان به‌کوپی خۆبه‌وه:

دۆ دان:

درووست کردن و به ده‌ست که‌وتنی نه‌گه‌ر پاک و جوان بوو نه‌وه‌ی بزقی
 حه‌ل‌آله به‌لام نه‌گه‌ر ووشک و ناشیرین بوو نه‌وه‌ی ده‌رده تووشی ئازهل ده‌بن.

داندۆک: دۆینه:

خواردنی له خه‌ودا درووست کردن سالتکی نه‌رو به ده‌رامه‌نه به هۆی بارانارین

دهريا:

ديښتني دهريا له خهودا به ناراسي و به پرووناكي هاتني پاشايښكي
 دادپهروهره بڼو سهركار يان عالميكي سوود به خشه. به لام دهرياي ليل و به
 شه پڼول پاشاي زورداره: ليلو بڼو شه پڼول عالميكي بڼو سووده بڼو كڼمه ل.
 كه سني لاي واپرو ناوي ساردي خواردهوه له دهريا نهريان خڅي يان
 خڅميكي ده پيښته خڅنډه وار به لام ناوي گهرم خواردهوه له دهريا ترووش
 بووني دهردوو به لايه كه سينك لاي واپرو ناوي دهرياي هممو خواردهوه
 نهوه ده پيښته پاشا نه گهر بښي ده نا ده پيښته بازرگانيكي دهوله مه مند: كه وڼته
 دهريار هاتنه ده زال بوونه به سهر كڼسې ناهه مواري ژياندا ديښتني دهريا
 به شه پڼولاوي زور بووني گوناخه له لايان خه لك. بلاو بوونه و هي ناوي
 دهريا به سهر زهويدا زورداري كردني پاشاي وولاته له خه لك مه له كردن
 له دهريادا به ده ست كه وڼتي پله ي بهرزه. كه وڼته ناو دهريا وون بوون له ناويا
 مردنه به شه هيدې. په پښتو ده له دهريا پرزگاري له دهردوو غم. ديښتني
 دهرياي خڅن. په پيدا بووني شه پروو كوشتاره له دونيادا دهرياي مه نندرو
 نارام ~~خڅني~~ به بڼو خه لك

دياري:

ناردني دياري بڼو په كڅري په پيدا بووني خڅو شه وښتني به له نيوان
 په كڅري دا.

دڼمه لان:

خواردني له خهودا به ده ست كه وڼتي مالي دونيا به به ثاساني. زور
 بووني دڼمه لان له هره نيميك زور بووني خيرو خوشي به:

دووزمانی کردن:

دووزمانی کردن له تیان خه لک دا له خه و دا گرتنی ریبازی دزی ناینه:

داس:

دهست کهوتنی داس و دروونه پی کردنه نه گه رگانی دروونه نه بیت نهوه
دهست کهوتنی خیره و شکانی داس و کزل برونی. تووش بوونی کشت و
کاله بز نه خوشی و بی ده رانه تی.

دههزل ته پل:

که سبک لای واپوو له هه رتمی دههزل و زورپالیده درا نهوه خه لکی
هه رتمه که تووشی غه م ده بیت به لام لیدانی دههزل به ته نیا هه ر وه کور
لیدانی ده فه:

دهنکه هه نار برمان:

خواردنی له خه و دا پهیدا برونی نه خوشی به و به دهست کهوتنی رزقی
حه لاله.

دوونگی مه پ:

خواردنی به دهست کهوتنی له خه و دا فیر برونی زانیاری به سووده

دانیشن: پرونیشتن:

که سنی لای واپوو له خه و دا دانیشبوو به شادی نهوه ده گاته ناواتی
خزی به ئاسانی.

دُشاو:

خواردنی دُشاو: دینداری به. کردنی دُشاو ناموژگاری کردنه به چاکه
بِز مَال و بندالی:

دالغه:

دالغه لَئِدان له خهردا به لَئِن نه بردنه سهره.

ده له ک:

خواردنی گوشتی له خهردا بِز نه خُوش شیغایه بۆ له ش ساغ دهست
کهوتنی مالی دونه بایه له بهر کردنی پیستی ده له ک به دهست کهوتنی پایه ی
به رزه. کوشتنه وهی ته لاقدانی ژنه که یه نی:

دوو دلی:

دوو دلی کردن له کار نکدا بِنِ هیزی بر وای موسولمانه.

ده سمال: میزه:

له سهر نانی میزه ری مسپی زور کردنی دینداری به: هی زهره
نه خُوشی به: هی په ش: به رزی به: هی سوور ژبانی شادی به:

دهنگ:

دهنگی به رزو خُوش له خهردا بیستی یان ووتنی ژبانی شادی و
کامه رانی به: دهنگی نزم و خنکاو تووش بوونی خاوه نه که یه تی به هه زاری
نه راندن به دهنگی به رز به سهر مه لادا مردنی بِنِ ئیمانی به دهنگی بزن

قه ی ژنه که به تی. دهنگی مهر بیستی خیر و بهره که ته دهنگی نه سب
 بهیدا بورن غه زایه و ههروه ها دهست که وتنی دیاری به که له لایان پیاوئی
 گه وره دهستی ده که وئی بیستی دهنگی هیستر جتی به جتی بوونی کاری
 زه حمه ته ههروه ها مندال مردنه دهنگی که رگران بوونی نرخ دانه ونله به.
 دهنگی میثووله بلاو بوونه و هی ناداری به دهنگی پشیله بیستی له
 خه ودا دووژمانی کردنه له ناو خه لکدا له لایان نه و هی دهنگه که ی بیستوه
 دهنگی زه وده و آل و میث ههنگوین به لینی به درۆ به براده ران.. دهنگی
 گورگ ترسانه له دووژمن هی مامرماره کردنی کچیکی جوانه.. بیستی
 دهنگی به راز سه که وتنه به سه دووژمندا دهنگی سه گ فیل کردنه له
 خه لک دهنگی چه قه لو پرتوی هاواری هه ژاران له دهست زوژداران
 بیستی دهنگی کۆتر دهنگی ژنیک قورنان خرنه دهنگی که و شاشکرا
 بوونی دزه دهنگی ژن که خوشی ژمانی شادی به.

دلدار ی: می بازی: چه ز لی کردن:

کردنی دلدار ی له خه ودا نه بیستی مال و مندالی خزه تی که هه ی بن
 نه گه نه ی بن نه و کردنی کاری ناره وایه که سووکی ناو کۆمه ل ده بن نه گه
 کچی به کوپنکی ووت من دلدار ی تۆمه نه و ده به ویت فیل له و کوپه
 بکات دلدار ی له گه ل کوپ به خاوتنی نه نجاسی خوا به رسته به پراسنی به لام
 به کرداری پیسه و لادانه له فرمانی خوی گه وره.

دور:

به دهست که وتنی دور ی جوان پایه ی به رزه به لام هی ژهنگن. ته لاقدان ی
 ژنه که به تی.

دیوار:

راوهستان له سر دیوار به هیزی به له مالی دونیاوه. چاک کردنه ووی
 دیواری کونو پروخوا ناموزگاری کردنی خه لکه بز کردنی کرداری جران
 خن دین له ناو دیواردا مردنی نریکه کردنی دیواری قیل و گینج تووش
 برونی غم و دهرده به لام دیواری قور دینداری به هی چه مه تنو ده ست
 که و تنی پایه ی به رزه. خواری دیوار لادانی خاوه نه که به تی له فهرمانی خوا:
 پروخانی دیوار بز ناو خانو و مردنی خاوه دیواره که به به سر خویدا که
 پروخی نهوه کردنی گوناحی زوره. سوافدانی دیوار: به قور باشه: گینج
 غه مه: په نگ کردنی دیوار به هر په نگی هه بی لادانه له فهرموده ی
 شهر به تی نیلام.

دزی کردن:

که سبکی نه خوش له خه ویا لای و ابو دزی لی کرا نهوه دهری. دزی
 کردن و خن شارده و نه زینا کردنه نه گهر لای و ابو دز هاته مالی و رینی
 دزی بکات نهوه داخواری کچی یان خوشکی لی ده که ن: گرتنی
 چاکبرونه و نه خوشه له دهرده که ی نه گهر نه خوشه که دزی گرت و لی
 نه گهر دزی بکات:

دیوانه:

که سنی لای و ابو بروته دیوانه نهوه نه گهر دیوانه ی تهریفه تی
 ده گاته پله ی به رزی تاین. به لام دیوانه ی دنیا نهوه که سبکی دروژن و
 په بابازه:

دڤنده:

خۆمالی کردنی هه‌ر دره‌نده‌نیکی و یان له ناودانی نامۆزگاری کردنی
زۆرداره بۆ نه‌کردنی زۆرداری له هه‌زاران. خواردنی گوشتی دڤنده
غه‌یه‌ت کردنی پاشای وولاته.

ده‌ست نویژ:

هه‌ل گرتنی ده‌ست نویژ له خه‌ودا به‌ ئاوی پاک گرتنی ڤیباری
پێ‌غه‌مبه‌ره به‌لام به‌ ئاوی پێ‌س یان گه‌رم. یا به‌ به‌فر یا به‌ شه‌خته‌ تووش
بوونی خه‌مو ده‌رده:

ده‌رگا: ده‌رک:

که‌سێ‌ لای واپو ده‌رگه‌ی مالی جوانه‌ نه‌وه شادی‌یه‌ له لایان گری
ڤاییلی ژنه‌که‌ی. به‌لام ده‌رگه‌ی ناشیرین تووش بوونی خه‌مه‌به‌هوی ژنیکی
هه‌له‌ ڤه‌که‌سێ‌ لای واپو ده‌رگه‌ی کرده‌وه‌ نه‌وه‌ نه‌و مه‌به‌سته‌ی که‌ هه‌به‌نی
به‌ ئاسانی جێ‌به‌جێ‌ ده‌بن گرتنی ده‌رگه‌ی خانو و تووش بوونی خاوه‌ن
خانوه‌ که‌به‌ بۆ ئازاوه‌ به‌هوی مالی و مندالی ناله‌بار نه‌گه‌ر که‌سێ‌ لای واپو
خه‌ریکی گرتنی ده‌رگه‌به‌ له‌ مالی به‌لام بۆ نه‌گیرا نه‌وه‌ ئامۆزگاری ژنه
چه‌ناو سه‌روه‌که‌ی ده‌کات و سه‌ودی نه‌ که‌سێ‌ لای واپو ده‌رگه‌ی مالی
ئاسنه‌ نه‌وه‌ پایه‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وی:

ده‌وله‌مه‌ندی:

ده‌وله‌مه‌ندی به‌هزی کردنی شتی حه‌لال شادی‌یه‌. به‌لام به‌هزی شتی
حه‌رام زبانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه‌.

دارچین:

خواردنی له خه ودا به میرددانی کچی یان خوشکیتی نابهدل:

دهرزی:

به دهست کهوتنی دهرزی تیژوو جوان له خه ودا ژبانی خوشی خویو مالو مندالی به نه گهر لای واپوو دهرزی له بهدنی که سینک پروو دهکات نه وه غه به نی نه و که سه دهکات قوت دانی دهرزی بلاو کردنه وهی نه پنی خویه تی که ژبانی هه به کول بوونو شکانی دهرزی تیک چوونی ژبانی خویو مالو مندالی به به دهست کهوتنی دهرزی ژنر بز کچ میرد کردنی به دل خوشی به به لام بز کوو ژن هینانی نابهدله بزر بوونی دهرزی راوه ستانی کاروباری خواونه که به تی به هوی که سینک که به دزی دژی نه وه و کابراش نه مه نازانی.

داله ش: هه لو: دوو پرا:

کوشتنی له خه ودا زال بوونه به سه ر دووژ مندا خواردنی گزشتی دهست کهوتنی مالی حه رامه به هوی پاشای وولات: زور بوونی هه لو له وولاتی په یدا بوونی کار به ده ستانی پاشای زورداره که خه لک نازار ددهن:

دارکولینه:

گرترو دیتی له خه ودا ماندوو بوونه بز ژباننداری خواردنی گزشتی ژن هینانی نابهدله.

دامه:

کردنی دامه له خه‌ودا ته‌مه‌ن به‌فیر‌ودانه له شتی بێ‌سوود کردنی دامه
له سه‌ر فومار خه‌پانه‌ت کردنه به ژنی جیران دۆراندنی دامه له خه‌ودا
تووشی بوونی رقه به‌ری به له گهل کار به‌ده‌ستانی میری.

دانکه:

که‌سی لای وابرو له ناو نازه‌ل دانکه هه‌یه ته‌وه خه‌لکی هه‌ر ته‌مه که نوێز
ناکه‌ن تۆ به بکه‌ن باشه.

دم: که‌پوو: لووت:

جوانی لووت له خه‌ودا ژبانی به‌ختیاری به‌هیشان و ناشیری تووش
بوونی غه‌مه: دمی ئاسن‌یان زێر تووش بوونی ده‌ردوو به‌لایه... برینی
لووت کردنی کاری بێ‌ئابروانه‌یه له ناو کۆمه‌ل زۆر بوونی لووت له ده‌م و
چاودا ژبانی خۆشه: که‌سی لای وابرو دوو لونی هه‌یه ته‌وه ته‌وه دوو کۆری
ده‌بی. ته‌گه‌ر لای وابرو لووتی نه‌ ته‌وه زۆر بێ‌ره‌حمو به‌زه‌یی به‌هه‌رانه‌ر به
هه‌زاران:

ده‌رپی:

بنواره شه‌روار:

ده‌سته‌ندوو:

که‌سێک لای وابرو ده‌سته‌ندوی جووت کردنی به‌ده‌سته‌وه‌یه ته‌وه هه‌ج
ده‌کات له خه‌ودا له ده‌ست چوونی درامه‌تی شینا ووردی به‌هزی ناگر.

ده سرازه: بهسته:

زینکی له خوریا لای واپوو به ده سرازه له ناو لاندې منډاله کې خزی
بهسته وه. نه وه نه و مه بهسته ی هه یه تی پوی جی به جی نابی

دهسته وانه:

که سینک لای وا بو دهسته وانه ای کرده دهست نه وه پیاوړه یکی نایینی
یارمه نی ده دات بز جی به جی کردنی ناوانه کې وسه رده که وئی

دهست به سه راگرتن:

دهست به سه راگرتنی هر شتیک له خوا هر که سی هه بیت لادانه له
فرمانی قورانی پررؤز:

دژوینی دایک: چلکن بونی دایک

که سی لای واپوو دژوینو چلکنه نه وه لادانه له فرموده ی خوا دپینی
به شادی شادی به. که سی لای واپوو جیمای له گهل دایکی خزی کرد
نه گهر دایکی مردپوو نه وه خبری بز ده کات نه گهر ناخزمه نی ده کات
مردنی دایک مردنی ژنه.

« پیتی ری »

پوژی گرتن:

که سبک لای واپو له مانگی په مه‌زان به پوژووه نه‌وه مرژده‌یه به‌وه که
خواغه نوی کردووه له گوناخان: هه‌روه‌ها پوژی گرتن به غه‌یری پوژ
جه‌ژنه‌کان له خه‌ودا ریازگرتنی دیندارانه.

پکوع: چه‌مینه‌وه:

که سبک لای واپو له نوژدا پکوعی برد به ته‌واری نه‌وه به‌خیاری
دین و دنیا‌یه به‌لام پکوعی ناته‌واو زه‌کات نه‌دانی ماله‌ نه‌گه‌ر ژنیک لای
واپو پکوعی برد نه‌وه تویه ده‌کات له تازاردانی میردی.

پووناکی:

که سبک لای واپو له تاریکی هاته پووناکی نه‌وه له ژبانی ناله‌بار
ده‌که‌ورنه خوشی. دیتنی پووناکی زور دینداری‌یه. له به‌ر کردنی جلکی
پووناکی حه‌ج کردن و چاکه کردنه. که سبک لای واپو به‌ده‌نی پووناکی
ده‌دات نه‌وه کورنیکي ده‌بن دوه‌ای باشی بؤ ده‌کات.

رم:

به ده ستوره گرتنی رمی درنژ له خه ودا ده ست که و تنی پایهی به رزه
رمی زنب موژدهی خوشه. رمی زیو کو پر په یدا بوونه رمی مس و دارو و ناسن
ده ست که و تنی پرزی حه لاله کورت بوون و شکانی رم له ده ست چوونی
پایه به به هزی زورداری کردن له هزاران.

رهنگ:

دینتی رهنگی زهره نه خوشی به هی رهش غمه هی سور و توش
بوونی شه ره. هی سبی شادی به. هی سهوز شه ید بوونه.

رووبار:

دینتی رووباری رووناک له هه رنمیک ژبانی شادی به بو خه لکی
هه رنمه که به لام رووباری قوراو بو گه ن ژبانی ناخوشه بو خه لکه که
په رنه ره له رووبار پرگاری به له غم دینتی رووباری خوین له هه رنمیک
توش بوونی خه لکی هه رنمه به کوشارو شه په یدا بوونی رووباری زور
له شارو دیهات دادی پاشای وولاته.

روو خوشی:

که سینگ له خه ودا روو خوش بوو نه وه دلی له گه ل خه لک پاکه:

راست گویی:

راست گویی له خه ودا ده ست که و تنی پایهی به رزوو پرگاری به له
هه مرو مه ترسی به ک.

په ژوو: خه لوز:

بارینی په ژوو له ئاسمان گرانی شتی کشت و کاله: گه شانده وهی په ژوو
له خه ودا په بهری به له گهل پژمی پاشای وولات دروست کردنی
په ژوو قیر کردنی هه ندی دانیشتوانه بۆ.. پشه سازی له لایان په ژوو کهره
که وه: خواردنی په ژوو تووش برونى غمی زوره له لایه ن خزم و که سی خزی:

پنوی:

گرتنی پنوی ماره کردنی ژینکه که په سه نه به لام گرتنی به ته له ماره
کردنی ژنه به دروو ده له سه: یاری کردن له گهل پنوی دلداری به له گهل
ژینکی فیل باز خواردنی گزشتی پنوی تووش بوونی ده رده له بهر کردنی
که ولی پنوی به ده ست که وتنی پله ی به رزه له ناو کۆمه ل:

په یخ: شیا که: ته رس:

که سینک لای وابو به ده نی یان جلکی به په یخ بووه نه وه له لای پاشای
ولات مالی زوری ده ست ده که وئی به هوی زانیاری به وه ئیش کردن له ناو
په یخ ده وه مه ندی به خواردنی په یخ وه گرتنی پاره به به په بیا له ده وه مه ند:

په یشتن:

که سینک له خه ودا به ده عیه پروات نه وه پایه ی به رزی ده ست ده که وئی
به لام زوو داده به زئی.

په و سپی بوون:

که سینک له خه ودا په ووی سپی بوو نه وه تووشی ده رد ده بێ به لام به

نه ندازه ږوو سپی ږوون به ده ست که و تنی شه ږه فی دونه یه.

ږی خوش کردن:

ږی خوش کردن له خه ودا به هر جوری هه ږی به دورا که و تنی
فرموده ی ږی غه مبره (دخ).

ږوو: ده و چاو:

جوانی و زیاد ږوونی ږوو له خه ودا به رزی به له پله دا ناشیرین ر که م
ږوونی ږی هیزی به. داپوشینی ږوو قهر دار ږوونی زوره به لام داپوشینی ږو
ږن له خه ودا کردنی ږه ووشنی جوانه:

ږان:

جوانی و نه ستوری. ده سته لانی خزم که سینی باریک ږوونی ږی هیزی
که سور کاری که سنی لای و ابو و پارچه گوشتیکی زیاد ی به ږانه ره هه به
نوره که سینک به درو خوی ده کاته کړی نورو به لام هه رنه:

ږشانه وه:

که سینک لای و ابو به ږو و و و و ږشایه وه نوره قهر دی خه لکی لایه و
نایداته وه. نه گهر ږشایه و ناو قاپ نوره توبه ده کات له گونا حان نه گهر لای
و ابو ږشانه وه که ی تام و ږونی خوشه به که یفی خوی ږی چاکه ده گری
به لام نه گهر ناخوش ږوو نوره له ترسان چاکه ده کات... که سنی لای و ابو
به لغم ږشایه وه نوره زور ده و له مهنده ږی به لام نه گهر خوین ږشایه وه نوره
نه سپارده ی خه لک ده داته وه که سنی لای و ابو ږشانه وه ی خوی خواره وه

نهره نهرمانی خوا جتی به جتی ده کات:

پشک:

خواردنی له خه‌ودا ژن هیتانی نابەدله هه‌بوونی پشک له سه‌ر به‌ده‌ن و
جلک گوناح کردنه شوشتنی جلک و به‌ده‌ن له به‌ر پشک تۆبه کردنه له
کرداری دژی نایینی ئیسلام:

پازاپانه:

خواردنی له خه‌ودا نه‌مین بوونه له فێلی دووژمنان چاندنی به‌ده‌ست
که‌وتنی هیزه به‌هوی پاشای وولات:

په‌ش وینه:

گرتنی له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که‌سینکی که‌م دینه زۆر بوونی له
هه‌رنه‌یک.. په‌یدا بوونی پیاوانی خواپه‌سته له و هه‌رنه‌: گوشت خواردنی
به‌ دراگه‌رانی من بازی به: کوشتنه‌وه‌ی له خه‌ودا کردنی کارێکه که‌ ئا‌برووی
ده‌بات.

په‌قینه:

ده‌رکردنی له خه‌ودا له سه‌ر به‌ده‌ن نه‌کردنی نوێزه:

پزیو:

خواردنی شتی پزیو له خه‌ودا دوو دلی به‌هه‌رانبه‌ر خوای گه‌ره‌..

پوژ: خو:

گرتنی پوژ له خه ودا ده ست که وتنی شه ره فه. هه لاتی به پروناکی
 نه گهر پاشا دیتی شه ده ست لاتی خزیه تی: ملا دیتی عیلمی زوره بز
 بازارگان سوودی زوره بز کچ میردی پاشه بز کور ژنی پاشه بز غه مبار
 شادی به بز چه پس پزگاری به بز دیندار زیاد کردنی دینداری به بز هه ژار
 ده و له مه تندی به. هه لاتی پوژ به سووری کوشتنی پاشایه گیرانی پوژ
 لاجوونی پاشایه هه لاتی به تاریکی بن هیزی پاشایه که وتنی به سر
 زه ویدا مردنی پاشایه. پوژستن له گهل پوژ مردنه: قسه کردنی پوژ له گهل
 که سیک ده ست که وتنی پایه ی به رزه دوولت بوونی پوژ یاخی بوونی
 که سیکه له پاشاکه سه رده که وئی. هه لاتی له پوژ ناوا پهیدا بوونی کاری
 ناشیرینه له ناو خه لک پهیدا بوونی زور پوژ له ناسمان پهیدا بوونی شتی
 دژی دینه و گرانی نرخه خوارده مه نی به سوجه بردنی پوژ لادانه له
 فرمانی خوا که وتنی پوژ بز ناو مالیک پهیدا بوونی که سیکه عالمه له و
 ماله هه لاتی پوژ و گه رانه و هی لاجوونی پاشایه.

پاو:

کردنی پاو له خه ودا به دوا که وتنی شتی بن سووده. نه گهر لای واپو به ننه گ
 یان به تیر نیجیری کرشت نه ره به هزی که سیکه و ده گاته ناوانی خزی.

ره مل:

بنواره زینخ.

پینگا:

پوژستن به پینگای راستدا جن به جن کردنی فرمانی خوابه به لام به

پینگای جیا جیا و ناله‌بار لادانه له فه‌رمانی خرا که سنی لای و ابوو پینگای لێ
 گۆزپاره بان و ونبروه نه‌وه به دژی نایینی ئیلام قه‌ ده‌کات نه‌گه‌ر لای
 و ابوو پینگه‌ پێشانی خه‌لک ده‌دات نه‌وه فه‌رمان به‌ چاکه‌ ده‌کا نه‌گه‌ر لای
 و ابوو پاشای وولات پینگه‌ر بان ده‌کاته‌وه نه‌وه دادپه‌روه‌ری بڵاو ده‌کاته‌وه:

پ‌دین: پ‌یش:

درێژ بوونی پ‌یش له‌ خه‌ودا دینداری به‌. به‌لام کورتی هه‌ژاری به‌. منداڵ
 نه‌گه‌ر پ‌دینی هه‌بوو له‌ خه‌ودا نه‌وه ده‌مری. پ‌دین بۆ ژن له‌ خه‌ودا تووش
 برونی به‌لایه‌ پ‌دینی په‌ش خه‌ژی و مالداری به‌ پ‌دینی سه‌پی نزیک
 برونه‌وه‌ی مردنه‌ پ‌دینی زه‌رد تووش بوونی ده‌ردو به‌لایه‌ تراشین له‌ خه‌ودا
 سه‌رف کردنی ماله‌ له‌ شتی بی‌سوود که‌ سنی لای و ابوو به‌ پ‌دینی رای
 ده‌کێشن نه‌وه میرانی خه‌ز مێکی ده‌ست ده‌که‌وێ هه‌ل قه‌ندنی موو له‌ پ‌دین
 له‌ ده‌ست چوونی مالی دونه‌یه:

پ‌یخۆله: پ‌یوله:

هه‌شانی له‌ خه‌ودا تووش بوونی ده‌ست کورتی به‌ له‌ مالی دونه‌پاره...
 درانی خواردنی شیربایی به‌ خواردنی پ‌یخۆله‌ی هه‌بوانی هه‌لال
 ده‌وله‌مه‌ندی به‌:

پ‌یس:

که‌وتنه‌ ده‌ستی پ‌یسی جوان که‌یشتنه‌ به‌ ئاوات به‌لام به‌ زه‌حمه‌ت..
 برونه‌وه‌ی پ‌یس به‌ خوری و مه‌رزو له‌که‌ له‌ ده‌ست کاته‌ بۆ خه‌بات کردن بۆ
 نه‌ر مه‌به‌سته‌ی که‌ هه‌یه‌تی.

پاوانان: به دواکه وتن: له دواغاردان: سر له دناوه:

که سينک لای واپوړ پړوی ژن دهنې نوره به دواکه وتنې دوتيا به و نابگاتنې
نه گړ لای واپوړ پړوی که سينک دهنې يان يه کينک پړوی شو دهنې نه و
هر درو کيان تروشي غم دهنې:

پرووناکی:

که سنی لای واپوړ شو نه ماوړ پړزه لانت و پورناکی داهات نوره له ر
خه مه ی هه به تنې پزگاری دهنې:

« پیتی زنی »

زه لزه له: بومه له رزه:

له پیتی بڼی به کورتی باسمان کرد به لآم لیره دا به گوڼره ی کات به درنزی
باسی ده که ین هانتی له مانگی تایار په یدا بوونی شه پروو کوشناره. له
حوزیراندا له ناو چوونی دزوو جه رده یه له ته مرزدا مردنی پیاوونکی ناوداره
له نابدا هانتی پاشایکی زورداره له ته پلوردا هانتی خه لکی بېگانه یه بز
هه رنمی بومه له رزه له ته شربنی یه که مدا بیدا بوونی نه خخشی یه له
ته شربنی دووه مدا مردنی به زووری زنی ناووسه له کانوونی یه که مدا گران
بوونی نرخي خوارده مهنی یه له کانوونی دووه مدا مردنی زووری که نجان له
شوباتدا په یدا بوونی نه خخشی گرانی تابه له مانگی ئاداردا هه رزان بوونی
شتی پڼی رسته:

زیوان:

خواردنی و به ده ست که وتنی ده روزه کردنه له که سینکی نارپه سن

زریشک:

خواردنی و به ده ست که وتنی ده روزه کردنه له که سینکی نارپه سن چاک
کردنه له گه ل که سینکی سپله و بڼی نه مک:

زهمزمه:

خواردنه‌وی ناوی زهمزمه تۆبه کردنه له گوناخان. خۆ شروشتن به
 ناوی زهمزمه حج کردنه به مالی حلال ناوی زهمزمه به جلک داکردن
 مردنی خاوه‌نه‌که به‌تی.

زه‌بور:

خویندنی له خه‌ودا تۆبه کردنه له گوناخان گرتنی رپبازی دیانه‌ته.

زه‌کات:

زه‌کات دان له خه‌ودا جی به‌جی کردنی فرمانی خوایه به دلسوزی

زه‌که‌ریا پی غه‌به‌ره:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له خه‌ودا په‌یدا بوونی کوپنکی باشو
 خوینده‌واره:

زیاره‌تی گوپی مردوو:

له خه‌ودا زیارنی گوپی پیاو چاکان به‌ده‌ست که‌وتنی شادی به هه‌روه‌ها
 بروای ته‌واوه به‌خرا:

زوه‌ره:

دیتی نه‌ستیره‌ی زوه‌ره خواستی ژنه یان بو خۆی یان بو خزمینکی
 گرتنی نه‌ستیره‌ی زوه‌ره بوختانی پێ ده‌کری که‌ دووره له‌و بوختانه.

زه‌یتون:

خواردنی زه‌یتون له خه‌ودا دل نه‌رمی به خیر کردن هه‌روه‌ها..
 ده‌وله‌مندی به که‌سی لای واپوو پورونی زه‌یتونی له ناو زه‌یتون ده‌کرده‌وه
 نه‌وه به نه‌زانین دایکی خوی ماره‌کرده‌وه. چاندنی زه‌یتون ده‌رسی قورآنی
 پیرۆزه که به خه‌لک ده‌لێت به ده‌سته‌وه‌گرتنی که‌لای زه‌یتون دبنداری به به
 زۆری.

زه‌عفه‌ران:

دیتی له خه‌ودا خه‌لک به چاکه‌باسی ده‌کات زه‌رد کردنی به‌ده‌نو
 جلک به زه‌عفه‌ران تووش بوونی ده‌رده‌کوتانی زه‌عفه‌ران کردنی ئێشیکه
 که‌خه‌مو خه‌فته‌تی هه‌یه:

زمرۆت:

به‌ده‌ست که‌وتنی به جوانی مالدو مندالی گوئی راینلر باشه.

زه‌نیله:

دروست کردنی زه‌نیله له خه‌ودا گرتنی رینگه‌ی خوا به‌رسته.

زه‌نجه‌فیل:

خواردنی له خه‌ودا بو نه‌خوش مردنه‌بو له‌ش ساغ به‌ده‌ست که‌وتنی
 مالی دونیایه.

زوبه‌رجه‌د:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا مردنه به‌شه‌هیدی.

زهوی: زهملن: عارد:

که سینک لای واپرو له سر زهوی جوان دانیشتووه نهوه ژنی جوان ماره ده کات خواردنې زهوی سوود وهرگرته له کشت و کال که سنی لای واپرو زهوی قسوتی دا نهوه سه فهرنگی درنژ ده کات شق بپوونی زهوی له هدرنیک گوناچارې خه لکه که به که سنی لای واپرو بپو به زهوی نهوه پایه ی بهر زهوی که سنی لای واپرو زهوی خه لک قوت ده دات نهوه لایان داوه له فرمانی خوا که سنی لای واپرو به ده ست له زهوی ده دات نهوه سه فهری بازرگانی ده کات وه سوودی ده ست ده که وئی که سنی لای واپرو له زهوی شوره کات تزو ده وه شینی نهوه ژنه که ی نه زو که فروشتنی زهوی بزنه خوش مردنه بو له ش ساغ هه ژاری به که سنی لای واپرو زهوی پینچرا به وه نهوه مردن زور ده بی که سنی لای واپرو گنجیک له زهوی هاته ده ری نهوه به لایه بو خه لکی هدرنه که به لام نه گهر - پیری لئی هاته ده ری نهوه دو بهر که ده که وته نیوانیان نه گهر درنده ی لئی هاته ده ری نهوه پاشاییکی زوردار دېته سر حوکم و زورداري ده کات.

زار: ده: دهو:

به ستنی زار له خه ودا کافر بوونه. بزگن بپوونی زار غه بیته کردنه گه وره بپوونی زار ده و له مهندي به به لام بو نه خوش چاک بوونه وه.

زمان: زوبان:

پهش بپوونی زمان به ده ست که وتی پایه ی بهر زه درنژ بپوونی ده ست لاته بو خاونه که ی زمان به مه لاشوره نووسان شاردنه وه ی شاهیدی به زمان برېن زال بپوونی ناحه زه به سر زمان بر او دا لال بپوونی زمان لادانه له

نهرمانی خروا برینی زمانی هه زارنگ له خه ودا خیر کردنه به هه زاره که.
 که سنی لای و ابو و دوو زمانی هه به نه وه زانیی زور ده بنی که سنی لای و ابو و
 موی سبی له سهر زمانی پهیدا بوو نه وه به دره نگی توشی به لا ده بنی
 به لام موی رهش به زوویی توش ده بنی زوری زمان پهیدا بوونی مندالی
 زوره نه بوونی زمان مردنی منداله گه سنی زمان بق قوت دانه وه به
 دورلهت بوونی زمان درو کردنه ته ماشا کردنی زمان پاراستنی زمانه له
 نه ی خه راپ.

زگ: سگ: وورگ:

گه وه بوونی زگ له خه ودا پهیدا بوونی مندالی باشه به لام بچووک
 بوونی توش بوونی غه مه له سهر زگ پریشتی پشت به ستنه به مالی دنیا
 ناگر پهیدا بوون له ناو زگ خوار دنی مالی هه تیوه بریندار بوونی زگ
 نه خزشی بوونی خاوه ن و مردنی مندالی به جوانی زگ ده و له مه ندی به بن
 هیزی زگ هه زاری به هیشانی پهیدا بوون له ناو زگ زیاد بوونی دونیایه.
 درانی زگ ته ماع کردنه بو مالی دراوسی.

زری:

بوشینی زری له خه ودا سهر که وتنی به سهر کوسپی ژماندا پسانی زری
 که م بوونی مال و ده سته لاتنه.

زیرینگه ر:

دبشی له خه ودا برده رایه تی که سیکه جیاوازی چاکه و خه راپه ناکات.
 که سنی لای و ابو و بوو به زیرینگه ر نه وه ژنی به قیل ماره ده کات که نه نجامی
 توشی ده رده سهری ده بنی.

زیغ: رهمل:

کۆ کردنه وهی له خهودا مال کۆ کردنه وهیه بز ۆن هیتان به لام ماله که شی
 لێده درزیت. دانیشن له ناو رهمل بز پیاو پاشه که وت کردنی ماله... به لام بز
 پیه ۆن تۆبه کردنه له گوناخان رهملی زهرد له خهودا دبیتی خیر کردنه به
 ههزاران به لام هی سپی دهستی له دونیادا درزێ دهبن به دهست لآت دهبن
 به لام ئهم دهست درزێ به زبان به فهیامهتی ده دات.

زینار:

بهستی له خهودا له پشت. لادانه له فهرموودهی پنی غه مبهری ئیسلام د.خ.

زینا کردن:

کردنی زینا له خهودا گوناچیک گه ورهیه نه گهر ژنیک داوای زینا
 کردنی له کهسێک کرد نه که سه مالی چهرام ده خوات که سنی لای وابوو
 زینای له گهل کچیک کرد نه وه باره له جینگانیکی تروند دادهنی: کهسێک
 لای وابوو چه ددی زینایان لێ دا نه وه پایهی بهرز دهبن که سنی لای وابوو له
 گهل چوونه لای ژنیک زینای له گهل بکهن نه وه چوونی لای هالیکه که
 زانباری لێ فیر دهبن له ده باریه ئاینه وه چوونی قهجه خانه وهاته ده ری.
 مردنی زووه که سنی لای وابوو کهسێک له گهل ژنی کهسێکی درزێ بوو وه
 خاوهنی ژنه که ش ناگای لێ بوو دهنگی نه کرد نه وه کابرای درزێ بوو ئیشوو
 کاری خاوهن ژنه که ده کات به ئهمینی:

زنجیر: کۆت:

که سنی لای وابوو دهستی به زنجیر به ستر اوون نه وه زه کاتی مال نادات

نه‌گهر لای وابوو پئی به‌ستراوون نه‌وه ته‌نبه‌لی ده‌کات له‌کاروباری
خۆی‌دا که‌ستی لای وابوو زنجیر له‌ملی دایه نه‌وه تۆبه ده‌کا له‌گون‌ناحان.
پساندنی زنجیر له‌ده‌ست و پئی‌دا لاچوونی غه‌م و ده‌رده.

زه‌نگه سووره: زه‌رده‌واله:

زۆر بوونی زه‌رده‌واله له‌هه‌ر جینگانیک هاتنی عه‌سکه‌رنکی زۆر‌داره
بۆ جینگاکه تیک چوونی شانه‌ی زه‌رده‌واله نه‌مانی ده‌سته‌لانی پاشای
زۆر‌داره. کوشتی زه‌رده‌واله زال بوونه به‌سه‌ر دووژمن‌دا..

زنج: کوخ:

دروست کردنی زنج نیش کردنی به‌رده‌رامه‌و به‌سووده: پرووخانی
زنج له‌ده‌ست چوونی ده‌رامه‌تی کشت و کاله به‌هه‌ر هزینی بێ.

زه‌رافه:

گرنتی له‌خه‌ودا نه‌وه ژنی بێ‌هوش و ساده‌ماره ده‌کات. خواردنی
گۆشتی ماره کردنی که‌چیکه به‌لام که‌چه که‌نابه‌دل شوی پئی کردوره..

زێرو: زالو: هه‌زار پئی:

که‌سی لای وابوو زێرو پئی‌یه‌وه‌دا نه‌وه له‌لای دووژمنه‌وه زیانی پئی
ده‌گا: هاتنه‌ده‌ری زێرو له‌زارو له‌لوت و له‌عه‌وه‌ت په‌یدا بوونی مندالی
ناته‌واوه بۆ ژنی خه‌وه‌ن بینه‌که:

زیو:

دلدارى ده کات: تواندنه وى زير پڼه بهرې په له گهل ژنه کې و بلار
ده پته وه له بهر کړدنې بهرگي زيو. تووش بوونى خه و خه فته:

زراو: کپه ي زهردار

هېښاني زراو له خه ودا له ده ست چوونى براده رې دلسوزه خواردنې
ماره کړدنې ژنى نابېدله: که نه نجامي نازاوه و ناله بارى به..

زوشک: دوپشک

کرشته وى له خه ودا شکاندنې دلى ژنى خړپه تې به به لاش خواردنې
گزشنى زوشک خه مينکه بېن. هړپه: گرتنى له خه ودا دوستايه تې که مينکې
نارېه نه: که زيانى لى ده پينى:

زيرپه کړدن:

زيرپه کړدن له خه ودا کړدنې شتى نارېه وايه زيرپه کړدنې منډال مردنې
زوره بز پياوان پروو ده دات:

زينى نه سپ:

ده ست کهوتنى له خه ودا ماره کړدنې سى ژنه: که مينک لای واپرو له
سهر زينى نه سپ که ي سگ يان پشيله سوار بوون نه وه که مينک خه يان نه ت
به ژنه کې ده کات: شکاني و بز بوونى زينى نه سپ مردنې خاوه نه که به.

زراو:

که مينک لای واپرو پرو به زاراى بروکيکى ناسراوى جران نه وه پايه ي

به‌رز ده‌بین به‌لام بز بووکی نه‌ناسراو مردنی زاواکه‌یه:

زئیر:

له‌خه‌ودا به‌کار هیتان و ده‌ست که‌رتنی زئیر بز پیاو خه‌م و خه‌فه‌ته به‌لام
بز ژن ژمانی شادی‌یه:

زئیل‌خانه: گوفه‌ک: سه‌ران گوی لک: زئیل‌دان:

که‌سینک له‌خه‌ودا لای و ابو له‌سه‌ر زئیل‌خانه و ه‌ستاوه نه‌گه‌ر فه‌قیر بئ
ده‌وله‌مه‌ند ده‌بین نه‌گه‌ر بئ ژن بئ ژن ده‌هیتنی نه‌گه‌ر خه‌مبار بئ خه‌می
نامیانی: راوه‌ستان به‌رووتی له‌سه‌ر زئیل‌دان فزیک بوونی مردنیتی.

سینه‌ما:

چوونی سینه‌ما له خه‌ودا هه‌ل خه‌له‌تانه به‌هۆی به‌ئینی کچینکی به‌درز:

سه‌رتاشخانه:

دیتنی سه‌رتاشخانه له خه‌ودا دیتنی دادگای میری‌یه نه‌گه‌ر لای واپور
چوو بۆ سه‌رتاشخانه و سه‌ری تاشی ئه‌وه له داوانیکی خۆی به‌رانبه‌ر به
یه‌کینک که کردوو به‌تی سه‌رده‌که‌وئی به‌لام نه‌گه‌ر سه‌ری نه‌تاشی ئه‌وه بن
ده‌که‌وئی دیتنی سه‌رتاش له خه‌ودا که‌سینکه که به نه‌نجامدانی ئیشی
خه‌لک هه‌له‌ده‌ستی:

سه‌فه‌ر:

کردنی سه‌فه‌ر بۆ فه‌قیر ده‌وله‌مه‌ندی‌یه به‌لام بۆ ده‌وله‌مه‌ند کړینی شتی
سوار‌ی‌یه وه‌ک ماین و ترومیل و ماتۆر:

سندم:

بنواره زنجیر:

سه‌وزه:

خواردنی له خه‌ودا زۆر باشه به‌تایبه‌تی بۆ کو‌ر‌و‌کچی عازهب‌گه‌یشتنه
به‌ئاوات.

سپل: فاته‌په‌شه:

گه‌رره بوونی تووشی بوونی ده‌رده. خواردنی سه‌رف کردنی ماله به‌بن
سررد هه‌شانی فاته‌په‌شه له خه‌ودا له ده‌ست چوونی مالی دو‌تایه:

سێل: ساچ:

به‌ده‌ست که‌وتنی ساچی نان له‌ خه‌ودا بۆ ژن میردێکی باشه. بۆ پیار
ژێکی کابان و نارامه‌ شکان و بزر بوونی یان مردنی منداڵه‌ یان ته‌لاقدانسی
ژنی خارهن ساچه:

سوورکه: سووریژه:

به‌یدا بوونی له‌ سه‌ر به‌ده‌نی منداڵ له‌ خه‌ودا دوا پرۆژکی باشو
رووناکه‌ بۆ ژن ته‌لاقدانه‌ به‌هۆی چه‌نه‌ بازی بۆ پیار لادانه‌ له‌ فهرمانی پاشاکه
به‌م هۆیه‌ ده‌کوژری:

سه‌هو:

که‌سێک لای وابوو له‌ شینکدا سه‌هه‌وی کرد نه‌وه‌ تووشی ئازاوه‌ی
مالی خزی ده‌بنی به‌هۆی ژنی چه‌ته‌ هه‌راش:

سێلق:

خواردنی له‌ خه‌ودا به‌ کالی کردنی نیشی و کاری بنی ئا‌پروانه‌یه‌.
چاندنی له‌ خه‌ودا چوونه‌ لای ژنی خزیته‌ی له‌ پشته‌وه‌ که‌ نا‌په‌وایه‌.

سه‌روو:

چانی داری سه‌روو قسه‌ کردنی بێ هه‌مه‌ له‌ به‌ینی داری سه‌روو به‌شوو
دانی کچه‌ یان خۆشکه‌. به‌ ده‌سته‌وه‌ گرتنی داری سه‌روو ماره‌ کردنی
کچکی به‌نازوو ساده‌یه‌:

سموره:

خواردنی گزشتی قوت دانه‌وی رقه به رانبر تاوانبار گرتن و رام کردن
دنداری به له گهل ژنکی جله باز. کهول کردن سموره دهوله مهندي به.

سعات کاته ژمیر:

به دهست کهوتنی سعاتی جوان سرکه‌وتنه له ژياندا: وهستانی سعات
مردنی خاوه‌نه که به تی سعاتی زیز دهست کهوتنی هینانی ژنکی زور به
نهرکه.

سنه‌ویه:

چوونی سهرداری سنه‌ویه له خه‌ودا هاتنه‌وی که سیکي وون بروی
خزمی خه‌ون بینه که به برینی داری سنه‌ویه ته‌لاق‌دانی ده‌سگیرانه
دانیشن له بن داری سنه‌ویه که یشته به تاوات چاندنی کردنی کارنکه که
سوودی هه به بز داها تروی.

سالنامه: ته‌قویم:

به دهست کهوتنی له خه‌ودا دۆستیکه که هه‌مووکات ده‌یه‌وی تروشی
قازانجت بکات به‌لام ده‌سته‌لانی نه:

سالح پی غه‌مبه‌ر:

به خزمه‌ت که یشتی سالح پی غه‌مبه‌ر له خه‌ودا تروشی بوونی
کوزره‌وه‌ری به له لایه‌ن ناکه‌سان به‌لام نه‌نجام نه‌و سهرده‌که‌ویی:

سله‌یمان بێ غه‌مه‌ر:

به‌ خزمه‌ت گه‌بشتی له‌ خه‌ودا دروودی خوای لێ بێ ئه‌وه‌ پایه‌ی به‌رزه
که‌ سینک لای وابوو سله‌یمان بێ غه‌مه‌ر ئه‌نگرسته‌له‌ی دایه‌ ئه‌وه‌ ئه‌و که‌سه
به‌ ئیمان‌ه‌وه‌ ده‌مری. ئه‌گه‌ر لای وابوو سله‌یمان له‌ سه‌ر جینگایی به‌رز ووتار
ده‌دات ده‌نگ و باسی گه‌رنگ له‌ وولاته‌ په‌یدا ده‌بێ ئه‌گه‌ر ژنیک به‌
خزمه‌تی گه‌بشت ئه‌وه‌ کورپنکی زاناو لێهاتووی ده‌بێ:

(سدرة‌المنتهی):

چرون بۆ ئه‌وێ له‌ خه‌ودا بۆ هه‌ر که‌ سینک مردنی که‌سه‌ که‌یه‌ به‌
ئیماننکی ته‌واوو پته‌و.

سارا خاتون:

به‌ خزمه‌ت گه‌بشتی بۆ پیاو سه‌فه‌ر کردنی دوورو درێژه‌ به‌لام بۆ ژن
هه‌وێ به‌ سه‌ر هێنانی ژنه‌ که‌یه‌:

سوولکه‌ی ئاو پوولکه‌: سولاف:

که‌ سینک لای وابوو ئاوی سوولکه‌ی پوولکه‌ی به‌ سه‌ردا ده‌پژا له‌ خه‌ودا
ئه‌وه‌ تزیه‌ی ده‌کات له‌ گه‌رناحان به‌لام ئه‌گه‌ر ئاوی لێل بوو ئه‌وه‌ ترووشی
غه‌می زۆر ده‌بێ به‌ هۆی کردنی ئیشی دژی ده‌سته‌لاتی میری به‌وه‌.

ساتۆر: سیکارد:

به‌ ده‌سته‌ که‌وتنی ساتۆر ناشتی کردنه‌ له‌ تێوان دوو شه‌پکه‌ر شکانو
کۆلی بێ هێز بوونی خاوه‌نه‌ که‌یه‌تی:

سان: هسان:

به ده ست که وقتی له خه ودا براده رنکی دل سووزه هه سوونی تیغ به
هسان له خه ودا ناماده کردنی شتی غه زاکردنه:

سماق:

خواردنی و چینی له خه ودا ماره کردنی ژتیکی نابه دلّه بۆ هه ردوکیان
چاندنی سماق نانه وهی کارنکه که ناژاوهی درا پوژی هه یه:

سو جده: کوپنوش:

سر جدهی سوپاس له خه ودا بردنی په زامه ندی به به هه موو فره مانی
خوا: سو جدهی نوژن بردنی لادانه له کردنی بێ فره مانی خوا. سو جدهی
قورآن خوژندن بردنی جه ج کردنه.

سیر:

خواردنی به کولای بۆ نه خوش چاک بوونه وه یه: بۆ له ش ساغ
دهوله مه ندی به چاندنی سیر قه کردنی بێ سووده:

سینو:

بۆن کردنی سینو بۆ کچ میرد کردنه. بۆ کوپ ژن هینانه. خواردنی سینوی
شیرین دهوله مه ندی به. هی ترش مالی جه پامه. چاندنی نه مامی سینو
به خیر کردنی مالی هه تیوه:

سوولی به پم: چلوره:

به یدا برونی چلوره له زمستاندا خیر و خوشی به بۆ هه رتمه که. به لام له

کاتی دیدا بلاو بوونه‌وه‌ی درۆو ده‌له‌سه‌یه.

سابات: که‌پر:

دانیشتنی له‌ بن سابات گرتنی پرتبازی یارانسی پنی غه‌مه‌ره (د.خ)
 پروو‌خانی سابات له‌ هه‌رمینیک لادانه له‌ فەرمانی خوا به‌ تایه‌نی خواهن
 ساباته‌که.

سینی به‌ر: نسێ:

دانیشتن له‌ ژۆر سینه‌ری شاخ پشت به‌سته به‌ که‌سینکی به‌هیز بز
 کاروباری ژبان به‌لام له‌ بن سینه‌ری داروو خانوو پشت به‌سته به‌ ژنی
 خۆی که‌ جنی بپروایه‌.

سه‌ به‌ته:

بنواره‌ تریان:

سه‌گ: کۆک: سه‌: کۆپه‌ک:

که‌سن لای وابوو له‌ خه‌ودا سه‌گ که‌سنی و برینداری کرد نه‌وه له‌ لایان
 ناحه‌زانی زیان ده‌بینی: که‌سینک لای وابوو سه‌گنی هار په‌یدا بووه له‌ وولات
 نه‌وه پاشاینکی زۆردار دپته سه‌ر کار که‌سینک لای وابوو دپته‌ سه‌گینکی
 ده‌ست که‌وت نه‌وه ژینکی زۆر وه‌پری تووش ده‌بن دپتی سه‌گی شوان
 دینداره‌یه: که‌سینک لای وابوو تاژی ده‌ست که‌وت پایه‌ی به‌رزی ده‌ست
 ده‌که‌وئ کوشتی سه‌گ که‌یشتنه به‌ ئاوات خواردنی گزشتی سه‌گ
 خزمه‌ت کردنی باب واکه‌ که‌سن لای وابوو سه‌گ قه‌ی له‌ که‌لاکرد نه‌وه
 دینی به‌هیز ده‌بن. دپتی سه‌گی (اصحاب الکهف) خواپه‌رسنی به‌ دل سوزی.

سینگ: ده‌نده:

فراوان بوونی سینگ له خه‌ودا بر‌وای ته‌واره به خوا. ته‌نگی کافر بوونه:
هیشانی سینگ تاوانباری به‌رانبه‌ر به باب و داک په‌یدا بوونی مه‌مک له سه‌ر
سینگ پی‌او دل‌داری کردنه له گه‌ل کچی من‌دال.

سی‌مرغ:

که سینگ لای واپرو سی‌مرخی گرت نه‌ره زۆر ده‌وله‌مه‌ند ده‌بن سوار
بوونی سی‌مرغ سه‌فه‌ر کردنه هه‌ل گرتنی سی‌مرغ جی‌ماع کردنی ناب‌ه‌دل له
گه‌ل ژنی خزی خواردنی گوشتی ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌رامه.

سویسکه:

بن‌واره که‌و:

سوانکیله:

گرتنی و گوشت خواردنی په‌یدا بوونی کورتکی ده‌رده‌داره:

سوره‌ته‌کانی قور‌آنی پر‌وژ

سوره‌نی الفاتحه:

خویندنی به‌ره‌وانی له خه‌ودا کردنه‌وه‌ی خێرو به‌ره‌که‌ته‌ بۆ خوین‌ه‌ر.

البقرة:

خویندنی له خه‌ودا نام‌وزگاری کردنی خێزانی خزی‌ه‌تی بۆ چاکه‌کردن.

النساء:

به ده ست که و تتی میراته له لایان زنه وه:

المائدة:

دلیاکی به به رانه به تایی:

الانعام:

گرتتی پبازی دیندارانه: ههروه ها خیر کردنه به هه زاران:

الاعراف:

سه فهرنکی دووروو درێزو به سروده:

الانفال:

زال بوونه به سه دووژمن و دهوله مهندي به:

التوبة:

فه رمان کردنه به چاکه و به رگری کردنه له خه راه به پیی توانا:

سوره تى یونس:

خوژندنن له خه ردا رزگار بوونه له به لای گه وره.

هود:

تروش بوونی دووژمنی زووروو به جی هبشتی رولاته:

یوسف:

دهست كه وتنى پایه‌ی به‌رزه. هه‌روه‌ها چه‌سوودی بردنی كه‌س و
كارى به‌ئو.

الرعد:

نزیكبوونه‌وى مردنه.

سوره‌نى ابراهيم:

خزمه‌ت كردنى مزگه‌وته‌و مال سه‌رف كردنه بۆ خواو چوونى چه‌جه.

النحل:

گرتنى پێى شه‌رىعه‌ته‌وه بۆ نه‌خۆش چاكبوونه‌وه‌يه. بۆ هه‌زار
ده‌رله‌مه‌ندى به‌زۆرى:

الاسرار:

شاهیدی دانی به‌ راستی به.

الكهف:

خوێندنى له‌ خه‌ودا چه‌جكردنه به‌ مالى پاکی:

سورة مریم:

خوێندنى بوختان كردنه به‌ ئه‌و كه‌ ئه‌نجام ده‌رده‌كه‌وى به‌ پاکی خوێنه‌ر.

طه:

خوێندنى له‌ خه‌ودا لادانه له‌ فه‌رمانى خوا.

الانبیاء:

به‌ده‌ست که‌وتنی مالی زوروو پروای پته‌وه به‌خرا.

الحج:

چرونی حه‌جو و پایه‌ی به‌رزه:

المؤمنون:

خرئندنی له‌خه‌ودا بز نه‌خزش چاکبونه بز هه‌زار ده‌وله‌مه‌ندی به.

النور:

فیر بوونی زانیاری و پایه‌ی به‌رز ده‌ست که‌وته:

الفرقان:

کردنی دینداری زوروو پروای به‌هیزه:

الشعراء:

گرتنی پهبازی دیندارانه:

النمل:

خرئندنی له‌خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی ژن و مندالی گری رانیله:

العنکبوت:

به‌ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی مه‌زنه به‌هزی مالی دونیاره:

الزّوم:

به ربه ره کانی کردنه له گه ل که سینک و زال بوونه به سر یا.

سورة لقمان:

خوړندنی له خه ودا بوونی خوړنه ره یان خزی یان خزمینکی به پزینشکی
زاناو به سوود.

السجدة:

خوړندنی له خه ودا دینداری راسته قینه یه:

الاحزاب:

یارمه تی دانی هه ژاران و دیتنه وهی هندی پاره ی که و تروه دانه وه به تی
به خاونه که ی بز خوا.

النباء:

خوړندنی له خه ودا به ده ست که و تنه وهی مالیکه که ناحه زان
لیانساندوه.

الفاطر:

زال بوونه به سر دوو زمانی دیندا به گفت گز کردن له گه لپاندا..

یسین:

تزیه کردنه له گره ناحان:

الصفات:

بەیدا یوونی ئەولادی بێشە:

سورتی (ص):

سۆنێد خواردنە بۆ ئاشکرا یوونی پووداونک:

الزمر:

خوێندنی لە خەردا دڵپایی لە فێلی فێل کەران:

الغافر:

زۆرکردنی زکری خواپە:

فصلت:

بە جێ هێنانی فرمانی یەزدانە بە دڵ سۆزی:

سورەتی شوری:

خزمەت کردنی هەزارانە: کردنی کاری بەسروودە بۆ وولات:
سەرکەوتنە لە ژباند.

الزخرف:

جێ بەجێ کردنی ئیشی هەزارانە:

الاحقاف:

سەرف کردنی ماله بۆ چاکە:

جاثیه:

کردنی نیشکه که په شیمانی له دوايه:

سوره تی محمد:

له خه ودا خوندنی په یدا بونی کوریکي باش و کردار جوانه:

الفتح:

دو ها قه بول بوون و زال بوونه به سهر دوزمندا:

الحجرات:

به جن هتانی سیله ی ره حمه هه روه ها دل پیسی به به رانبر به خه لکی.

سوره تی (ق):

گرتنی پنگه ی راستی دین په رسته.

الذاریات:

ناویری کردنه بو ناشتی له ناو موسولمانان:

الطور:

په شیمانی به له قسه کردن:

النجم:

دل پروناکسی به به هزی په رمتی تایینی مه زنی نیلامه تی:

القمر:

ناسان برونێ کاری چه‌سته‌مه:

الرحمن:

خز پاراسته له درۆوه ده‌له‌سه:

الواقعة:

ده‌وله‌مه‌ندی و تزیه کردنه له گوناخان:

الحديد:

هیزوو دسته‌لانه به سه‌ر کاری دویادا:

المجادلة:

دینداری به به‌دل سۆزی:

الحشر:

یارمه‌تی دانی دیندارانه:

المتحنة:

گه‌رانه‌ومه‌یه له بیروهری دژی تاین یز بیروهری پاک:

الصف:

خه‌زا کردنه یز خوا

الجمعة:

کردنی کاروباری کز مه لایه تی به:

المنافقون:

درو دلی به به رانبر خواران دیتنه له ناحه ز.

التغابن:

خوړندنی له خه ودا نه کردنی نو نژور و ژووه:

الطلاق:

به ربه ره کانی کردنه له گهل ژنه کی.

سورة التحريم:

خوړندنی له خه ودا په پيدا بوونی نازاوه ی ناو ماله به هزی ژنه کی.

الملک:

پزگاری به له نازاری گزې.

المعارض:

ده ست که وتنی پایه ی به رزو ژانی خو شه:

سورة نوح:

خوړندنی له خه ودا پزگاری به له به لایکی گوره زال بوونه به سهر دروژمندا.

سورة الجن:

خویندنی له خه‌ودا ترسانه به شه‌و به‌هزی بیر کردنه‌وی پرو پوچ.

المزمل:

گرتنی سونته‌تی بن خه‌مبه‌ره د.خ.

المدثر:

فه‌رمانه به چاکه به‌رگری به له خه‌راپه.

القيامة:

تووش بوونی زۆرداری له لایان پاشای وولات.

الدهر:

یارمه‌تی هه‌زارانه به به‌رگ و خواردن.

النبا:

بیرکردنه‌وه به له بوونه‌وه روو پروای پته‌وه به‌خوای مه‌زن.

النازعات:

ترسانه له خه‌زه‌بی خوا..

سورة عبس:

شکانی دلی پیاوی دینداره.

کُورَت:

تروش برونى دهر درو نازاره.

الانفطار:

به درا که وتنى دونيا به و خوا له ياد کردنه:

الانشقاق:

نزىکى به له خوا به کرده و هى باش:

البروج:

تروش برونى نازاره له مهر دين.

الاعلى:

زکر کردنى خوابه به ده وام:

الطارق:

به بدا برونى کورپنكى خوابه رست و خورنده واره.

الغاشية:

يارمه تى که سیکه که په شيمانى له دوايه:

الفجر:

حج کردنه: سوودى زوره له کردنى بازرگانی:

سورة البلد:

خوئندنی له خه‌ودا زه‌کات دانی ماله.

الشمس:

کردنی ئیشی ناشیرینه:

اللیل:

ئه‌مین بوونه له ده‌ردوو به‌لاو خیر کردنه به‌هه‌زاران:

الضحی:

یارمه‌تی دانی خوئنده واران.

الانشراح:

ناسانی کاروباری زیانه:

التین:

چاکبونه‌وه‌یه له نه‌خۆشی و پزگاری به‌له‌هه‌زاری:

العلق:

زریان په‌وانی و‌قه‌زانینه.

القدر:

ته‌مه‌نی درێژ به‌شادی:

الْبَيْتَةُ:

گه پانه وهی هه ندی تاوانبارانه بۆ چاکه به قسه ی نهو:

الزَّلْزَلَةُ:

که سن لای وابوو خوتندی له خه ودا نهوه زۆرداری ده کا له هه زاران.

الْعَادِيَات:

رقه بهری به له گه ل نار به سه نان:

الْقَارِعَةُ:

به ده ست که وتنی پله ی به رزه له ژماندا.

التَّكَاثُرُ:

هات و چۆ کردنی پیاوانی تایی به که سوودی هه به.

العَصْرُ:

تووش بوونی کارنکی نهسته به لām رزگاری له دوا به.

الْهَمْزَةُ:

کز کردنه وهی مالی دونیا و خواله یاد کردنه.

الْفِيلُ:

یارمه تی دانی زۆرداران.

القریش:

خۆشه‌وستی به لای خه‌لک.

الماعون:

نه کردنی نوێزه به تهنه‌لی.

الکوثر:

خۆندنی له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندی به‌و خێر کردنه به‌هه‌زاران بز خوا.

النصر:

کردنی ئیشی به‌سوودو زال برونه به‌سه‌ر دووژمندا:

الکافرون:

خۆندنی به‌دواکه‌وتنی پێگهی دژی ئایینی ئیسلامه‌تی به:

سورة المسد:

قێل کردنه له خه‌لک:

الاخلاص:

خۆندنی له خه‌ودا بروای ته‌واوه به‌خواوه‌جاغ کۆنری به:

سورة الفلق:

رزگاری به‌له‌غمه‌و ده‌ردو به‌لأ.

سورة الناس:

خونندنی له خهودا دل پاکی و پروای پته وه به رانبهر به نایین.

سه:

گه وه بسوونی به ده ست که و تنی پایه ی به رزه به چو و کی نزمی
خاوه نه که یه تنی. هه بوونی دو سه زال بوونه به سه ناهه زاندا پرووت
کردنی سه لادانه له فهرمانی خوا: سه ر لئ کردنه وه له خهودا بۆ نه خوش
چاک بوونه وه به بۆ خه بهار شادی به: هه نانی سه نازاردانی بارکه:
سه رنه وی کردن تۆ به کردنه له گوناخان: هه ل گرتنی سه ری نادمیزاد
به ده ست که و تنی هه زار دیناره به لام هی شیر ده ست که و تنی پایه ی به رزه.
که سنی لای وابو سه ری بووته سه ری که رنه وه تووشی ده رده سه ری
ده بی له ژباندا. نه گه ر لای وابو بووته سه ری دره نده نه وه خه ریکی
کارنکه که له توانای نه و نیه سه ر بپین و جی خو گرتنه وه مردنی به
شه هیدی به. تاشینی رزگاری به له خه م.

« پیتی شین »

شهید:

دیتی شهید له خهودا ههروه‌ها شهید بوون له خهودا کردنی
فرمانی باشه به خه‌لک بۆ گرتنی ریی نایین په‌رستن:

شیث پنی غه‌مبه‌ر:

به خزمه‌ت گه‌یشتی له خهودا به‌ده‌ست کهوتنی مندالی چاکه‌و‌زبانی
شادی‌به.

شوعه‌یب پنی غه‌مبه‌ر:

به خزمه‌ت گه‌یشتی له خهودا زۆر بوونی فیله له کێشان و پێوان که‌سی
لای و‌ابرو شوعه‌یب ده‌له‌رزی ته‌وه ته‌و که‌سه هه‌ردوو چاری کوێر ده‌بن:

شوتی: شفتی: شامی:

خواردنی له خهودا قوت دانه‌وه‌ی رقه‌له‌و که‌سه‌ی خراپه‌ی له گه‌ل
کرد‌وره هه‌روه‌ها نام‌زگاری مال و مندالی خزه‌تی بۆ چاکه‌کردن و به
قه‌سه‌ی ناکه‌ن.

شفته:

خواردنی له خه ودا بۆ کچ میرد کړنه بۆ کور بازار دانی باب و دا کیتی بۆ
پاشاکم بوونی دهسته لاته بۆ بازارگان سوودی که مه: بۆ ژنی به میرد ته لاق
دانه.

شه پیور: بۆ قیه: که ره نا:

لیدانی له لایان سه ربازوه بلاو بوونه و هی دهنگ و باسی ترس هینه ره
له لایه ن مه لاره بلاو کړنه و هی فهرمووده ی خورایه: له لایه ن بازارگان
قازانجی زوره له لایه ن جووتیار سووتانی خهرمانه:

شه ب: ناخ:

خواردنی بۆ نه خوش چاک بوونه و هی بۆ له ش ساغ ژبانی شادی به بۆ
جووتیار دهرامه نی باشه له کشت و کال:

شه پ:

شه کړدنی ژن و میرد خوشه وستی به: هی دوو هه مکه ره پيدا بوونی
دهر دوو به لایه بۆ هه رنمه که هی دوو کهس سوود به په کتری که باندنه:

شینایی:

بنواره سه وزه:

شه یتان:

نه گهر لای و ابو شه یتان شینکی دایه که سینک نه و که سه تروشی

حه‌رام خواردن ده‌بین کوشتنی شه‌یتان به‌ک گرتنی موسولمانانه. دیتنی شه‌یتان به‌شادی مێ‌بازی کردنه‌ ئه‌گه‌ر شه‌یتان وستی که‌سینک بگرتنی به‌لام به‌هزی زکر کردنی خواره‌یتوانی بیگرتنی ئه‌وه‌ ئه‌و که‌سه‌ دوورمێ‌ ده‌به‌ریت نووشی زیانی بکات و ناتوانی:

ئه‌گه‌ر لای واپرو شه‌یتان چاوی لێ‌ هه‌ل ده‌تکبێ‌ ئه‌وه‌ که‌سینک ده‌به‌وێ‌ حه‌ز له‌ ژنی بکات که‌سێ‌ شه‌یتان قه‌ی له‌ گه‌لا بکات ئه‌وه‌ به‌ دزی دینداران ده‌جۆلته‌وه‌ ئه‌گه‌ر لای واپرو له‌ شه‌یتانی ده‌دا ئه‌وه‌ پزگاری له‌ غه‌م و په‌ژاره‌.

شه‌ق:

لێ‌دانی شه‌ق و شه‌پازلله‌ له‌ که‌سینک له‌ خه‌ودا سوورد بێ‌ گه‌یانه‌ ئه‌گه‌ر ئێ‌شی هه‌بیت ئه‌گه‌ر نائه‌وه‌ داوای یارمه‌تی به‌ له‌و که‌سه‌ی شه‌قه‌که‌ی لێ‌داوه‌.

شیر:

هه‌زینه‌وه‌ و خۆنده‌وه‌ و نووسینه‌وه‌ی شیر ئه‌گه‌ر بۆ دلداری بێ‌ ئه‌وه‌ قه‌ی بێ‌ سووده‌. وه‌ ئه‌گه‌ر شعیری ئایینی بێ‌ ئه‌وه‌ به‌ خزمه‌ت گه‌بشتنی بێ‌ غه‌به‌ره‌ له‌ خه‌ودا دبخ: دیتنی شاعر له‌ خه‌ودا براده‌رایه‌تی که‌سینکی حيله‌بازه‌:

شیت:

شیت برون له‌ خه‌ودا که‌م دینی به‌: شه‌ر کردن له‌ گه‌ل شیت نووش برون ده‌رده‌.

شمشیر:

به ده ست که وتنی شمشیری جوان ژنی کابانو نادامه. بۆ ژنی بن میرد
میرد کردنه شکانو و کۆلی شمشیر مندالی مردوره له زگی دایکبا به لام
پزگار بوونی دایکه که یه هینانه ده ری له کالان بۆ لیدانی که سیک
خه ریکبونه به قیل کردن له و که سه به لام واز دینتی. لیدانی شمشیر له
که سیک که نازاری نه بنی نامۆزگاری کردنه که سه که یه که بنی سووده
به ستنی شمشیر له قه دوو له شان ته من درنژی به شمشیری زتر پایه ی
به رزه به لام هی مس و تاسن و گل و دارد ده ست که وتنی مالی دویا به شکانی
شمشیر به بی کالان مردنی خاوه نه که به تی.

شهروار:

جوانی شهروار نارامیو به رزی به. درانی و چلکنی کردنی کاری بن
ناپرووانه به درنژی له نه ندازه به ده رگوناح کردنه. کورتی و سورنانی
هه زاری و چوونی نابرووه به هزی دلداری له گهل ژینکی چه نه هه راش:

شه مامه:

ده ست که وتنو بۆن کردنی دینداری به. خواردنی لادانه له فرمانی خوا:

شیر:

خواردنه وه ی شیر له خه ودا بۆ نه خۆش چاکبوونه وه یه. بۆ کچ میرد
کردنه. بۆ کور ژن هینانه به لام شیرێ نازه لی گوشت چه رام خواردنی.
خواردنی شیر بایی به دۆشینی شیر کردنی کاسبی چه لاله پۆانی شیر که م
ده رانه تی به بۆ نه وه ی لی پزازه. خۆ شوشتن به شیر تۆبه کردنه له گوناخان:

شه‌لگه‌بیری:

دبتنی شه‌نگه‌بیری سالی خوش و هه‌رزانی‌یه:

شه‌شه‌مه‌ کویره: چه‌ک چه‌کیله:

گرتوو گۆشت خواردنی ده‌ست که‌وتنی مالی چه‌لآله‌ به‌زۆری. که‌سن
لای وابوو به‌کۆمه‌ل چه‌ک چه‌کیله‌ هاتن بۆ مالی ئەوه‌ ژنیکێ ره‌سه‌نی
ده‌ست ده‌که‌وی:

شه‌رم کردن:

ئه‌گه‌ر له‌ سه‌ر نان خواردن شه‌رمی کرد ئەوه‌ تووشی هه‌زاری ده‌بن وه
ئه‌گه‌ر له‌ به‌ر کرده‌وه‌ی ناشیرین بوو ئەوه‌ تۆبه‌ ده‌کات له‌ گونا‌حان ئه‌گه‌ر
شه‌رمی ده‌کرد له‌ که‌سێک به‌ بێ هۆ ئەوه‌ تووشی ئازاوه‌ی مال ده‌بی به‌هزی
ژنی چه‌نه‌ بازو بێ هۆش.

شادی: که‌یفی خوش:

له‌ خه‌ودا شادمانی گه‌یشتنه‌ به‌ ئاوات: که‌سن لای وابوو به‌ بێ هۆ
دپاری شاد بوو ئەوه‌ دینی به‌هێز ده‌بن:

شاهیدی:

که‌سێک لای وابوو بوو به‌ شاهید بۆ کۆتایی پرو‌وداو‌نگ ئەوه‌ ده‌ینه
سه‌رزکی کۆمه‌لێکی گۆی رابێل:

شنگ: شواشینگ:

دبتنی داری شنگ له‌ خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی ژنیکێ هوشیارو کابانه:

چاندنی داری شنگ به دهست کهوتنی پایه‌ی به‌رزه.

شهمی: مینو:

به دهست کهوتنی و خواردنی ماره کردنی ژتیکی دهست و دامنه پاکه وه
بزنه خوش چاکبونه وه به:

شینلمه: شلفهم:

به دهست کهوتنی و خواردنی له خه‌ودا دوزینه‌وه‌ی پاره‌ی کزنه که
ره‌واجی که‌مه له بازارپدا:

شه‌واره:

گرتنی شه‌واره بز کور دینداری به. به لام بز گج خه‌ریکیونه به کاری
نه‌سته‌م:

شه‌وه: ئال:

که‌سن لای وابوو له خه‌ودا شه‌وه‌ی دی شه‌وه بیر کردنه‌وه به له کارنکی
بن سوودو بنی نه‌نجام:

شه‌وچه‌ره:

که‌سینک لای وابوو له مالتیکدا شه‌وچه‌ره‌ی خوارد شه‌وه لهو ماله کچن
داخوازی ده‌کات بز کور به که‌ی.

شه‌نگه‌بی: شه‌وپه‌بی:

دبتنی له خه‌ودا هزی شادی به: چاندنی له خه‌ودا داپوشینی ئابرووی

ژینکه که بوختانی پێ کراوه: برینی. بوختان کردنه به ژنی بێ تاوان:

شار:

چوونی ناوشار بژگاری به له ترس و تران بوونی شارنک گوناچار
خه‌لکی شاره‌که به که‌سی لای وابوو له‌رزه شاری و تران کرد نه‌وه باوکی
ده‌میری چوونی شاری عاره‌بان زۆر بوونی ده‌رامه‌تی کشت و کاله بۆ کابرا.
چوونی شاری قدۆس و پیت لحم دینداری به چوونی شاری شام شادی به
چوونی به‌خدا تووش بوونی ب‌قه به‌ری به له‌گه‌ڵ که‌سینگی که‌م دین. چوونی
هیندوستان زāl بوونه به‌ سه‌ر دووژمندا. چوونی تورکیا ب‌پروای پته‌وه به
خوا. چوونی یه‌مه‌ن نه‌مین بوونه له‌ دووژمن. چوونی وولاتی مه‌غرب
پایه‌ی به‌رز به‌ده‌ست که‌وته. چوونی شاری فارسان تووشی کاری بێ
ئابهرانه‌یه.

شه‌کر:

خواردنی شه‌کر له‌ خه‌ودا فرمان کردنه به‌ چاکه: توانده‌وه‌ی شه‌کر له
ناو ئاردا مانایده‌وه‌ی قورآنی پیروژه: سروتاندنی شه‌کر ئاموزگاری
که‌سینکه که‌ بێ سووده.

شقارته: شه‌مه‌چه:

به‌ده‌ست که‌وتنی شقارته که‌ سه‌ری ده‌نکه‌کانی زه‌رد نه‌بی نه‌وه
شادی یه‌و دل خۆشی به‌ به‌لام ته‌گه‌ر ده‌رمانی سه‌ری ده‌نکه‌که‌ی زه‌رد بوو
نه‌وه نه‌خۆشیو ده‌رده.

شەنە:

دەست کەوتتی شەنە ی دەمک ئاسن ھیزوو دەستەلاتە بەلام ھی
دەمک دار دەرامەتی زۆری کشت و کالی مألە: شکانی شەنە لە ناو چوونی
خەرمانی دەغلە بە ھۆی سووتان بۆ خاوەنی شەنە کە:

شووارپک: شوپک:

بەدەستەو ھەگرتنی لە خەودا دەستەلاتە بۆ خاوەنە کە ی شکانی بێ
دەستەلاتی بە لێدان بە شوپک لە ھەر کەسێک سوود گەیانە بە کەسە کە:
لێدانی لە کەر نزایە لە بەر خوا بۆ زمانی خوش:

شەدە: مشکێ:

لە سەرنانی بۆ پیاو ئەگەر ئاوریشم یت لادانە لە فەرمانی خوا بەلام بۆ
ژن بەختەرەری بە لای میردی.

شەوگەرد:

کەسێک لای وابوو لە خەودا شەوگەرد پێی یەو ھاو ھیشاندی ئەو
دووژمن زمانی لێدەدات. کوشتنی شەوگەرد ئەمەین بوونە لە دووژمن:

شەپۆیە: مە کوک:

بەدەست کەوتتی و ئیش پێ کردنی بۆ خۆتندەوار دانانی ھۆنراوەیە. بۆ
بازرگان قازانجی زۆرە لە بازرگانی بۆ جۆلا زمانی شادییە. بۆ ژن زینا
کردنە بۆ کچ پان پاتۆک کردنە لە گەل کچیکدا:

شنه‌ی با:

هانتی له وولاتی لاجوونی ده‌ردو خه‌فته له ناو خه‌لکی وولات:

شاره‌وانی:

دیتی مه‌ل‌بندی شاره‌وانی به جوانی دادی پاشای وولاته پروخانی
زۆرداری پاشایه.

شۆربا:

خواردنی له خه‌ردا دل سورتان و به‌زه‌بی به به‌ه‌زاران وه بۆ نه‌خوش
چاکبرونه‌ویه.

شه‌وێ:

شه‌وێ کردن له خه‌ردا له لایان که‌سێک نه‌و که‌سه ده‌یه‌وی بینه‌گزی‌ری
ئاغا یان کار به‌ده‌ستی میری:

شیر:

سوار بوون و پام کردن شیر سه‌رکه‌وتنه به سه‌ر کۆمپی ژباندا.
خواردنی گۆشتی خه‌یه‌ت کردن پاشای وولاته. له به‌ر کردن که‌ولی شیر
ده‌ست که‌وتنی پله‌ی به‌رزه. زیره‌ی شیر بلّاو بوونه‌وی ده‌نگ و باسی
به‌ترسه‌ کوشتنی شیر جێ به‌جێ کردن پروداونکه به‌ ناشنی که‌ زۆر
سرودی نایینی هه‌یه‌ شه‌ر کردن له گه‌ل شیر په‌به‌ری به‌ له‌ گه‌ل زۆرداری.
شیرگان گه‌یشتنه به‌ ئاوات. نه‌گه‌ر که‌سێک لای وابوو شیرگای نه‌وه خزم
که‌سی خزی لی دور ده‌بنه‌وه. نه‌گه‌ر شیر بریندرای کرد نه‌وه له لایان
ناحه‌ز تروشی زیان ده‌بی هه‌لّان له به‌ر شیر رزگاری به‌ له‌ دووژمن:

شه: شانه:

نه گهر لای واپرو پيشوو سمیلې به شانه کردن نه وه زه کاتې مالې ده دات
به هه زاران نه گهر ژنیک لای واپرو سهرې به شانه کردن نه وه میزدی ده مری.
ده ست که ووتنی شانه ی زېر براده ری باشه:

شور:

گرتن و کوښنه وه ی چاکه کردنه له گهل که سینکې مېله رام کردنې شور
گرتنی براده رنکې بې نه مه که:

شه دار: توږ:

دروست کردنې له خه ودا بڼات نانی ټیښکې بې سودو بې نه نجامه..
هاوښته ناوی توږ بز گرتنی ماسی نه گهر ماسی گرتن نه وه مالې دونیابه
ده ستی ده که وې:

شینه شاهو:

گرتنی له خه ودا دؤستا به نی به له گهل که سینکې هوشیار. خواردنې
گؤشتی حه ج کردنه فېرنی له ده ست چوونی براده رنکې نارامه:

شه:

که سنی لای واپرو له نار شه ودا برو نه وه ته به له له ټیشوو کاری خوتدا
که سینک لای واپرو شه وه به لام مانگ شه وقی ده دا. نه وه پاشای وولات
کارو رباری داوه ته ده ستی وه زرنکی خوی که نه وه وزیره بارمه تی دزان
ده دا بز دزی کردن. دپتی شه وی ناریه به هه وری تریشقه دار بې نه مری

کردنی خه لکی هه ریمه که به بز فره مانی خوا. که سن لای و ابو له دوا
 شه و به یانی دا نه وه نه گهر نه خوش بوو چاک ده بیت نه گهر غه مبار بوو شاد
 ده بن نه گهر قهر دار بوو قهر د داده ته وه دیتی شه وانی پیروز وه کور شه وی
 جرمعه و (بللة القدس) و شه وی به رات. دینداری به به دل سۆزی:

شوین که وتن:

که سبک لای و ابو له خه و دا شوین که سبک که وت نه وه په فتاری نه و
 که سه ده گری له زیاندا:

« پیتی ژنی »

ژن: نافرمت:

ماره کردنی ژنی گهنج و جوان له خه ودا ژبانی شادی به و ته ن..
درووسنی به به لام ژنی پیروو ناشیرین تووش بوونی خه مه: دیتی ژنی
نه نامسراوی ناشیرین سالتکی بئ باران و بئ ده رانه تی به:

ژاله: لوپک:

بزون کردن و چینی گولئ ژاله ماره کردنی ژنیکه چه نه بازه چاندنی
گولئ ژاله فوت دانه وهی رقه به رانه ری ره فتاری ناله باری ژنی خوی:

ژاژی:

خواردنی ژاژی له خه ودا کردنی ژنیکه که لای ناخوشه به لام سوودی
هه به بزی له نه جامدا:

ژووان:

ژووان گرتن له گهل ژن بنیات نانی کارنکه که هزی ده و له مه ندی به

ژه ک: فرچک:

خواردنی له خه ودا ته ماشا کردنی ژنیکه به دلئ پیسه وه که ژنه که شی
بی ناشی به فهر مروده ی شهر بعت:

ژهر:

که سینگ لای وابوو ژهری دا به که سینگ نه وه زینا له گه ل ژنی کابرا
ده کا نه گه به خواردنی ژهر به دهنی نه ستور بوو نه وه زور ده وه مه ند
ده بی.

ژیا نه وه:

نه گه ل لای وابوو که سینگ مردوو ژیا نه وه نه وه به شهیدی مردوو:

ژان:

بنوا به تازار:

ژاندن:

که سینگ لای وابوو لانک ده ژنی نه گه ل لانکه که کوری تیدا بوو نه وه
ده وه مه ندی به: به لام نه گه ل کچی تیدا بوو نه وه گران بوونی نرخی ده خلوو
دانه ژانی مه شکهی دوو جی به جی بوونی مه به سه که به تی که زور زور
سورودی لی ده ست ده که وی.

ژیری:

له خه ودا که سینگ لای وابوو ژیر بروه نه وه سه نه رنک ده کات بژ
مرحامه له کردن به لام تووشی زیان ده بی: که سینگ لای وابوو بیان ووت له
خه ودا نه تو زور ژیری نه گه ل نه وه ی پی و تووه ییاسی نه وه ده به ویت
حیله ی لی بکات وه نه گه ل نه ییاسی نه وه پیاوونکی مه زن میوانی ده بی:

« پیتی عهین »

عه‌پشی خوا:

دیتنی له خه‌ودا بروای پته‌وه. دیتنی خوا له سه‌ر عه‌پش خواناسینی
ته‌واره. نه‌گه‌ر لای واپرو له سه‌ر عه‌پشی خورایه و خواش له بن عه‌پشه‌ته‌وه
به‌رانبه‌ر به باب و داکی تاوانباره. دیتنی عه‌پشی خوا به ناپنکی په‌یدا بوونی
شنی دژی ئیسلامه‌تی‌یه:

عه‌نهر:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندی‌یه به هژی بازرگانی حه‌لال...

عیسی د.خ پی‌غه‌مبه‌ر:

به خزمه‌ت گه‌یشتی و ده‌ست ماچکردنی وازه‌بنانه له دونیار
خوابه‌رستی راسته‌قینه‌یه نه‌گه‌ر لای واپرو عیسی شتیکی دایه‌ته‌وه به‌کینک
له خزمه‌کانی ده‌یته‌پزیشک و زور سوودی کز مه‌لی ده‌بن: مردنی عیسی له
هه‌ر نیمیک کز بوونی دینداری‌یه:

عوزه‌یر د.خ پی‌غه‌مبه‌ر:

به خزمه‌ت گه‌یشتی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی پابه‌ی مه‌زنه:

عیزرائیل:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له‌خه‌ودا نه‌گه‌ر پرووی خوشبو دینداری به‌نه‌گه‌رنا
تاوانباری به. شه‌ز کردن له‌گه‌ل عیزرائیل نه‌گه‌ر سه‌رکه‌وت ته‌مه‌ن درنژی به
نه‌گه‌ر بن‌که‌وت مردنی به‌زوویی به: نه‌گه‌ر لای وابوو عیزرائیل هات بن
گیان کیشانی و نه‌ی کیشا نه‌وه ته‌مه‌نی درنژ ده‌بن نه‌گه‌ر کیشای نه‌وه نه‌ن
درووستی به: دیتی له‌هریمیک زور بونی خواپه‌ره‌ستی وه‌لاچونی شتی
دزی ئیسلامه‌نی به

عه‌لی کوپی نه‌بوتالیب:

دیتی له‌هریمیک زور بونی خواپه‌ره‌ستی به‌ولاچونی شتی دزی
ئیسلامه‌نی به.

عومهری کوپی خه‌تتاب:

دیتی له‌هریمیک به‌چه‌که‌وه‌زور بوونی دادپه‌روه‌ری به‌بن‌چه‌ک
خواپه‌ره‌ستی به. که‌سنی لای وابوو عومهر شتیکی دابه‌نه‌وه‌نرخس
ده‌خلوودان هه‌رزان ده‌بن و کابراش پایه‌ی به‌رز ده‌بن.

عوسمان کوپی عه‌ققان:

به‌خزمه‌ت گه‌یشتنی و ده‌ست ماچکردنی فیر بوونی زانیاری به.
عوسمان شتیکی دابه‌نه‌وه‌ده‌یته‌زاوای پیاوئکی خواپه‌ره‌ست و رنژدار.
نه‌گه‌ر عوسمان قه‌ی خزشی له‌گه‌لاکرد نه‌وه‌قورانی پی‌رز له‌به‌ر
ده‌کات: نه‌گه‌ر له‌هریمیک عوسمانی به‌چه‌که‌وه‌دیت نه‌وه‌له‌وه‌ه‌رنمه
درو به‌زکی له‌نیوان پیاوانی ئایینی پروو ده‌دات:

عائیشه:

به خزمهت گه یشتنی خاتون عائیشه ژنی پنی خه مبر (د.خ) به ده ست
که وتنی پله ی به رزه له زانیاری نایندا:

عه مره:

به جنی هینانی عه مره بۆ نه خزش مردنه بۆ لهش شاغ نه من درنژوو
تۆ به کردنه له گونا حان:

عه ره فه:

وهستان له شاخی عه ره فه بۆ حه ج کردن نه گهر نه که سه ی له خه ودا
وای دیت نه گهر که سیککی وون بووینی دیته وه نه گهر نا نه که سه دینداری
زۆر ده کات:

عاشوراه:

نه گهر سه ید پۆزی عاشوراه له خه و بیینی نه وه تووشی به لا ده بیی
نه گهر سه ید نه بوو نه وه تووشی شادی ده بیی:

عاره ب:

دیتنی عاره ب له خه ودا له هه ر نیک په یدا بوونی دوو به ره کی به له وئی
براده رایه تی عاره ب راو کردنه له دشت و کێو که به هۆی پاره که.. تووشی
زیان ده بیی:

عود:

لبدانی له خه و دا ترووش بوونی غه و خه قه ته. درووست کردنی هاندانه
 بۆنی فهرمانی خوای گه وره: هه موو جۆره موسیقا به م جۆره یه وه کور
 دورزه له و زورپناو که مانچه و نه وانیدی وه ک شمشال به لام لبدانیان له
 مرگه وت هاندانی خه لکه بز دینداری له لایان لیده ره وه.

عه و په تی ژن:

دیتی له خه و دا جی به جی بوونی مه به ست و بزگاری به له غه م ده ست
 لبدانی دانه وه ی سپارده ی خه لکه به نه واوی. دیتی عه و په تی ژن به جوانی
 نۆبه کردنه له گوناخ که سنی لای واپور عه و په تی ژنه که ی بچو که نه وه به
 سه ر دووژمندا زال ده بی که سنی لای واپور چووه ناو عه و په تی ژنی نه وه
 ده مری پیاری لای واپور عه و په تی ژنی هه به نه و تروشی هه زاری ده بی
 مزینی عه و په تی ژنی خزی شادی به گه ستنی عه و په تی هه ر ژینیک
 به ختباری به نه گه ر ژنی لای واپور عه و په تی دیتی نه و میردی نا زار ده دات
 گه وره بوونی عه و په تی ژنی خزی زال بوونی دوژمنه به سه ریا.

« پیتی غهین »

غهرب: ینگانه:

دیتی غهرب له خهودا سه فهر کرده که سوودی ههیه. براده رایه نی
غهرب ماره کردنی ژتیکه خاوه ن منداله. خزمهت کردنی غهرب گرتنی
رؤزوری مانگی ره جه به:

غاردان: ههرا کردن: بهزین:

غاردان له خهودا ئابروو چروته به هزی کردنی ئیشی نارهوا. که سبک
لای وابرو له غار کردندا که وته سه ر زهوی نه وه ده مرئ:

غونچه گؤل:

بۆن کردن و چینی له خهودا ماره کردنی کجیکه که به دل کچه که
نارازی به خواردنی غونچه گؤل بیر کردنه وهیه له کاری بی سوود:

غار:

بنواره نه شکوت:

غهیته کردن:

غهیته کردن که سبک به ههرا جزوئی له خهودا خوی تووشی نه وشته ده بی
که سنی له خهودا وونی فولان که سر حیل بهازه خوی ده یته حیل بهار.

غه‌مباری:

که‌سینک لای واپرو له‌خه‌ودا غه‌م باره‌ته‌وه ترووشی شادی ده‌بن که‌سن
لای واپرو مردوونیکی به‌غه‌مباری دیت ته‌وه له‌جه‌ه‌ته‌م دایه‌بن رسته
خزم و که‌سی خیری بۆ بکه‌ن:

« پیتی فی »

فرمیک: پرواندک:

هاتنی فرمیک له چاو نه گهر ساردینی شادی به. به لام گهرم خه مو
خه نه نه نه گهر که سیک لای و ابو فرمیک چای راستی ده چوره چای
چه بی نه وه کوری خوی خزشکی خوی له خوی ماره کردوه. فرمیک
مانه وه له سهر پروومهت هه بیته کردنی خزمی خویته تی نه گهر لای و ابو
به بی گریان فرمیک دپته خواری نه وه مالی خه لالی ده ست ده که وی..

فیل: جله:

که سیک لای و ابو فیل ده کاله خه لک له ههر شتی هه بی نه وه تووشی
ده رده سهری ده بی:

فیل:

دینتی له خه ودا به دووا که ونی تیر بازی به. سوار بوونی فیل له خه ودا..
زال بوونه به سهر دووژ مندا. خواردنی گزشتی فیل خواردنی مالی خه رانه
قه کردنی فیل له گهل ههر که سیک تووشی ناسته مسه.. به شهر هاتنی
دور فیل شهری دوو پاشابه نه گهر لای و ابو که وته بن پنی فیل شه وه
پاشای وولات زور داری لیده کات سوار بوونی فیل سهره وین لادانه له
ربباری ثابینی نیلام:

فیرده‌وس:

بنواره به‌هه‌شت.

فنجان:

خواردنه‌وی قاوه له نار فنجاندا دل‌داری‌یه له گه‌ل کچی نازه
پن‌گه‌پشوو فنجانی زنی‌پایه‌ی به‌رزه بز‌خواه‌نه‌که‌ی. هی ئاسن و زیوو مس
ده‌ست که‌وتنی مالی دونیابه:

فلوس:

ده‌ست که‌وتنی فلوسی زیر به‌رزی‌یه له دونیادا هی زیوو ئاسن
مروژده‌ی خۆشه‌ی مس و قور زبانی خه‌ماوی‌یه.

فراندن:

فراندن هه‌ر شتی له خه‌ودا باش نیه. به‌لام فراندنی قورانی پیررز..
پهبازگرتنی ئایینی ئیسلامه به‌ته‌واوی:

فال‌چی: فه‌تاح فال:

دبیتی له خه‌ودا تروش بوونی کرده‌وی ناله‌باره که‌سنی لای وایبرو له
هه‌رنه‌یک فال‌چی زوری لێ‌یه نه‌وه خه‌لکی هه‌رنه‌که‌ لاده‌ده‌ن له
شه‌رمه‌تی ئیسلام.

فرن: ته‌نور

درووست کردنی و نان‌پن کردنی خزمه‌ت کردنی مزگه‌وته... بروخانی
فرن له هه‌رنه‌یک بلآو برونه‌وه‌ی که‌م دینی‌یه:

فرو:

خواردنی له خهودا چوونی حهجه ههروه ها درووست کردنی برژهی
چاکه به وه کوو پردو مزگوت:

فسی:

که سنی لای وابوو دهردی فسی گرت نه وه گونا حکردنی زوره.
چاکه بونه وه تۆبه کردنه له گونا حان:

فریز: جیگهی دروتیا کریاگ

چاندنی له خهودا گرتنی براده ری به نه مه که و پرزه حمه ته هه ل نه ندنی
دل شکاندنی براده رانه به قسه ی دو زمان:

فیشه ک:

ته قاندنی له خهودا بلاو کردنه وه ی شتی بی سوودو بی نه نجامه

فیشال: هه ره شه:

هه ره شه کردن له خهودا به هه موو جزوئی وه بۆ هه رچی هه بی کردنی
نه و کارانه به که لای کۆمه ل بی نرخ ده بی:

فسته ق:

خواردنی فسته ق له خهودا به ده ست که وتنی مالی حه لاله به لام به زه حمه ت.

فاتیمه کچی پی غه مبه ر:

به خزمت گه یشتنی له خهودا بۆ ژن مردنی مێردی به بۆ پیاو مردنی

ژنه بز کور مردنی بارکه به لام بز کج مردنی دایکیش. دهست ماچکردنی له
خه و دا سه‌یدانه:

فرپروکه:

کردن و دهست کهوتنی له خه و دا کردنی کاری سووک و بن سووده

فاقوچک:

درووست کردنی و بهر بن هاریشتی دل شکاندنی خه لکه به قه‌ی
ناخوژش.

فیکه: فیه:

که سیک له خه و یا لای و ابو و فیکه‌ی ده کرد بز هر شتیک ئه‌ره ده‌یه‌ویی
به‌هزی خز سپاندن به سه‌ر کۆمه‌ئیک دا ده‌سته‌لات په‌یدا بکات و سه‌ر
ده‌که‌ویی له ئه‌نجامدا.

« پیتی قاف »

قورئانی مه زن:

بنواړه سوره ته کان.

قه له وی: گوشتن:

قه له ر بوون له خه ودا برپرای پته وه به خواړ ده ست که وتنی پایه ی
به ر زرو ژبانی خوښه:

قاپش:

به ده ست که وتنی له خه ودا هر چه رمیک هه بڼی بازرگانی به سروده:

قومری:

گر تنی له خه ودا به ده ست که وتنی کوپنکی قورآن خوښه. ده نگی
قومری ده نگی قورآنه: مردنی قورآن خوښه. هیلانه ی قومری جینگه ی
قورآن خوښنده:

قه پماغ:

خوار دنی له خه ودا دینداری به. درووست کردنی شه و نوړز کردنه:

قوماړ:

قوماړ كړدن له خه ودا بير كړدنه وه په له نازاوه به نانه وه بؤ كه سېك كه
خزى تروشى زيان ده بئ:

قوپ:

كه وتنه ناو قوپ له خه ودا تروش بوونى دهر دو غمه: به كار هېنانى
قوپرى بهش تروش بوونى ژيانى دهر ده سهرى په: دانېشتى له ناو قوپ
ده و له مهندي په سواق دانى خانوو به قوپ گه پرانه له دوو ټيربازى سراقدانى
مرگه وت يان گوپرى پياو چاكان به قوپ خه ج كړدنه

قه لڼم: پنى نووس:

به ده ست كه وتنى له خه ودا پايه ي مزنه شكاني له خه ودا هه زارى
خاوه نه كه به تى نوووسېن به قه لڼم جئ به جنى كړدنى كارى هه زارانه:

قمقموك: خه گروو: پس پسكه:

كوشنى قمقموك له خه ودا چاكه كړدنه له گهل پياوانى نايينى. گرتنى له
خه ودا ته ماع كړدنه له ژنى جيران.

قوپرى:

هېلا هې پس پسكه له خه ودا دېتنى يارمه تى دزانه بؤ دزى كړدن.

قاوه:

خراړدنه وه له خه ودا ماره كړدنى ژتيكى گه لحوى بئ هوشه. كوتانى

قاوه و برژاندنی. ناموژگاری کردنی مال و مندالی خزیه تی بو چاکه کردنی که سرودی نه.

قوریانی:

کردنی قوریانی له خه ودا به حه برانی حه لال گرتنی رنجازی
پن خه به رانه به لام به هی حه رام لادانه له فرمانی خوا. خواردنی گوشتی
قوریانی یارمه تی دانی هه ژارانه:

قازی:

دبنتی قازی له خه ودا شادی به: نه گهر لای وابرو قازی به دادوه ری
ئیش ده کات نه وه خه لکی هه رتمه که له گهل به ک دلپاکن به لام نه گهر لای
وابرو قازی به ناحق کار ده کات نه وه خه لکی هه رتمه که له گهل به ک دل
پسن. که سن لای وابرو بوویوو به قازی و حوکمی ده کرد نه وه تووشی
ده رده سه ری ده بن. مردنی قازی له خه ودا که م بوونه وه ی دادپهروه ری به له
هه رتمه که:

قه ساب:

که سن لای وابرو برته قه ساب نه وه بروی کردو ته که م دینی. که سن
لای وابرو قه ساب له جنی به کی خه ریکی ئازهل سه ری پنه نه وه. هیزرائیله
له وه هه رتمه و مردن زور ده بن. مردنی قه ساب له هه رتمیک لاجرونی
ده ر دوو نه خوشی به.

قیپ:

به ده ست که وتی. ماره کردنی ژیتکی نابیه دل. که سن لای وابرو جلکی

بە قېر بۈرۈ ئەوۋ تەلانى ژنە كەى كەوتنۈرۈ. خواردننى قېر كەردنى كارى
بە سورودو نابەدەلە.

قۇچ: شاخ:

كەسنى لای واپور لە خەودا قۇچى ھەيە ئەوۋ دەولە مەند دەبىنى بەلام
ژن و خۇشكى كارى نارەوا دەكەن دەنگ ناكات. شكانى قۇچ توروش
برونى ھەزارىيە.

قوفل: ئاچەر:

دەست كەوتنى قوفل لە خەودا دەست كەوتنى ژىتىكى شارام و كابانە.
كەردنەوۋى قوفل بە كىلەلە رزگارىيە لە غەم شكان و شكاندنى قوفل ئاشكرا
كەردنى نەينى برادەرانە:

قەپان:

قەپان كەردنى شت لە خەودا پراونز كەردنە بۇ چاكە كەردنى دەست كەوتنى
قەپان ھاويەشى كەردنە لە گەل كەسكى ئەمىن بۇ مەھامەلە كەردن. شكانى
قەپان زۇر بۈرۈنى حىلە و ھەوالەى لە پىوان و كىشان:

قاۋرمە: قەريە:

بىنارە گۆشت.

قەلە:

درووست كەردنى قەلە و توتن كىشان بە قەلە سەرف كەردنى مائە لە

شتی بن سرود.

قیمه:

بنواره گوشت:

قاوه نئی:

کردنی به خواردنی باش وه کی شیر. هه نگرین. هیلکه نه وه
دهوله مەندی به ههروه ها ته مه ن دریزی به.

قاز:

خواردنی گوشتی و گرتنی قاز دلداری به له گهل ژنیکی نه ناسراو.
فیه ری قاز له بهر ده رگا. تووش بوونی خاوه ن ده رگایه به به لای گه و ره
هیلکه ی قاز خواردنی به ده ست که و تنی پاره به قسه کردنی قاز له گهل هه ر
که سینک سه فەر کردنی دووره:

قه تی: کورکور

گرتنو و گزشت خواردنی جی به جی بوونی ئیشی کابرایه فپنی قه تی
لاچرونی خه مه.

قولینگ: سی ی:

گرتنی له خه ودا دۆستایه تی خه لکی بی گانه به. سوار بوونی سه فەر
کردنه: هه ل گرتنی تووکی هه ژاری به. گوئی گرتن له ده نگی پرزگاری به له
خه م:

قه‌له به‌رخۆ‌له:

هاتنی قه‌له به‌رخۆ‌له به زۆری بۆ رولانیک هاتنی عه‌سکه‌رنکی
زۆرداره بۆ رولانه که کوشتنه‌وه‌ی قه‌له به‌رخۆ‌له زینا کردنه.. شاردنه‌وه‌ی به
دوا که وتنی هه‌وای دوتیابه.

قه‌په‌باچکه:

گر تنی له خه‌ودا ماره کردنی پیوه‌ژنه. خواردنی گوشتی دلداری کردنه
له گه‌ل ژنیک که ئابرووی پێ ده‌چی:

قه‌له‌ره‌ش:

گر تنی له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که سینگێ ده‌روون پیسه: نیشته‌وه‌ی
قه‌له‌په‌ش له سه‌ر بانی که سینگ یان له سه‌ر به‌ده‌نی نه‌وه که سینگ به
خه‌بانته هاتوو چۆی ده‌کات ده‌یه‌وی چه‌ز له ژنی بکات نیشته‌وه‌ی
قه‌له‌په‌ش له به‌رده‌رگی که سینگ نه‌وه که سه‌ نووشی گوناچیکێ گه‌وره
ده‌پێ. کوشتنه‌وه‌و گزشت خواردنی قه‌له‌په‌ش له خه‌ودا ده‌ست که وتنی
مالی چه‌رامه له لایان پاشاوه.

قابیل:

دینی قابیل کوپی ئاده‌م له خه‌ودا تاوان کردنه.

قیامه‌ت: په‌سلان:

یشی له خه‌ودا سه‌فه‌ر کردنی دووره. نه‌گه‌ر وابوو خه‌لک بۆ مه‌یدانی
حه‌شر ده‌چیت پێ‌ویسته نه‌وه که سه‌ تۆبه بکات له گوناچکردن که سنی لای
وابوو حیایی قیامه‌تی به سووکی له گه‌ل کرا نه‌وه له ناو ماله‌ی مندالی

خوی به خۆشی ده‌زی: نه‌گه‌ر لای واپو مردوان له ناو‌گۆر دینه‌ده‌ری و ده‌چن بۆ مه‌بدانی شه‌هر شه‌ره‌ له‌و هه‌رنه‌مه‌ داره‌ره‌ری بلاو ده‌بیت ره‌ که‌سێ لای واپو له‌ سه‌ر پردي سیرات به‌ ئاسانی په‌ری‌یه‌وه‌ یان ده‌فته‌ری نه‌ ده‌وه‌ی به‌ده‌ستی راستی درایه‌و وه‌رگرت شه‌وه‌ موژده‌یه‌ به‌ چوونی به‌هه‌شت به‌لام وه‌رگرتنی ده‌فته‌ری کرده‌وه‌ به‌ ده‌ستی چه‌پ مردنه‌ به‌ بێ ئیمانی به‌هۆی بیرو بروای پرو‌پوچ:

قه‌بر: گۆر:

هه‌ل قه‌ندنی قه‌بر له‌ خه‌ودا ژن هه‌تانه: پر کرده‌وه‌ی ته‌مه‌ن درێژی‌به‌: هه‌ل نانی دروست کردنی خانووه‌. چوونی نار قه‌بر چه‌پس بوونه‌. که‌سێ لای واپو کفن‌کراو و چووه‌ ناو‌گۆر شه‌وه‌ ژینک به‌ درزو ده‌له‌سه‌ ماره‌ ده‌کات که‌سێ لای واپو قه‌بری که‌سێک هه‌ل ده‌دانه‌وه‌ به‌ دوا‌ی ره‌وه‌شتی شه‌ره‌ که‌سه‌ ده‌که‌وی.

قنوت:

قنوت خوتندن له‌ نوێژدا پشه‌وی ئیمانه‌ به‌ خوا به‌لام له‌ شه‌یری نوێژ قه‌بول بوونی دوه‌ایه‌ لای خوا.

قاپ: ئامان: سینه‌:

به‌ده‌ست که‌وتنی قاپی زێر ناویانگ ده‌رکردنه‌ به‌ ده‌وله‌مه‌ندی هه‌ی زێر - نه‌ی زینکی کابانه‌ یان خۆی یان خزمی: یان په‌یدا بوونی کچینکی باشه‌: - نه‌ی گۆل ده‌ست که‌وتنی مایکی که‌مه‌: ده‌ست که‌وتنی قاپی شووشه‌ خه‌ندنێ قورانی مه‌زنه‌. شکانی قاپو - ژه‌نگداری. په‌یدا بوونی تازاوه‌ی

ناو ماله بۆ خاوه‌ن قاپه‌که به‌هزی پرتو و بۆله‌ی ژنی چه‌نه‌باز.

قه‌فه‌ز:

کردنی قه‌فه‌ز له‌ خه‌ودا کۆ بوونه‌وه‌ی ئیشو کاری ئالززه‌ له‌ سه‌ر شانی
قه‌فه‌ز گهر. به‌لام بۆ بێ ژن هێتانی به‌ زه‌حمه‌ته.

قۆلنج:

ئه‌گهر ژینکی ئاروس لای وابوو تووشی ده‌ردی قۆلنج بوو ئه‌وه
منداڵکی ده‌رده‌ار ده‌بن. ئه‌گهر کچێ لای وابوو تووش بوو ئه‌وه‌ قه‌ی دل
ته‌زێوو ئاله‌بار به‌رانبه‌ر باوکی ده‌کات. ئه‌گهر - پیاوێ تووش بوو ئه‌وه
په‌زلی ده‌کات بۆ سه‌رفی کردنی مال له‌ ژبانی خێزانی خوتدا:

قاپ قاپ:

له‌ بێ کردنی قاپ قاپی دار له‌ خه‌ودا دینداری به‌. به‌لام هێ زێروو هێ
زیوو ئاسن په‌بابازی به‌ له‌ دینداریدا:

قه‌رد: وام: قه‌رز

که‌ سینک لای وابوو پاره‌ به‌ قه‌رد ده‌دا به‌ خه‌لک ئه‌وه‌ فه‌رمانی خوا
جێ به‌جێ ده‌کات. قه‌رد کردنی بۆ شتی باش دینداری به‌ به‌لام بۆ شتی
خه‌راب تاران کردنه‌.

قاوینت: پۆخین:

خواردنی له‌ خه‌ودا هه‌ل خه‌له‌تانه‌ بۆ کردنی شتی ئاله‌بار به‌ قه‌ی

هه ندى كه سى نارې سه نو حيله باز.

قىرې قيرې:

كه سى له خه ودا لای و ابو له جىگانىك قيرې قيرې په یدا بوو نه وه شتى
پرو ددهات كه هه مى پښ ددهوات:

قاشویان: شه قینه:

كه سىك لای و ابو له گزړه پانېك دوو كز مه ل شه قینه ده كه ن نه وه
پاشای وولات دده مرئى.

قشلاغ:

سوتانى قشلاغ په یدا بوونى مردنى زوره له هه رنمه كه به هزی
ده درده وه. چوونه ناو قشلاغ تووش بوونى رقه به رى به له گهل
كار به ده ستانى مېرى. له وه پاندى نازه له قشلاغ تووش بوونى خه ون
بینه كه به به درده سهرى به هزی خزمى ناله بار.

قېرنى: ميشه بزنه:

كه سىك له خه ودا لای و ابو ميشه بزنه له هه رنمىك زور بوو نه وه
هه رزانى ده غلرو دانه له وه رنمه. كوشتى ميشه بزنه ده وله مهندى به.
هاتنه ناو مالى هه ركه سىك هه زارى به:

قالوچه:

كه سى لای و ابو قالوچه ی بزلا ددهات نه وه مالى دونیای زور دهبى

گرتنی قالوچه په شیمانی به له کردنی کاری سووک. دیتنی قالوچه له نار مال
دزستایه‌تی ناکه‌سانه. خواردنی قالوچه له خه‌ودا سهرف کردنی ماله به
بن سوود:

قه‌نه‌فل:

بژن کردنی له خه‌ودا بلار برونه‌وه‌ی ناروانگی چاکه‌به. به‌لام خواردنی
له خه‌ودا تروش بوونی غه‌م و درده:

قه‌یسی: زه‌رده‌لو:

که‌سن لای وابوو قه‌یسی خوارد نه‌گه‌ر کاتی قه‌یسی بوو نه‌وه ده‌ست
که‌وتنی پاره‌به نه‌گه‌ر نا تروش بوونی نه‌خو‌شی‌به. چاندنی نه‌مامی قه‌یسی
نروش بوونی نه‌خو‌شی‌به له به‌ر ماندور بوون: دانیشتنی له بن داری
قه‌یسی براده‌رایه‌تی که‌سینکی ده‌رده‌داره.

قه‌سه‌ل:

کۆ کردنه‌وه‌ی قه‌سه‌ل له خه‌ودا بژ مه‌لا لادانه له پئی ئاین بژ بازرگان
نروشی زیانه. به‌لام بژ جووتیار به‌ده‌ست که‌وتنی ده‌رامه‌نی زۆره له کشت و
کال:

قۆر بوون:

که‌سن لای وابوو قۆر بووه. پنی‌رسته نه‌و کاره که‌خه‌ریکه بیکات وازی
نی به‌ئین ده‌ناتیدا ده‌چی.

قدیله: خرتکه:

نه گهر لای واپوو که سینک قدیله ی کرده وه نه وه که سینکه که خه ریکه
کاروباری لئی تینک بدات به معرجی کابرا بناسنی نه گهر نه بناسنی نه وه زنی
خویه تی ده یه وی دلدار ی له گه ل بکات یان کوپی خویه تی ده یه وی زیانی
لئی بدات.

قامیش:

دیتی قامیشی شه کر ماره کردنی ژتیکه که زور تارام و په سه نه به لام
نه گهر هی شه کر نه بوو نه وه ژتیکه حۆلو چه نه بازه.

قونده یی:

که سینک لای واپوو تازه لیک ی قونده ی هه به نه وه نه ولادی بنی سوو در
و نل و که م دینی هه نه و چاریان ناکری:

قبر ژال:

گرتنی له خه ودا سه فخر کردنه له نار ده ریادا پام کردنی شامزگاری
که سینکی زورداره که به قسه ی ده کات گوشت خواردنی به ده ست که ورتنی
مالی دونیا به به هزی بازرگانی.

قه تران:

خواردن و کرینوو. به ده ست که ورتنی. مرعامه له کردنه له مالی قاچاغ
نه گهر واز نه هینی له نار ده چی:

قه‌زوان:

خواردنی له خه‌ودا سه‌فه‌رنکی دورر ده‌یکات. سه‌رکه‌وتنی داری
 قه‌زوان ماره‌کردنی ژیتکی بیگانه‌یه به‌رینی داری قه‌زوان ژن هینانه‌بو
 خزمینکی خوی.

قوزی:

که‌سبک لای وابوو له خه‌ودا زور قوزه‌نه‌وه به‌سه‌ر دورر مندا زال
 ده‌بی. دبیتی ژنی قوز له خه‌ودا سالتکی خوش‌رو به‌ده‌رامه‌ته.

قه‌شه:

دبیتی و ده‌ست ماچکردنی قه‌سه له گهل کردنی به‌دوا که‌وتنی شتی
 دزی ئیسلامه‌که‌سنی لای وابوو یووته قه‌شه‌نه‌وه دبیتسه‌روکی
 کز مه‌لنکی دژی ئایینی ئیسلام.

قادر مه: پنی پلکه: نه‌ردیوان: په‌یژه:

به‌سه‌رکه‌وتنی قادر مه‌بو جینگانیکی نه‌گه‌ر دار بوو نه‌وه دینداری به.
 نه‌گه‌ر به‌رد بوو دل په‌قی به. نه‌گه‌ر خشتی سوور وه‌که‌رابوو نه‌وه تزیه‌کردنه
 له‌گه‌رناحان. به‌سه‌رکه‌وتنوو هاتنه‌خواری قادر مه‌جی به‌جی کردنی ئیشی
 کز مه‌له‌شکانی له‌بن پیتدا له‌ده‌ست چوونی پایه‌یه به. به‌سه‌رکه‌وتنی په‌یژه‌بو
 درایی په‌یژه‌که‌مردنی کابرایه. جوانی نه‌ردیوان شادی خواونه‌که‌یه‌تی:

« پیتی کاف »

کهوسەر:

خواردنه‌وه‌ی ئاوی کهوسەر له خه‌ودا جێ به‌جێ کردنی فه‌رمانی
خوایه: خۆ شووشتی به‌ ئاوی کهوسەر تۆ به‌ کردنه‌ له‌ گونا‌حان و ته‌ لاقدانی
ژنی خۆ به‌تی به‌ ه‌زی که‌م دینی و ماره‌ کردنی ژینکی دینداره‌.

کابه: که‌عه: قیله:

چرونی ناو کابه‌ دل خوشی و دینداری به‌ پروو‌خانی کابه‌ مردنی پاشای
وولاته‌ - دزی کردن له‌ شتی بکا زینا کردنه‌ له‌ گه‌ل دایکی خۆی. نوێژ کردن
له‌ ناو کابه‌ مردنه‌ به‌ شه‌هیدی که‌سن لای واپور نوێژ ده‌کات پروو به‌ کابه‌
ئه‌وه‌ فه‌رمانی فورآنی جێ به‌جێ ده‌کات: نوێژ کردن له‌ سه‌ر بانی که‌عه‌ به‌
به‌رز بوونی دینی ئیسلامه‌تی به‌ که‌سن لای واپور له‌ ناو کابه‌ ده‌ست نوێژی
شکا ئه‌وه‌ پاشای وولات تووشی به‌ لا ده‌بن. که‌سن لای واپور کابه‌ی لێ
گه‌رپاره‌ ئه‌وه‌ به‌ دووای شتی دزی ئیسلامه‌تی ده‌که‌وێ. که‌سن لای واپور
مالی ئه‌و بووته‌ کابه‌ ئه‌وه‌ ژینکی دینداری هه‌یه‌ که‌سن لای واپور کابه‌ تێک
چووه‌ ئه‌وه‌ ئه‌و که‌سه‌ نوێژ ناکات.

کتیپ:

ده‌ست که‌وتنی کتیبی به‌رگ جوان شادی به‌و نووسینه‌وه‌ی کتیب به‌

ده‌ستی چه‌پ غه‌م و خه‌فه‌ته. هه‌ل گرتنی کتیب غه‌مباری به نووسینه‌وه‌ی کتیب به خه‌تی ناشیرین کردنی کرداری تاره‌ویه. دراندنی کتیب غه‌م لاجورنه دیتنی کتیبی لول دراره نزدیک بوونه‌وه‌ی مردنی کابرایه که‌سن لای وابرو نه‌ی ده‌زانی کتیب بخورنی ته‌وه نه‌وه قیل له خه‌لک ده‌کات بز مالی درنیا دبتنی نووسه‌ر له خه‌ردا که‌سینکی جله‌بازه.

که‌له‌باب: که‌ره‌باب: که‌له‌شیر: دیتل:

به‌ده‌ست که‌رتنی که‌له‌باب براده‌رایه‌تی پی‌وی دبنداره که‌سوودی هه‌یه بزی کوشتنه‌وه‌ی که‌له‌باب وه‌لام نه‌دانه‌وه‌ی بانگی نوژه که‌سن لای وابرو بو‌برو به که‌له‌باب نه‌وه زوو ده‌مرئ نه‌گر لای وابرو که‌له‌باب دور جار ده‌نووکی لی‌دا نه‌وه به ده‌ستی که‌سینک ده‌کوژرئ. شه‌ره که‌له‌باب شه‌ر کردنی دور پاشابه که‌زور که‌سی له ناوده‌با که‌سن لای وابرو که‌له‌باب له ماله‌که‌یدا ده‌نکه‌گه‌نم ده‌خوات نه‌وه دز به مالی فیر ده‌بن و دزی لیده‌کات.

کورتان:

دروست کردنی کورتان له خه‌ودا قه‌رد دانه‌ویه. به‌ده‌ست که‌رتنی کورتانی ناپینک ماره‌کردنی ژینکی ناله‌باره.

کزچکه:

له‌سه‌رنانی بۆ پی‌اوان تووش بوونی ده‌رده‌سه‌ری‌یه. بز ژنان شادی به‌خته‌وه‌ری‌یه:

کینک:

خه‌اردنی له‌خه‌ردا به‌ده‌ست که‌رتنه‌وه‌ی مالی له‌ده‌ست چرووه به‌ناسانی.

کافور:

دهست كه وتنى له خه ودا ناموزگارى كردنى خه لكه بۆ چاكه كردن.

كه فاپهت:

كه سنى لای وابوو كه فاپهتى دا له برى سرتند خواردننى یان له برى خواردننى پۆزووى په مهزان نهوه قهردى خه لك دادته وه..

كاهین:

كه سنى لای وابوو بووبوو به كاهین نهو تروشى خيرو خوشى ده بن.

كول كردن:

كول كردن به ناوى گهرم چهج كردته. به لام به ناوى سارد غه مه:

كه ر: گوئى دريژ:

به دهست كه وتنى ماكه ر له خه ودا دهوله مهندي به كه رگان یان سوار بوونى كه يشته به تاوات زۆر به ئاسانى. ئازوانى كه ر خیر كردنه به هه زاران شه پ كردن له گه ل كه ر دووبه ره كسى به له گه ل خزمى خۆى: هه بوونى زۆر كه ر: خزمى ساده و بى هۆشن. هه ل گرتنى كه ر بى دهسته لانی به خه ر كردنه وى نه رمى كه ر دهست كه وتنى مالى دونيا به كه سنى لای وابوو كه ر گای نهوه پایه ی به رز ده بن. لاوازی كه ر هه زارى خاوه نه كه به تى بردنه وى كه ر بۆ مال دهست كه وتنى خيرو خوشى به. به ر بوونه وه له كه ر له دهست چوونى پایه ی خاوه نیتى: بوونى كه ر به هه ستر شادی و خوشى خاوه نیتى نه گه ر كه ر له مالى كه سینك بزیت نهو كه سه دهوله مهندي ده بن بوونى كه ر به

مایین ژن هیتانی خاوه‌نیشی. خواردنی شیر و گۆشتی کهر تووش بوونی
 دوردو نه‌خۆشی‌یه. که‌سن لای واپوو بوو بوو به کهر شه‌وه تووشی به‌لا
 ده‌بنی نه‌که‌ر لای واپوو که‌ره‌که‌ی جاشکی هه‌یه شه‌وه کورپنکی باشی ده‌بنی.
 مردنی که‌ر له ده‌ست چوونی پایه‌ر مالی خاوه‌نیشی ده‌نگی نرخ گرانسی
 بوونی ده‌غلرودانه که‌سبک لای واپوو که‌ره‌که‌ی فری مالتیکی زۆری له
 ده‌ست ده‌چی قه‌کردنی که‌ر له گه‌ل هه‌ر که‌سبک دین پته‌وی کابرایه..

که‌نیشه: کلبا:

چوونه ناوی بۆ بن‌ژن ژن هیتانه بۆ بن‌مال مالی دونیابه بۆ دیندار که‌م
 کردنه‌وه‌ی به‌جی هیتانی فرمانی دینه‌ر ازاندنه‌وه‌ی کلبا له‌خه‌ودا نزمی
 ئایینی ئیسلامه‌ر ووخانو و سوتانی به‌رزی ئایینی ئیسلامه.

کافر: گاور:

کافر بوون له‌خه‌ودا مردنی بن‌ئیمانه‌ دیشی ژینکی کافر تووش بوونی
 ده‌رده‌سه‌ری‌یه به‌لام بۆ جوتیار ده‌رامه‌نی زۆری شینایی‌یه.

کورسی:

دانیشتی له‌سه‌ر کورسی دار‌گه‌شته به‌ئاوات له‌سه‌ر هی‌زهر پایه‌ی
 مه‌زنه له‌سه‌ر هی‌زیو ده‌وله‌مه‌ندی‌یه.

کل: سورمه:

له‌چاوکردنی سورمه له‌خه‌ودا گرتنی رپیازی پنی‌غه‌مه‌ره (د.خ) له‌چار
 کردنی کل بۆ کچ میرد کردنه‌ بۆ کور ژن هیتانه. نه‌که‌ر بیوه‌ژنیک یان پیاونک

شېنګي پسي کرده چاوي نه وه ماره کردنې ژنيکه که به فهرموده ی
شهریعت ماره یی نایهت.

کيل: قيل:

ديتي کيلي قهر له خه ودا به چه قاوي ناموزگاري کردنه به چاکه بز
خه لک. نه خشاندنې کيل به دواکه وتنې شتي يیسوده.

خه لک: شووتکه:

که موره به ستن له پشت بز کچ مبرد کردنه به لام بز پياو تووش بروني
خه مه.

کاروله خانوو: که لاوه:

چورنه ناوي له خه ودا ماره کردنې يیوه ژنه: چاک کردنه وه ی له خه ودا
به دورا که وتنې کاري بڼ سووده:

کاروان:

هاتنی کاروان هرچی هه بڼ بز وولاتن هه زانی و خوشی به. رزشتن
له گه ل کاروان گه شته به مه به ست:

که سکور سوور کولکه زیرینه:

ديتي به په نګي سورره وه کوشتنی کابرايه له لایه ن دووژمنه وه. به
په نګي سهوز هه زانی نرخی خواره مهنی به.

که‌ندوو:

درووست کردنی که‌ندوو پاشه که‌وت کردنی پاره‌به که‌به‌مر ژنه‌که‌ی
سودی لێ وه‌رده‌گیرئ. شکانی که‌ندوو بلأو بوونه‌وه‌ی نه‌ینی
خاره‌نه‌که‌یه‌تی.

که‌نداو:

نه‌گه‌ر که‌سینگ لای وابوو له‌ که‌نداوی عاره‌به‌ نه‌وه‌ مه‌پوو مالانی زوور
ده‌ینی نه‌گه‌ر لای وابوو له‌ که‌نداونکه‌ نازانی کزی به‌ نه‌وه‌ ئیشی ده‌کات به‌
دژی باساکه‌ تووشی سزا ده‌بن.

کو‌پاده:

خواردنی له‌ خه‌ودا لادانه‌ له‌ په‌رووشی پێ غه‌مه‌به‌ر (د.خ).

که‌رکه‌ده‌ن:

سوار بوونی زال بوونه‌ به‌ سه‌ر ناحه‌زاند: که‌رشتی ده‌ست که‌وتنی
پله‌ی به‌رزه‌ شه‌ر له‌ گه‌ل کردنی به‌رانبه‌ری شه‌ر کردنی که‌سینگه‌ که‌ له‌ خۆت
به‌هێزتره‌. خواردنی که‌رشتی ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌رامه‌:

که‌راس:

له‌ به‌ر کردنی که‌راسی جوان بۆ بێ ژن ژن هێتانه‌ بۆ ژندار شادی به‌ پێنه
کردنی که‌راس جیا بوونه‌وه‌یه‌ له‌ ژنی خۆی. درانی که‌راس ئازاوه‌یه‌ به‌هزی
ژنی حۆلی به‌ هه‌راش سووتانی که‌راس ژن ته‌لأقدانه‌ پۆشینی که‌راس مه‌وز
وسپی مردنه‌ به‌ شه‌هیدی هی زه‌رد دینداری به‌ پۆشینی که‌راسی کۆن ماره‌

کردنی زنی خاوه‌ن مثاله.

کوره‌ی ناگر:

که سنی لای و ابو کوره‌ی ناگر خۆش ده کات شهوه دوو زمانی ده کات له ناو خه‌لک.

کاريله: کارژۆله:

ده... تێی له خه‌ودا. ده‌وله‌مه‌ندی به. کوشته‌وه‌ی له خه‌ودا
ده‌پشته به ئاوات فه‌له‌وی کاريله پایه‌ی به‌رزی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. لاوازی
بێ هیزی به‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی مردنی کاريله له ده‌ست چرونی پایه‌ی
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی.

کۆخه: کۆله: کۆکین:

به توندی نیشانه‌ی نزیک‌ی مردنه: هه‌روه‌ها شه‌گه‌ر که‌سینک وستی
بکۆکی و نه‌یتوانی نیشانه‌ی مردنی کایه‌یه‌ شه‌گه‌ر کۆکه به‌لفه‌می له‌ گه‌ل برو
شه‌وه شادی و خۆشی به. کۆکینی توند که‌خوینی له‌ گه‌ل بێ گوناح کردنه.

کسۆین:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌ خه‌ودا جێ به‌جێ برونی کاری خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌هزی
که‌سینکی هیزدار: شکاندنی به‌ریه‌کۆرتن مردنی که‌سینکه له‌ هه‌رنمه‌که.

که‌پر:

بتراره‌ سابات.

کفته:

خواردنی له خه ودا موزده‌ی شادی به: ژنیک لای وابرو کفته‌ی
درووست کرد بز خواردن نه‌ره لای میردی خۆشه‌وست ده‌ینی:

کدر: کوله که:

خواردنی له خه ودا هه‌ر جزوئی هه‌بیت خێرو خوشی به له ژباندا
چاندنی کوله که به دواکه وتنی رینبازی دیندارانه:

که وگیر: کویه:

هه‌ل گرتنی به ده‌ست له خه ودا تروش بوونی ده‌ردی له‌رزووکی به

کوپه:

دیتنی کوپه‌ی شه‌راب دزی کردنی خاوه‌نه که به‌تی: هی پر ئاو دلپاکی
خاوه‌نه که به‌تی. جوانی کوپه به‌رزی خاوه‌تینی. شکانی هه‌زاری به.

کلک:

دریز بوونی کلکی هه‌ر ئازه‌لێک گران بوونی ترخه‌تی کورت بوونی
هه‌رزانی به‌گرتنی کلکی ئازه‌ل داوا کردنی کاریکی خۆبه‌تی که بزێ نه‌نجام
بدرنت له لایه‌ن که سبکی راست گۆ: نه‌گه‌ر که سبک لای وابرو کلکی هه‌به
نه‌ره کاری ده‌کا نابرووی ده‌چنی له ناو کۆمه‌ل:

که‌و:

گرتنی که‌و له خه ودا بز که سبک بێ ژن ژن هینانه. مالی کردنی که‌و نیز

بوونی قورآنی پرۆزه. گزشت خواردنی که و بهرگی نوی له بهر کردنه
خوړندن که و له کینو نیشانه ی سالی خوشه به لآم له گوڼد نه وه په یدا بوونی
پیاوی د بنداری سوود به خشه.

کۆتر:

به ده ست که وتنی له خه ودا مالی چه لآله. به رد گرته کۆتر بوختان کردنه
به ژنی بن تاوان. هه بوونی کوتری زور له لای که سینک سه رو کایه تی
که سه که به بۆ کۆمه لیک که چه زی پنی ناکه ن گرتنی کۆتری سپی شادی به.
هی رهش فیر بوونی پشه سازی به فرنی کۆتر له مال ته لآقدانی ژنی
خاوه ن ماله یاری کردن به کۆتر: کردنی کاری بن سووده بلاو کردنه وه ی
دانه ونله بۆ کۆتر گرتنی حیل به بازی به له خه لک. گرتنی فهرخه ی کۆتر به یدا
بوونی مندا له یان بۆ خوی یان بۆ خزمینکی.

کۆلاره:

گرتنی کۆلاره له خه ودا ته ماع کردنه له ژینکی بن وئله، خوړندن کۆلاره
له هه ژمنی زور بوونی زینابه له وهه ژمنه. فرنی کۆلاره له ده ست که سینک
سه رف کردنی ماله به بن سوود.. خواردنی گوشتی کۆلاره مالی چه راهه:
که لک: پاساره یا ماسی خوار

کوړشتنی که لک له خه ودا ته لآقدانی ژینکی چه نه بازه خواردنی گوشتی
له خه ودا ترووش بوونی غه م و ده وده به هوی که سوو کاری ناپه سند. گرتنی
که لک له خه ودا دلداری به له گه ل ژینک که نه و پیری جوانه. به لآم نه و
به پیری بن هۆشه.

کونده‌به‌بو:

دیتی له‌خه‌ودا له‌هه‌رنمیک: چۆل برونێ هه‌رنمه‌که‌به‌گرتنی و گزشت
خواردنی غه‌م و ده‌رده. کوشتنی لاجوونی غه‌مه.

کوزه‌له:

خواردنی له‌خه‌ودا ژبانی شادی به.

کیلل:

که‌سێک لای وابوو کیله‌ی داری به‌ده‌سته‌وه‌یه‌ ئه‌وه‌ ئه‌سپارده‌به‌ ولای
که‌سێک دانیاره‌و ئه‌ویش نایدا ته‌وه‌ کیله‌ی بێ ددانه‌ به‌ده‌ست که‌وتنی
خواردنی مالی هه‌تیوانه. که‌سێ لای وابوو کیله‌ی به‌هه‌شتی لایه‌ ئه‌وه‌ به‌
شادی ده‌زی. که‌سێک لای وابوو قوفلی کرده‌وه‌ به‌کیله‌ ئه‌وه‌ ئیشی خه‌لک
جێ به‌جێ ده‌کات. ژنی لای وابوو کیله‌ی درابه‌ ئه‌وه‌ مێرد ده‌کات.

کوته‌ک: تۆپز:

له‌خه‌ودا تۆپز به‌ده‌سته‌وه‌ گرتن مه‌یل کردنه‌ بۆ زۆرداری کردن له‌
خه‌لک به‌لام ده‌سته‌لاتنی ناییت.

کار تیغ: بره‌بند:

که‌سێ لای وابوو بره‌بندی پێ به‌ ئه‌وه‌ به‌ زمانی شیرین ئیشی خزی
جێ به‌جێ ده‌کات لای خه‌لک: ئیش کردن به‌ کار تیغ دانانی ماله‌ بۆ کۆپی.

کون‌که‌ر دره‌وشه:

که‌سێ لای وابوو دره‌وشه‌ی هه‌به‌ ئه‌وه‌ خێر ده‌کات به‌ هه‌زاران. ئه‌گه‌ر

لای واپرو کون که ره که ی شکا نه وه توشی هه زاری ده بی:

کلۆ: کوله:

خواردنی له خه ودا به ده ست که وتنی مالی بی ماندوو بوونه. هاتنی بز
وولانی نه گهر زبانی نه بی خیر و به ره که ته به لام نه گهر زیان به خش بوو نه وه
عه سکه ری پاشاییکی زۆر داره. کۆ کردنه وه ی کوله: پاشه که وت کردنی ماله
بز ژن هینان:

کیه ل:

دیستی له خه ودا براده رایه تی پیاوانی نایینی به که سرودبان لێ
وه رده گری زۆر بپرونی کیه ل له هه رتیک زۆر بپرونی دینداری به
خواردنی گۆشتی زانیاری و چاکه کردنه. کۆشتنی له خه ودا گوناخ کردنه:

کینچ:

که سنی لای واپرو کینچ که سنی نه وه پیاونکی ناکه س ده یه ویت زبانی لێ
بدات. کۆشتنی له خه ودا زāl بوونه به سه ر ناحه زدا.

کونده:

بنواره جه وه منده:

کون:

چورنه ناو کون له خه ودا گوناخ کردنه. گرتنی کون تۆبه کردنه له گوناخ.

کرم:

خواردنی کرم له خه‌ودا تووش بوونی مالی چه‌رامه. هاتنه ده‌ری کرم له زار مندالی خزه‌تی ده‌یه‌ویی حیه‌ی لئی بکات. که‌سن لای وابوو کرمی زۆر که‌وته سه‌ر به‌ده‌نی به‌لام نازاری نه‌بوو نه‌وه ئیمانی به‌خوای گه‌وره زۆر به‌هیز ده‌بی. به‌لام نه‌گه‌ر نازاری هه‌بوو نه‌وه نه‌و که‌سه لایداوه له فهرمانی خوا.

کالان: کیف:

کالانی خه‌نجه‌رو شمشیرو کیفی ده‌مانچه نه‌گه‌ر له خه‌ودا به‌جوانی که‌وته ده‌سنی نه‌وه ماره‌کردنی ژنکی دیندارو ئارامه به‌لام به‌شکاری و ناشیرینی ژبانی خه‌مباری و ته‌لاق‌دانی ژنه‌که‌یه‌تی.

که‌پێ:

که‌پێ برون له خه‌ودا کردنی گوناخی زۆره چاکبونه وه تۆبه‌کردنه.

کارگه‌ی جووجه‌له:

درووست کردنی کارگه‌ی جووجه‌له له خه‌ودا مندالی زۆره بز‌خواه‌ن ژن. وه‌بزه‌زاران ده‌وله‌مه‌ندی به‌مالی حه‌لال.

کتێب به‌رگ که‌ر:

که‌سن لای وابوو بووته کتێب به‌رگ که‌ر نه‌وه ده‌یته مردوو شۆر و سرودی قیامه‌تی ده‌ست ده‌که‌وئ.

کیلون: قفل

که سنی لای واپو دەرگهی به کیلونی هه به نهوه ژنیکی کابان ماره
ده کات یان خۆی یان خزمتیکی. شکانی کیلون. مردنی ژنی خاوه بیتی بزر
کردنی کیلون حواردنی شیربایی به.

کلدان:

که سنیکی لای واپو کلدانی که وته دهست وکلی تیدایه نهوه دینداری به
هیز ده بی:

که رویشک: کویریشک:

گرتنی له خه ودا ماره کردنی ژنیکی بی هژشه خواردنی گۆشتی دهست
که وتی مالتیکی که مه. گرتنی به تازی شیربایی خواردنه:

که رموزه: میشه که ره:

زۆر بوونی که رموزه له وولانتیک: تووش بوونی خه لکه که به بۆ ده در
نه خۆشی. کوشتی میشه که ره له خه ودا لاجرونی هه مه.

که تیره: جهوی:

کردنی له خه ودا کاسبی کردنی هه لاله. خواردنی له خه ودا قازانجینکی
زۆره که له پیشه سازی دهستی ده که وئی:

کانیاو:

دیتی به پروونی ژمانی شادی به. به لام به لیلی تووش بوونی هه م ر
ده رده: هه ل قوینی کانیاو له ناو مال خیرو خۆشی به.

کزن:

خواردن و چاندنی له خهردا یارمهتی دانی زۆرداران.

کۆری:

که سێک لای وایو پستی کۆر برووه له خهردا ئهوه ترووش بوونی خهمه به هزی مندالی خۆی:

کۆر:

که سێ لای وایو له خهردا کۆری برووه ئهوه پایهی بهرزێ دهست ده کهوێ. مردنی کۆر له دهست چوونی زهوی و زاره.

کچ:

زێنک لای وایو کچی برووه ئهوه ههوی به بهر دێت.. مردنی کچ له دهست چوونی ماله به هزی قوماڕ کردن...

که له که: ته نکیشه:

هێشان و شکانی خه و خهفه ته که به هزی خزمی خۆی ترووش دهبن

کیم: زوخواو:

خواردنی زوخواو زه کات نه دانه. که سێ لای وایو کیم له به دهنی دێت ئهوه زۆر ده و له مه ند دهبن:

کفن: خه لات:

کفن کردن بهر له خهردا ئه گه ر کفنی ته وایو بروو ئهوه مردنه به شه هیدی

به لّام نانه راو برو شهوه زینا کردندنه: کفنی مردرو نه گهر جوان بوو شهوه
مردروه که له به هه شته:

کهفتیار: که متیار:

گرتنی له خهردا ماره کردنی ژبتکی هه له وه ره. گوشت خواردنی مانای
وايه که سینک به ناوی دۆستایه تی ده به ورت فیللی لئی بکات و نازانی بهر
فیلبازه سوار بوونی و گایینی که متیار ده ست که ورتی پایه ی بهرزه نه گهر
که سینک تنگ یان بهردی له که متیار دادا شهوه بوختان به ژبتک ده کات که
ژنه که پاکه:

کوارگ: قارچک:

خواردنی له خهردا بۆ ده وله مه ند هه زاری به. بۆ هه ژار ده وله مه ندی به
بۆ نه خوشن چاکبونه وه به. بۆ له ش ساغ نه خوشی به:

که وه ت: داری جهنگه لی

دبیتی داری که وه ت دینداری به. برینی داری که وه ت لادانه له فرمانی
خوا به هزی براده ری که م دین چوونی سهرداری که وه ت گرتنی ربئی
دینداری به.

که وه ا:

له بهر کردنی که وای جوان دینداری به و پایه ی بهرزه سوورتانی که وای
دربانی تووش بوونی هه زاری و یته ده سه لاتی خواهه یتتی. نه گهر لای وای وای
که سنی که وای دایه شهوه له خزمی خۆی ژبتکی ده داتی.

کیسه: جزوړک:

هه‌ل گرتنی کیسه هه‌رچینکی هه‌بن شاگاداری کردنی نه‌سپارده‌ی
خه‌لکه درانی جزوړک خه‌یانه‌ت کردنه به نه‌سپارده‌ی خه‌لک...

کولاو کلاو:

له سه‌ر نانی کلاو له خه‌ودا په‌یدا بوونی پزیه به‌لام له سه‌ر لایبردنی
ببن‌پزیه به‌رفاندنی کلاو له سه‌ری که‌سینک کردنی کارنکه له لایه‌ن نه‌و
که‌سه‌ی لنی پناهوه که‌ئاپرووی ببن ده‌چن. کلاوی ته‌نگ ئازاردانی باوکی
خزیه‌تی له لای خزیه‌وه. هی فراوان خزمه‌ت کردنی باوکه‌ بزر بوون و
درانی کلاو کردنی کاری ببن ئاپرووانه‌یه...

که‌له‌ک: به‌له‌م: قایغ

سوار بوونی به‌له‌م و که‌له‌ک له ناو ئاودا به‌ دوا که‌وتنی کارنکی ززر
ئاسته‌مه به‌لام به‌هزی که‌سینکی به‌هیز بزی جی به‌جی ده‌بنی نفوم بوونی
که‌له‌ک له ده‌ست چوونی پله‌ی به‌رزی خاوه‌نبی:

کاردی:

چاندنی دروست کردنی ئازاوه‌ی ناوما‌له هه‌ل فه‌ندنی به‌رگری کردنه
له ئازاره‌ خواردنی قوت دانه‌وه‌ی رقه به‌رانبه‌ر ژنه‌ چه‌نه‌ بازه‌که‌ی.

که‌ف:

دبیتی که‌فی ساپرون له سه‌ر جل و به‌ده‌ن دلپاکی به‌ به‌رانبه‌ر به‌ خه‌لک. دبیتی
که‌فی ئار به‌رگری کردنه له لایان میری له کردنی کاری دزی یاسا به‌ توندی.

کاکول: په درچهم: پرچ: که زی: بسک: قز:

جوانی و پوهشی ناوروان بز ښ به خیارو و پوهوشتی مه زنه به لام بز
پار بسک هم برون تورش برون غمه نه وانی که هم موری باشن سپی
برونی قزی زنی گنج مردنیتی به زووی به لام سپی برون بز پیای گنج
دهست که وندی پایه به رزه درنژ برون ناوروان زیاتر له خزی زبانی پر
دهر ده سوری به به لام به قه در خزی زبانی شادی به.

کونجی: قونجی:

خواردنی کونجی یان دوشاوی به دهست که وندی مالی حه لاله چاندنی
له خه ودا په پيدا برون مېری زوره بو پینه ره که

کشپل: پشقل:

کز کردنه وې له خه ودا که سابهت کردنیکه که سوودی که مې.
خواردنی له خه ودا خه فته خواردنی کم دهستی به. یان خواردنی مالی
حه رame.

که وان:

دهست که وندی که وانی جوان پایه به رزه و براده ری باشه یان کورې
باشه شکانی که وان مردنی کورې یان برای خاوه نه که یه تی. نه گهر که وانی
دا به زنی خزی نه و نه که کچی ده بی وه نه گهر زن که وانی دا به میردی
خزی نه و کورې ده بی نه گهر که وانی خواری راست کرده وه نه و نه مېن
درنژ ده بی نه گهر لای و ابو که سینک که وانی دایه نه و سوودی لن ده بی نی
بزر برون که وان مردنی خزمینکی خاوه نیتی ژنی که وان نه گهر تووند ر باش

بوو نه وه ژنه که ی گوئی رایتلی ده کات نه گهر ناشیرین بوو نه وه ژنه که ی
لا ساره پسانی ژنی که وان ته لاقدانی ژنتی فروشتنی که وان هه ل بزاردنی
کارنکی پرپوو پرپوچه به سه کارنکی مه زندا. هاروشتی تیر له که وان
سه فهر کردنی دووره:

کا:

کۆ کردنه وه ی کار خسته ناو که ندوو نرخ گران بوونی ده غلو و دانه به لام
خسته ناو کادین هه رزانی به خواردنی کا ئیش کردنی ناشیرینه له ناو
کۆمه ل سووتاندنی کا مال سه رف کردنه به بن سوود:

کادین:

دروست کردن و سوافدانی می باری کردنه پرپوختانی کادین هه زاری خاوبینی.

که له م:

خواردن و چاندنی تروش بوونی غهم و خه فته له لایه ن خزم و که سنی خزی.

که ئنگر:

خواردنی به کالی کچ فروشتنه به پاره. پاک کردنه وه ی زه کات دانی ماله.
خواردنی به کرلاری به ده دست که ورتنی مالی دونیایه به زوری هه ل فه ندنی
به ده دست که ورتنی ده رامه تی باشه له کشت و کال:

کۆل: ته شت

گوشینی تری و هه ناروو قه سب له ناو کۆلدا نزیک برونه وه یه له پاشای

رولات و سرود و هرگرتنه له کار به دهستانی میری.

که نیر: ناوگورله

بۆن کردنی که نیر له خهودا بۆ نهخوش چاکبونه بۆ بێ ژن ژنهینه
خواردنی که نیر دینداری به به باشی.

کوشتن:

خز کوشتن له خهردا تۆبه کردنه له گوناخان به لām کوشتنی که سینک له
خهودا کردنی گوناخیکی گهوره به. کوشتنی کوپی خۆی له خهودا چاکه
کردنه له گهلی کوشتنی جهرده یارمهتی دانی دیندارانه نه گه رلای واپور له
خهردا که سینک کوشتی نهوه نوێژ ناکات تۆبه بکات باشه: کوشتنی پاشا له
خهردا له لایان هه که سینک پهیدا بوونی ناژاره و بێ دادی به له نارکۆمه لدا:

که شتی:

سوار بوونی که شتی ئاسن له خهودا له ناو ده ریمادا کردنی کارنکی
ترسناک و سامناکه به لām هی دار هه وه که له کو به لām وایه له مانای
خهوه که ی:

که لایان موشین: هه لماتین

که سینک لای واپور له خهودا که لایانه ی ده کرد نهوه هه رگیز خه رنکی
نیشی مندا لانه به: ده ست که و تنو و دروست کردنی که لاگرتنی براده رنکی
بێ سروده:

« پیتی گاف »

گا:

که سنی لای وابوو له مالددا گزشتی گای ههیه نهوه نووشی ههرزانی و
خوژی دهبن سوار برونی گای سپی و پشه سر کردایه تی کز مه لئکی
کانی به. سوار برونی گای سوور مردنی کوری سواره که به قهله ری له
خه ودا سالی - ههرزانی و به ده رامه ته لاوازی گا سائیکی ووشکو و بن
ده رامه ته بزراندنی گا به سر که سینکدا مردنی که سه که به گه سنی گا
نووش برونی غمه مردنی گاجووت له جینگایکی مردنی پیاوئکنی ناوداره
که سنی لای وابوو گای سوار برو نهوه ده مری به زوویی که سنی لای وابوو
برو برو به گا نهوه پایه ی بلند ده بن. به مسته وه ی گا له بهر مال زمانی
خوژی به به کار هبنانی پستی گا به ده ست که وننی مالی زوره.

گاوان: گا گهل:

که سنی لای وابوو برو برو به گاوان نهوه ده بیته سه رزکی کز مه لئکی
گویی له ست. بزراندنی گا گهل له ههر نیک هاننی به لایه بز خه لئکی
ههر نه که: گاوان له خه ودا عالمیکی دینی به مردنی گاوان مردنی عالمیکی
به رزی نابینی به.

گاسن: گاواسن:

که سنی لای واپور گاسنی ههیه و جووتی پنی ده کات نهوه پور ده کانه
دبنداری شکانی گاسن له خودا لادانی خاوه نه که یه تی له پنی دینداری:

گول:

هه ل گرتوو پور کردنی گول باغ به ده ست که وتنی ژبانی شادی به..
پور کردنی گولی شلیرو میلاق و خاور گیاهه ندر گول پور و هه موری
تروش پور و هه مو دهرده پور کردنی گولی نه سه پره و نه سرین و به ی
پور ماره کردنی کچیکی جوان و هه شیاره: گولی هه زو حاجیه نه
دروستی به. گولی به و شه و نیرگز و هه زمه داخواری کچیکه که بزی
نابن. گولی نه ورزو. ناسکه پز و وینان له خودا پور کردنیان شادی به.
گولی نارنج و هه رمی و سینو پرته قال پز که سینک له هه رمی سارد بزیت
نه خوشی و دهرده به لام پز که سینک له هه رمی گهرم ده زی ده و له مه ندی به:
چاندنی هه گولیک به هه جزری هه ییت سرود گه یاندنه به خه لکی
هه زمه که. هه روه ها هه ل قه ندنی زیان گه یاندنه به خه لکه که.

گور: قه بر:

که سینک لای واپور له خودا گور پز خزی هه ل ده قه نی نهوه ژن دینن
نه گهر لای واپور قه بر پز ده کاته وه نهوه ته مه نی دریز ده پنی که سنی لای واپور
به زیندوویی خرایه ناو قه بر نهوه چه پس ده کرئ نه گهر لای واپور که سینک
له گور هاته ده ری و وستی نه و بخاته گور نهوه که سینک بوختانی پنی
ده کات نه گهر لای واپور هه ل قه ندنی قه بر گه یشته جه نازه و نهوه تروش
شادی ده پنی:

گه‌نم:

خواردنی گه‌نم به ووشکی نووشی بوونی دهرده. ده‌ست وهردان له
 گه‌نم گران بوونی نرخیتی. بزگه‌ن بوونی گه‌نم گوناح کردنی خه‌لکه - گران
 بوونی گه‌نم هه‌رزان بوونی جزیه. به‌شی نه‌وه‌ی گه‌نم به سه‌ر هه‌زاراندا
 سونید خواردنی به‌درویه گه‌نم بارین له ئاسمان هه‌رزانی و خۆشی‌یه:
 نه‌گه‌ر مردوو گه‌نم بکپێ ئه‌وه نرخێ گران ده‌بێ.

گیرفان: باخه‌ل: به‌پک: به‌ری:

گیرفانی تووندو پێک له خه‌ودا که‌سێک هه‌یه‌ی دا‌پۆشینی هه‌یه‌ی
 خه‌لکه. به‌لام درانی گیرفان له خه‌ودا بلاو کردنه‌وه‌ی نه‌ینی خۆی و خه‌لکه
 که تیدا تووشی ماندوو بوون ده‌بێ:

گۆچان: گۆپال: گالوک: چه‌لاک:

که‌سێک لای وا بوو له خه‌ودا گۆچانی به‌ ده‌سته‌وه‌یه ئه‌وه ده‌بێته
 پێشه‌وای نوێژیان خۆی بان خه‌مێکی شکانی گۆچان له ده‌ستی هه‌ر که‌س
 له خه‌ودا تووش بوونی دهرده‌سه‌ری‌یه.

گۆی:

گه‌وره بوونی له خه‌ودا دینداری‌یه به‌چووک بوونی لادانه له تاین زۆر
 بوونی گۆی فیر بوونی شتی به‌سووده برینو هیشانی گۆی کردنی کاری بن
 نابروانه‌یه. که‌سێ لای وابوو گۆی بووته گۆی ئاژه‌ل ئه‌وه ده‌سته‌لانی
 که‌م ده‌بێ که‌سێ لای وابوو قامکی له گۆی خۆی وهرده‌دا نه‌وه به
 نیمانه‌ره ده‌مری. خواردنی چلکی گۆی تیربازی کردنه. ناخینی گۆی به

کافری مردنه. راکشانی گوتی ناموزگاری کردنه.

گوییژ:

خواردنی تهن درووستی یه: چاندنی داری گویژ خه ریکبونی ئیشیکی
زه حمه ته برینی داری گویژ وازهینه له کارو کاسی:

گه رما:

تووش بوونی گه رماله خه ودا له زستانا. زبانی خۆش و شادیه... به لام له
هارنا ههزاری یه. خواردنی شتی گهرم به دهست کهوتنی رزقی زوره
شووشتی مردور به ناوی گهرم نیشانهی چوونی مردوره که یه بز
جه هه ننه م:

گه وادی: پیناو:

که سینک لای واپور پیناوی ده کرد له نیوان ژنو پیاوی نامه حهرم نه وه
لادانه له فرمانی ئایینی ئیسلام.

گه وههر:

به دهست کهوتنی گه وههر له خه ودا فیر بوونی مانای قورئانی پیروزه:

گالیکه: عاره بانه:

سوار بوونی له خه ودا داخوازی ژنیکه بۆی ناییت. کپینی گالیکه
خزمهت کردنی ههزارانه به مأل شکانی گالیکه له دهست چوونی ماله به
هزی ئیشی سووک:

گئیلی: ده‌لویی:

نه‌گەر لای واپرو له خه‌ودا گیل بوووه نه‌وه ډوو ده‌کاته کهم دینی و یان
شیربایی ده‌خوات.

گریان:

گریان به ده‌نگ تووش بوونی خه‌مو ده‌رده به‌لام به‌بن ده‌نگی دینداری و
شادی به:

گزیر: خوێزه:

که‌سبک لای واپرو له خه‌ودا ډووته‌ گزیری کار به‌ده‌ستان نه‌وه لاده‌دا له
دینداری و ډوو ده‌کاته تاوان کردن:

گۆزستان قه‌برستان مه‌قبه‌ره:

دبشی گۆزستان که‌هی موسولمانان بن تۆبه‌کردنه له‌گوناحان. به‌لام
دبشی گۆزستانی کافران: لادانه له‌فه‌رمانی خوا. خوندنی قورآن له‌سه‌ر
گۆزستان یارمه‌تی هه‌زارانه به‌پاره‌بو خوا..

گیره‌کردن:

گیره‌کردنی ده‌خلوودان لادانی هه‌سرودی به‌له‌ده‌روون..

گه‌ده: مه‌عیده:

هه‌شانی گه‌ده له‌خه‌ودا نازاوه‌به له‌لایه‌ن مال و مندالی خزی بن هیزی
مه‌عیده که‌م بوونی ده‌سته‌لانی خاوه‌نبی:

گه سک:

مالینی زهوی به گه سک ناموژگاری کردنی ژنه که یه تی بۆ چاکه کردن
سورتانی گه سک له دهستی هه که سینک تووش بوونی دهردی سامناکه
به لام چاکبونهوهی چاره نوار ده کری:

گیزه ر:

خواردن و چاندنی له خهودا ئاسان بوونی کاری ژیانه:

گوز:

خواردنی گوز به دهست کهوتنی مالی زۆره. چوونه سهرداری گوز
پشت به ستنه به که سینکی به هیز بۆ ئیشوکاری خۆی. داوه شاندنی گوز
خبر کردنه به هه ژاران. خواردنی گوزی هیندی فیر بوونی زانباری
ئه ستیره تاسی به یاری کردن به گوز خواردنی مالی چه پامه:

گامیش:

بنواره چیل.

گیلاس:

خواردنی له خهودا تهن درووستی به و ژیانی شادی به.

گاز:

به دهست کهوتنی لاچوونی ئازاوه به له مالی خاوه نه که ی.

گل: خۆل: خاک:

هه‌ل قه‌ندنی گل له خه‌ودا ژن هه‌تانه بۆ بێ ژن. بۆ بازوگان سوودی زۆره
خۆل به سه‌را کردن تووش بوونی غه‌مه. خواردنی خۆل خواردنی مالی
حه‌رامه خۆلاوی بوونی به‌ده‌ن و جل ده‌وله‌مه‌ند بوونی خاوه‌نه‌که به‌نی
بارنی خۆل. غه‌م و ده‌رده بۆ خه‌لکی هه‌رنه‌مه‌که:

گوینه‌د:

راوه‌ستان له بن گوینه‌دا پشت به‌سته به‌که‌سینکی هه‌زدارو دادوه‌ر
دبته‌ی گوینه‌دی جوان بلاو بوونه‌ری دادوه‌ری به‌ له رولات پروخانی
گوینه‌د پروخانی پاشای رولاته.

گره:

گره‌ی هه‌ور له خه‌ودا له هه‌رنه‌یک گوناخ کردنی خه‌لکه‌که به.

گه‌شن:

که‌سینک لای وابوو به‌کینک گه‌ستی و هه‌شانندی نه‌وه قه‌ی ناخۆشی
به‌را به‌ر ده‌کری له لایه‌ن ناحه‌زه‌وه:

کورچيله:

هه‌شانی له خه‌ودا نازاردانی باب و داکه. جوانی و پته‌وی خه‌مه‌ت
کردنی باب و داکه. خواردنی کورچيله گه‌شته به‌ ناوات...

گۆزانی: به‌سته: ستران: به‌ند:

روتی له خه‌ودا به‌ ده‌مگی به‌ر تووش بوونی غه‌م و خه‌فته به‌لام به

نزمی موژدهی خوښه.

دیتنی گزوانی ییز له خه ودا براده رایه تی که سیکي ته به ل و چار له
ده سنی خه لکه:

گرد: ته پو لکه:

پاوه ستان و ووتاردان له سهر گرد ده ست که و تنی پایه ی به رزه
پروخانی گرد له خه ودا مردنی پاشای وولانه...

گواره: گوش وار:

نه گهر کچن لای واپو و گواره ی کرده گزی ی نه وه میردی باشی ده ست
ده که وی به لام بز پیاو گواره کردنه کزی غم و خه فته گواره ی زبیر بز زن که
بیکانه گوئی ده ست که و تنی کوپنکی فورثان خورته به لام هی زیر کوپنکه
نبوه ی فورثان ده خورتنی.

گهرده لول گیزه لوکه:

هاتنی گهرده لول له هه رتمیک که خانو و به ره برپروخینی نه وه به بدا
بوونی غه زه بی خوابه و مردنی زوری خه لکه که به.

گهرده له غ: گهردانه: دوپ به ند:

گهردانه له مل کردن بز پیاو ده ست که و تنی پایه ی به رزه. بز زن نه گهر
زبیر بی گه بشته به ثاوات پسانی گهردانه له ملی شوو کردنه له ملی ژنی به
میرد ته لافدانه پسانی دوپ به ند له ملی پیاو لاجوونی غم و خه فته:

گه نه:

که سنی لای واپو له خه ودا گه نه پیره ودار هیتشاندی نه وه له لایان

که سینگێ نا کهس بوختانی پێ ده‌کرت. کوشتی گه‌نه‌ رزگار بوونه له‌ غه‌م.

گۆره‌وی:

گۆره‌وی جوان له‌ پێ کردنی زه‌کات دانسی ماله‌ به‌ ته‌واوی درانی
گۆره‌وی سه‌رف کردنی ماله‌ بێ سوود. چنێن گۆره‌وی کۆ کردنه‌وه‌ی ماله‌.

گون:

ئه‌ستووری گون له‌ خه‌ودا هیزوو ده‌سه‌لاته‌ به‌جروکی بێ ده‌سه‌لاتی به‌
ئه‌گه‌ر ژنی لای وابوو گونی هه‌یه‌ ئه‌وه‌ به‌س کوپی ده‌بی: ئه‌گه‌ر لای وابوو
دور گونی هه‌یه‌ ئه‌وه‌ ژنه‌ دوو کوپی به‌ جاری ده‌بی هێشانی گون نه‌خزشی
ژنی خاوه‌نیه‌تی:

گولاو:

به‌خزدا کردنی گولاو له‌ خه‌ودا بۆ پیاو مردنی نزیکه‌ بۆ ژن به‌ خه‌یاری به‌
خواردنی له‌ خه‌ودا بار کردنه‌ له‌ گوندی خزی بۆ گوندیکی دوور...

گه‌زۆ: گه‌زگوله‌: شوک:

که‌ سینگ لای وابوو له‌ خه‌ودا به‌ کێک گه‌زگوله‌ی بۆ هێنا به‌ دیاری ئه‌وه‌
مژده‌نیکی خزشی پێده‌گات ده‌رباره‌ی خزم و که‌سی خزی.

گله‌یی:

گله‌یی کردن له‌ که‌ سینگ یان که‌ سینگ له‌ ئه‌و ژن به‌ ژن کردنه‌ که‌ ئه‌نجامی

گويزان: چه قوی موتاشین

ده ست که وتنی گونزان له خه ودا په یدا بوونی کورپنکی خرننده واره
مرو تاشین به گونزان لاجوونی غه مه. گزشت برین به گونزان غه یه ت
کردنی خه لکه.

گومرگ: باج:

ئیشی کردن له گومرگ به هه موو جزری بن فهرمانی خوا به که ده بکات
پن وسته تویه بکات:

گندوره کاله ک:

خواردنی گندوره ی زهرد تووش بوونی غه م و ده رده. هی سه رزو
سوورو بزرو سپی به ده ست که وتنی مالی دنیا به به حه لالی دیتنی گندوره
فرزش له هه رنمیک یان خزی گندوره بفروشنی سوود گه باندنه به خه لک
به جن به جنی کردنی کاریان.

گژنیز:

چنبینی گیای گژنیزه له خه ودا کردنی کاری بن سووده هه ل قه ندنی له
خه ودا لاجوونی غه مه.

گیا:

دیتنی گیا به هه موو جزری له خه ودا دل خزشی یه و ته مه نی درنزه:

« پیتی لام »

لوط پی غمبهر دځ:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا تووش برونی غم و خه فته دیتنی زنی
لوط له هرنمیک په یدا برونی نیربازی به له و هرنمه:

(لوح المحفوظ):

دیتنی له خه ودا. چورنی به هه شته له دواي مردن. خوندنه وای شت له
(لوح المحفوظ) دلپاکي به و فرمان کړدنه به چاکه:

لؤلؤ:

هزینه وای له خه ودا له بهر کړدنی قورثانی پیروزه. کون کړدنی فیر
برونی مانای قورثانه. که سیک لای و ابو له ناو دهریا لؤلؤنی دهرینا نه وه
له لای پاشای وولات خه لات ده کړی:

لاله: سوږه یا:

بنواړه چرا:

لم:

بنواړه زیخ:

لوله:

دهست كهوتی دهسته لانه شكانی لوله پتی دهسته لانی خاوه پیتی:
لوله ی دار به دهست كهوتی دینداری به:

لیو: لچ:

جوانی لیو له خه ودا قسه کردنی باشه بزکومه ل ناشرینی لیو قسه ی پتی
سورده دوولت بوونی لیوی سهری گرتنی دوو براده ری باشه لهت بوونی
لیوی خواری ماره کردنی دوو ژنه: نه مانی لیو له دهست چوونی براده روو
ژن ته لاقدانه هیشانی لیوو ته ستور بوونی. دوو زمانی کردنه له ناو کومه ل:

له پی دهست به ری دهست:

جوانی به ری دهست له خه ودا خیر کردنه به هه ژاران. هیشانی به ری
دهست سهرف کردنی ماله به پی فایده فراوانی به ری دهست زه کات دانه
تهسکی به ری دهست گرتنی مالی دونیا به:

لیپه وار: دارستان:

دیتنی لیپه وار به جوانی گرتنی براده رانی به سووده: سروتانی لیپه وار
به ناگر گوناخ کردنی خه لکی هه ریمه:

لانک: بیسکه

کریبی لانک بز مندال تووش بوونی شادی به درئز بوونی نار لانک
لاچرونی غه مه شكانی لانک مردنی مندالی خاونه كه به تی:

لغار:

لغار کردنه زار له خه‌ودا رۆزی گرتنه. سوار بوونی وولاغی به لغار
که‌یشتنه به ئاوات. شکانی لغاری وولاغ مردنی مه‌یته‌ری وولاغه‌که‌یه.

لیمۆ:

خواردنی بۆ نه‌خۆش چاک بوونه‌وه‌یه به‌لام بوو له‌ش ساغ تووش
بوونی ده‌ردوو نه‌خۆشی‌یه:

لادان له‌ خه‌راپه‌:

که‌سێ لای وابوو له‌ خه‌ودا له‌ خه‌راپه‌ کردن لایدا شه‌وه‌ پروو ده‌کاته
کرداری دینداران به‌ دلۆزی:

لباد: نه‌مه‌د:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌ خه‌ودا جێ به‌جێ بوونی مه‌به‌سته‌ که‌یه‌تی که‌
هه‌به‌نی درانی لباد له‌ ده‌ست دانی کاتی پێ وسته‌ بۆ ئیشوکار. کردنی لباد
سه‌رکه‌وتنه‌ له‌ ژياندا. لباد که‌ر دیتی له‌ خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندی‌یه.

لیفه‌:

به‌ده‌ست که‌وتنی لیفه‌ی جوان ماره‌ کردنی ژنی باشه‌. درانی لیفه‌
نه‌لآقدانی ژنی خاوه‌ن لیفه‌یه:

لیفکه‌:

که‌پنی لیفکه‌ له‌ خه‌ودا وه‌رگرتنی ته‌ریقه‌تی نه‌قشه‌ندی‌یه دران و

پسانی جی به جی نه کردنی یاسای تهرقه ته: خۆ شووشتن به لیفکه تزیه
کردنه له گوناخان:

لاولار:

بۆن کردن و چاندنی له خهردا حيله بازی کردنه له گه‌ل خه‌لک...

لاووک:

بنواره گۆزانی.

لاسار:

لاساری کردن له خهردا تووش بوونی خه‌م و خه‌فه ته جا لاساری به.

لینوفه پ: له یلو و په پ:

به ده‌ست که و تنور چاندنی جی به جی بوونی تاوانه به ئاسانی خواردنی
تووش بوونی براده‌ری ناله‌باره.

له‌قه: لوشکه:

لوشکه وه‌شاندن له خهردا ده‌یه‌لیدانه به‌هزی مالی دونیاوه نه‌گه‌ر
که‌سینک له‌قه‌ی له که‌سینکدا ئه‌وه بوختان به‌و که‌سه ده‌کات.

له‌نجه:

پزیشتی به له‌نجه بۆ پیاو تووش بوونی ینده‌سته‌لانی به به‌لام بۆ زن
به‌ختیاری به لای میردی یان که‌سرو کاری:

لۆر: لۆرکه: له شیر دروست ده‌کری

خواردنی له خه‌ودا مرۆده‌ی خۆشه‌ دروست کردنی له خه‌ودا کاسبی
کردنی خه‌لله:

لوره‌ی گورگ:

بیستی له خه‌ودا ترسانه‌ له زۆردار به‌لام زۆرداره‌ که‌ش ناتوانی زبانی
لنی بدات:

لوره‌ی سه‌گ:

بیستی له خه‌ودا هاتنی به‌لایه‌ بۆ سه‌ر خاوه‌نی سه‌گه‌ که‌. نه‌گه‌ر خاوه‌نی
نه‌بوو ئه‌وه‌ به‌لایه‌ که‌ بۆ سه‌ر خه‌لکی هه‌رنه‌مه‌ که‌ ده‌بی.

لیکاو:

هاته‌ خواری لیکاو له زار خۆشه‌وستی به‌ لای خه‌لک به‌هزی فه‌ی
باش.

له‌پی لاوازی:

لاوازی له خه‌ودا که‌م دینی به‌و لادانه‌ له فه‌رمانی قورپان..

لافاو: لیمشت: لیشاو: سیناو:

هاتنی لافاو به‌زۆری بۆ هه‌رمێک هاتنی عه‌سکه‌ری پاشابه‌. نه‌گه‌ر
لافاره‌ که‌ زیاندار بوو ئه‌وه‌ عه‌سکه‌ره‌ که‌ زۆرداری ده‌کا له خه‌لک لافاوی
خرین غه‌زه‌بی خوا به‌هزی گه‌رنه‌حی زۆره‌وه‌ هاتنی لافاو بۆ ناو شارێک

په یدا بوونی دهردی سامناکه لهو شاره:

لاسابی:

که سینگ له خوردا لاسابی که سینگ بکانه وه نه وه به دواي پړه ووشتی
نه وه ده که وئ:

لايه لايه:

کردنی بز منال له لايه ن پياوړه دهر دو غمه له لابن ژنه وه خزشی به

لاواندنه وه: پي هه ل ووتن:

که سینگ لای و ابو که سینگ ده لاوینته وه نه گهر دنیایی بوو نه وه پښایی
کردنه له بهر ده وله مند به لام نه گهر نه وه ی ده ی لاوینته وه نایی بوو نه وه
بروای پته وه بز نه وه ی لاواندنه وه ده کات:

لوس:

ده ست لیدانی هر شتی لوس کردنی کاری بی نابروونه به:

له رزین:

به دهن له رزین له خوردا به گشتی ترسانه له خوا. مهر له رزین به ده ست
که ووتی پایهی به رزه له لای پاشاوه. له رزینی ران تووش بوونی غم و
خه فته به هزی کرداری نارې وای خزم و که سی... ده ست له رزین هه ژاری و
ده ست کورتی به:

لول دانی شت:

لول دانی هەر شتیک له خه و دا ژووان گرتنه له گه‌ل ژن بۆ کردنی خراپه:

لاو: گه‌نج: هه‌رزه‌کار: کو‌پوکال: تو‌لاز: عازهب:

دیتنی گه‌نجیکی په‌نگ سپی له خه و دا دووژمنیکی به‌دزی به. نه‌گه‌ر
په‌شتال بوو.

ئه‌وه دووژمنیکی ده‌وله‌مه‌نده. نه‌گه‌ر چاوشین بوو دووژمنیکی په‌ره
ماره کردنی کچی گه‌نج زال بوونه به سه‌ر دووژمندا کوشتنی گه‌نج دزگار
بوونه له دووژمن گه‌نج بوونه‌وه‌ی پیرنیک له خه و دا ژبانی شادی به. دیتنی
کچی گه‌نج مرزده‌ی خۆشه‌که‌سبک لای وابوو پیره‌ژنیک دیت بۆ به
گه‌نج ئه‌وه نه‌و که‌سه‌ی دیو به ده‌وله‌مه‌ند ده‌بن. دیتنی مردووی په‌ر به
جه‌جێلی چوونی به‌هه‌شته بۆ مردووه‌که:

لو:

که‌سی لای وابوو لوی له به‌ده‌ن هاتووه ئه‌وه زۆر ده‌وله‌مه‌ند ده‌بن

لی بوردن:

لی بوردن له‌و که‌سه‌ی تاوانت به‌رانبه‌ر ده‌کات له خه و دا رازی برون
خوا به له‌وه‌ی بوری وه:

لێدان:

لێدانی بێ‌نازار له هه‌ر که‌سبک سوود گه‌باندنه به‌و لێدراوه به‌لام که
نازاری هه‌بێ بوختان کردنه به‌ لێدراوه که:

لسته وه:

لسته وهی قامک به ده ست که وتنی مائیکی که مه:

لومه کردن: سه رزه نش تانوت لیدان:

که سینک لای واپرو لومه ی خزی ده کرد شه تووشی کاری ده بنی که
سری لنی ده شینوی هروه ها لومه ی هه مرو که س وه هابه.

له وه پرگا:

که سینک لای واپرو له وه پرگی هه به شه ده سته لانی زور ده بنی بردنی
نازه ل بز له وه پرگاه ده ست که وتنی پایه ی به رزه نه گهر که سینک لای واپرو
دور نازه ل له ناو له وه پرگی شهون شه دو که س جهز له ژنی ده که ن
سورتان و ووشک بوونی له وه پرگا هه زاری خاوه نه که به تی.

« پیتی میم »

محمد پنی غمبهر دروودی خوای له سهر پنی:

به خزمهت گه یشتی له خه ودا به هر جزوئی هه بئی بر وای پنهرو
کرده وهی باشه به لام هه ندئی له زانایانی خه ون ناسین ده لین دیتی به پروی
گرز گوناح کردنی زوره له لایه ن کابراوه. که سنی لای واپرو پنی له جی
پنی نه و ده نا له روشتن نه وه په ووشتی نه و جی به جی ده کات. زیاره تی
گورپی پنی غمبهر ژبانی شادی و کامه رانی به حج کرده که مینک لای واپرو
خونی پنی غمبهری به رزی خواره وه نه و به شهیدی دهری به لام به
ناشکرای خواره ونه ی خونی نه وه که م دینی به. هاتی بز وولانیک
خوژی و شادی خه لکه که به. مردنی له هرنمیک که م برونه وه ی ناین
پهرسته له وئی: دیتی جه نازه ی له هر جینگایی تووش پرونی خه لکه به
غم و درد: نه گهر لای واپرو پنی غمبهر شینکی دابه نه گهر نه و که سه بز
پاشایی بشت ده بیته پاشا نه گهر ناله ژاندا نه و په ری به خته وه ده بئی نه گهر
لای واپرو ونه ی وه ک ونه ی پنی غمبهر لتهات نه وه ده بیته پشه واینیکی
مه زنی نایینی. نه گهر لای واپرو پنی غمبهر بانگی نر نژی دا له هرنمیک
نه وه خوژی زور بز خه لک ده بئی نه گهر لای واپرو بوو به کورپی پنی غمبهر
موسلمانان به ک ده گرن نه گهر لای واپرو بوو به کورپی پنی غمبهر نه وه
نیمانی به هیز ده بئی نه گهر لای واپرو پنی غمبهر دروودی خوای لی بی گل

له چارې خزی ده کا نهو که سهی دیوبه به نیمانه وه ده مرئی. نه گهر لای
وابور ریشی پرزوی درنزه و په شه نهو که سهی دیوبه ده که ونه شادی و
خزشی نه گهر له ناو عه سکه رنکی دی به چه که وه نهو عه سکه ره به سر
دورژمندا زال ده بن. نه گهر که سینک پښ غه مبه ری دی به پښی په تی نه وه
نهو که سه نو نژی به جه ماعه تی نه رک کر دوه:

به کورتی به خزمه ت گه یشتنی حه زره تی (محمد) دروودی خوی لڼ
بڼ به همو و جزری به ختاری دین و دویا به چونکه خزی فهر موربه تی:
من رأني في المنام رأی الحق فان الشيطان لا یتحمل بی:
واته هر که سینک له خه ودا من بیینی نه وه به راستی منی دیوبه و منم
چورنکه شه یان ناتوانی ونه و شپوهی من و درگری وه ک خزی بترنی:

موسا پښ غه مبه دروودی خوی لڼ بڼ:

به خزمه ت گه یشتنو ده ست ماچکردنی له خه ودا مردنه به
موسولمانی. دیتنی له وولایتیک له ناو چورونی زوردارانه له و وولاته. دیتنی
ده ست به دارعه ساوه زال بوونی موسولمانانه به سر دورژمندا. نه گهر
نه خوش و قهردار و چه پس کراو به خزمه تی بگات نه وانه پرگار ده بن:

میکائیل:

به خزمه ت گه یشتنی بز که سینکی گوناخبار ناگادار کردنه وه په تی بز تزه
کردن به لām دیتنی بز دیندار موزده په به چورونی به هه شت وه بز زنی
بڼ مندال به مندال بوون نه گهر له هر نیمیک دیترا که بارانی کم بڼ نه وه
بارانی زوری لڼ ده باری:

ملائکەت فریشتە: پێ میزدی خوا:

کە سینک لای وابوو بە خزمەتیان گەشت و قەیان لە گەڵا دە کرد ئەو
تایین پەرستنی بەهێز دەبێ. فرین لە گەڵاندا موزدە بە بەهەشت هانتی
ملائکەت بۆ وولاتی ئەگەر خەلکی وولاتە کە لە شەردا بن ئەو زāl دەبن
بەسەر دووژمندا ئەگەر لە شەردا نەبن و بەلام خەلکی هەرنە کە لیان
دەترسان ئەو خەلکە نووشی دەرد دەبن ئەگەر لای وابوو لە گەڵ مەلائکەت
جیامی کردو لای خۆش بوو ئەو پایە ی بۆلند دەبێ ئەگەر نادە مرئ.
هانتی مەلائکەت بۆ بازار مانای وایە خەلکی بازار لە پێوان و کێشان حیلە
دە کەن. ئەگەر لای وابوو چەکی پێ یە مەلائکەت لیان ستاند ئەو لە مالی
دوینا دەستی کورت دەبێ.

مەربێخ:

دینی ئەستێرە ی مەربێخ زۆربوونی کوشتارو و خوێن ڕشتە لە دینادا
بەهزی شەڕ کردنی دەوڵەتان.

موشتەری:

دینی ئەستێرە ی موشتەری لە خەودا دەست کەوتنی پایە ی بەرزە

موزدەلیفە:

چرونی لە خەودا قەرددانە و یەو زیاد کردنی تایین پەرستە..

مەقامی ئیبراهیم:

خەو ئەو ی لە خەودا رزگاری یە لە هەموو پەژارە و زمانی نالەبار:

مینا:

چوونی له خهودا گه یشته به تاوات. ههروه ها کج به شوودانه به بنی
تهماع.

مزگهوت:

درووست کردن و هاتوو چو کردن و خزمهت کردن لالین په رسته به
دل سوزی: پرووخانی مزگهوت مردنی عالمی نایینی به. که سنی لای واپور
چوو بۆ مزگهوتینکی نوئی نهوه هه ره نهو ساله حج ده کات نه گهر لای واپور
مزگهوت بوو بوو به حه مام نهوه مه لایینکی ناودار تاوانینکی گه و ره به رانه به
تالین ده کات نه گهر لای واپور مالی یان دووکانی بوو ته مزگهوت نهوه
زه کانی شهرعی ده دات نه گهر لای واپور فه پشی مزگهوت درارون نهوه
خه لکی گه په ک وازبان له دینداری هیناوه. که سینک لای واپور له نار
مزگهوت مردوو نهوه تزیه ده کات له گوناخان:

میحرابه:

نویژ کردن له میحراب مرزده به به چوونی به ههشت. که سینک لای
واپور دوو دل تزیه میز له ناو میحراب کرد نهوه دوو کوپی ده بی. پرووخانی
میحراب لادانی خه لکه له دینداری.

جوانی میحراب. زیاد بوونی دینداری به بۆ خه لکی گه په کی
مزگهوتنه که.

مینبه:

که سینک لای واپور ووتاری ده دا له سهه مینبه نهوه ده بیتنه

کار به ده‌ستی هه‌رتم د‌ووخانی مینه‌ر ب‌ن ه‌یز ب‌رونی پاشای وولاته: که‌سن
لای واب‌و له مینه‌ری س‌ن پایه سه‌رکه‌وت شه‌و ر‌ت‌بازی د‌ینداران ده‌گری.

مناره:

که‌س‌نک لای واب‌و له سه‌ر مناره زک‌ری خ‌رای ده‌کرد شه‌و پایه‌ی به‌روزی
ده‌ست ده‌که‌وئ. شه‌گ‌ر لای واب‌و له مناره که‌وته خ‌واره‌وه‌و که‌وته نار
چا‌نکه‌وه شه‌و ز‌ن‌یکی لاسار ماره ده‌کات.

مه‌بدان: ک‌ز به‌پان:

که‌س‌نک لای واب‌و له مه‌بدان وه‌ستاره شه‌و به سه‌ر دو‌وژمندا
سه‌رده‌که‌وئ یان ده‌ب‌ینه سه‌رزکی ک‌ز مه‌لی موس‌ولمان:

مه‌ککه:

چ‌رونی شاری مه‌ککه زال بو‌ونه به سه‌ر ناحه‌زدا. ب‌ز نه‌خ‌وش چاک
بو‌ونه‌وه به‌لام ده‌رده‌که‌ی در‌ئ ده‌ب‌ن. شه‌گ‌ر لای واب‌و مانی له نز‌یک
مه‌ککه به شه‌و له به‌ر پ‌ری په‌کی ده‌که‌وئ. شه‌گ‌ر لای واب‌و خان‌و‌ی
مه‌ککه‌ی ده‌ووخان شه‌و ته‌رکی نو‌ئ ده‌کات شه‌گ‌ر لای واب‌و چ‌وو ب‌ز
مه‌ککه‌ر له گ‌ل مرد‌ووان له‌وئ ق‌سه‌ی ده‌کرد شه‌و به شه‌یدی ده‌مرئ.
چ‌رونی مه‌ککه ب‌ز باز‌رگانی واز ه‌یشانه له د‌ینداری:

مه‌دینه:

چ‌رونی ناو مه‌دینه‌ی ب‌ن غه‌به‌ر به هه‌موو ج‌و‌ری به‌خ‌یاری به له د‌ین و
ده‌نا د‌ندار، که‌د‌ن، راسته‌قینه‌به:

مه قلی: تاوه: مه دنه:

که سینک لای و ابو مه قلی هه به ئه وه زنه که ی خۆ به تی که مندالی بز
نامینی:

مه قه ست: برینگ:

که سینک لای و ابو مه قه ستی پی یه وه سبیل و ریشی خه لکی پی کورت
ده کرد ئه وه غه یه تی خه لک ده کات. برینه وه ی مه ره زو خوری به مه قه ست
ده ست که وتی مالی دونیا به. شکانی مه قه ست جی به جی نه بوونی
کارو یاری خاوه نه که یه تی:

مردوو:

دیتی به شادی و به رگی جوانه وه له به هه شته به لام به غه مباری و به رگی
نا بود ئه وه له جه هه تنه مه زیندوو بوونه وه ی کچی مردوونیک. شادی به بز
مردوو که. که سینک لای و ابو دایکی زیندوو بزوه ئه وه نووشی غه م ده پی.
به لام هی ژنی ده و له مه ندی به: هی کوری زیندوو بوونه وه نه خزشیک که به
نه خزشی نیکی توند مردپی مانای پله ی شهیدی و هرگرتوه ئه گه ر لای
و ابو کافر نیکی زیندوو کرده وه ئه وه گونا هارنیک به قسه ی ئه و تۆ به ی
ده کات له گونا حان. زیندوو بوونه وه ی باب و داکت که م دینی به ده بکا. هی
خالو مام به ده ست که وتی پایه ی به رزه. هاتی مردوو بز مالی هه ره س
به شادی قه بول بوونی دوعای خاوه ن ماله که به لای خوا. دیتی مردوو که
جار بگری و جار جار پی بکه تی مانای وایه به کافری مردوو. گه مه کردن له
گه ل مردوو سه فەر کردنه. رهش بوونی پرووی مردوو مردنی پی ئیمانی به.
دیتی مردوو به به رگی سه وزه وه یان تاجی له سه ر پی یان بازنی له ده ستا

بنی یان نهنگوستيلهی له قامک دابنې نه وه بهه شتی په ههروه ها دیتی مردو به نورستوری چورنی بهه شته که سیک لای وابو مردونیک دوباره مردوه نه وه نه که سه ژنیک بز خزمی خزی دیتی نه گهر مردو شتیک بخوات یان بکړیت نه وه نرخي شته که گران ده بیت که سنی لای وابو ړنگه پشانی مردوان دده نه وه ناموزگاری موسلمانان به پاشی ده کات نه گهر لای وابو شتیک دایه مردو وه مردوه که ش دایه وه نه وه نوروشی غم دهی.

که سینگ لای و ابو مردوونیک شتیکی دایه نه وه سرودنکی ده ست ده که وئی که سینگ لای و ابو مردو کزلی به پشته ویه نه وه گوناخی ززر کردوه. که سنی لای و ابو له گهل ژنی خوی که مردوه جیمای کرد نه وه نروشی غم ده بن دروونه کردنی مردو به داس به هه شتی به. ماچکردنی مردو ده ست که وتی خیره. که سینگ لای و ابو مردو ژن ده هینی نه وه به کبک له خزمی مردو ژن ده هینی. که سنی لای و ابو نرنژی جه ماعت بز مردوان ده کات نه وه نه و مردوانه له نرنژ کردن تن به لیان کردوه. دیتی مردوان که شایی بکه ن مانای وایه له به هه شتن نه گهر مردو شتی له که سینگ وه رگری نه وه نه و شته گران ده بشت له نرخوا. نه گهر مردو نامزگاری هه ر که س بکات به هه ر جوړی پتی وسته به قسه ی بکات جوړنکه نه وه ی مردو پیلنی نه وه راسته:

مہرہ کہے:

خولردنی له خه‌ودا به‌رگری کرده له ماره کردنی ژنیک له پیاونک که
هه‌ردورکیان چه‌ز له یه‌ک ده‌که‌ن. نووسینی به‌مه‌ره‌که‌ب جی‌به‌جی کردنی
کاری هه‌ژارانه‌ن. خوار. دروست کردنی: کرده‌وه‌ی کتیب‌خانه‌به:

مسقال:

به ده ست که وتنی له خوردا فرمان کردنه به چاکه.

مه ندیل: میزه: ده سمال: شاشک:

له سەر نانی مه ندیلی سپی دینداری به. هی زهرد نه خۆشی به. هی
رهش پایه ی به رزه. هی سهرز ده ست که وتنی کچیکی ره سه نه. دران و
کۆنی و چلکنی مه ندیل که م دینی خاوه نه که به تی.

ماسی:

گرتنی ماسی گه وره ده وله مه ندی به به لام بچروک تووش بوونی غمه
که سینک لای وابوو خه ریکی گۆشت خواردنی ماسی به و به کینک هات له
گه لی خوارد نه وه نه و که سه ی هانوو هه ز له ژنه که ی ده کات دۆزینه وه ی
نه نگه سنیه له سکی ماسیدا ده ست که وتنی پایه ی مه زنه. خواردنی ماسی
بۆگه ن خواردنی مالی چه رامه. برژاندنی ماسی خه ته نه کردنی کوپنی
هاتنه ده ری ماسی له کیر نه وه زنی کابرا کچی ده بن. به لام له زار کوپی
ده بن. قسه کردنی ماسی بلاو بوونه وه ی نهینی پاشای وولانه مردنی
نه هه نگ له ده ری مردنی پاشای وولانه. هه بوونی ماسی له ووشکانی
جاسورسی کردنی هه رنه که به له سهر به کتری:

مار: نه ژدیها: عه زیا:

کوشتنی مار له خه ودا زال بوونه به سهر دووژمندا. که سنی لای وابوو له
نار مالیدا مار هه به نه وه مندالانی خۆی خۆشیان ناوی. کرتنی رق قوت
دانه وه به قسه کردنی مار له گه ل که سیک ده ست که وتنی پایه ی به رزه.

دبئی ماری زهرد دووژمینگی نه‌خزشه هی سه‌وز دووژمنی به‌هیزه هی
 سروروو ره‌ش پایه‌ی مه‌زنه ده‌ستی ده‌که‌وئی. که‌مینک لای وابرو ماری
 زوری له ده‌وره نه‌وه خزمانی خویه‌تی دووژمنابه‌تی ده‌که‌ن پیوه‌دانی مار که
 نه‌هیش مانای وایه دووژمنی ده‌یه‌وئی قیللی لئ بکات و ناتوانی. که‌سن
 لای وارو مار کیری قوت دا نه‌وه ژنه‌که‌ی زینا ده‌کات. هاتنه ده‌ری مار له
 کیریان له زاریان له قون نه‌وه مندالی خویه‌تی و دووژمنابه‌تی ده‌که‌ن:
 خواردنی گۆشتی مار ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌لاله له لایان پاشای وولات.

مارمیلکه: خاتوونه:

خواردنی گۆشتی له خه‌ودا کردنی کاری بئ شاپروانه‌یه به‌ تاپیه‌تی
 کردنی تیربازی‌یه: کۆشتی ماریلکه لادانه له کرده‌وه‌ی سروک:

مقه‌لی:

ده‌ست که‌وتنی مقه‌لی ناگروکه ناگری له ناودا هه‌یت و گه‌ش یت نه‌وه
 ده‌ست که‌وتنی پاره‌ی زینه‌ر شکان و پسانی مقه‌لی له ده‌ست چوونی مالی
 دو‌نبایه به‌ هزی کردنی مه‌سره‌فی بئ فائیده:

میسک:

به‌ده‌ست که‌وتنو و بژن کردنی خیر کردنه به‌ هه‌ژاران به‌ دزی
 سورتاندنی له خه‌ودا هاندانی ده‌وله‌مه‌ندانه بژ یارمه‌تی هه‌ژاران میسک
 پندا کردنی کفتی مردوو چوونی مردوه‌که‌یه بژ به‌هه‌شت: بژن کردنی
 میسک بژ ژن مندال بروونه:

مه‌شکه:

دۆ ژانندن له ناو مه‌شکه کردنی دینداری‌یه به دلسۆزی. به‌ده‌ست
که‌وتنی مه‌شکه دۆزینه‌وه‌ی پارهی کۆنه له بێ خاک..
دپانی مه‌شکه له ده‌ست چروونی مالی خواهنه‌که‌یه‌تی به زۆری.

مۆزانه مۆزیکانه:

ئه‌گهر مۆزانه له جلگی که‌سینکی دا له خه‌ودا نه‌وه نه‌وه که‌سه تروشی
نه‌خۆشی تاداری ده‌بێ.

میز:

درووست کردن و ده‌ست که‌وتنی ژبانی خۆشه‌و بێ دهرده‌سه‌ری به
شکانی میز له ده‌ست چروونی پایهی مه‌زنه:

مشک:

گرتنی مشک له خه‌ودا ماره‌ کردنی ژینکی قێلبازو چه‌نه هه‌راشه. په‌یدا
بوونی مشک له مالی که‌سینک نه‌وه ده‌یه‌ونت دزی ئێ بکات گانی مشک له
خه‌ودا منداڵ بوونی ژنه‌که‌یه‌تی: دیتنی مشکێ زۆروو په‌نگ جیا ته‌مه‌نی
درێژه - ده‌رچروونی مشک به‌کۆمه‌ل له ماله‌که‌ی که‌م بوونی به‌ره‌که‌ته له مال
تفه‌نگ و به‌رد هاویشتی بۆ مشک بوختان کردنه به ژینکی بێ تاوان. گرتنی
مشکی بێ کلک ماره‌ کردنی ژنی ناره‌سه‌نه خواردنی گۆشتی مشک -
خواردنی شیرباییه. ئه‌گهر که‌سینک لای وابوو مشکێک هاتووته سه‌ر
جینگای نووستنی نه‌وه ژینکی داوین پێس دینه‌ لای.

مه‌سینه‌هه‌و‌جۆش:

به‌ده‌ست‌که‌وتنی‌له‌خه‌ودا‌و‌ئیش‌پێ‌کردنی‌ئه‌وه‌تۆبه‌کردنه‌له‌گوناح
کردن:

میز:

میز‌کردن‌به‌سه‌ر‌قور‌آنی‌پێ‌روز‌دا‌په‌یدا‌بوونی‌کور‌پنکی‌خوێنده‌واره:
خواردنه‌وه‌ی‌میز. خواردنی‌مالی‌حه‌رامه. میز‌کردن‌به‌پتوه‌کردنی‌کاری
ناشیرینه‌میز‌کردن‌له‌مالێک‌خواستی‌ژنه‌له‌و‌ماله. میز‌کردن‌به‌زار
غه‌یه‌ت‌کردنی‌قور‌آن‌خوێنه. که‌سبیک‌لای‌وابوو‌که‌سبیک‌میزی‌پیا‌کرد
ئه‌وه‌سوود‌له‌و‌که‌سه‌ده‌بینی.

مل‌ملانه‌زۆره‌وانه‌تیک‌وه‌رانه:

که‌سبیک‌لای‌وابوو‌له‌خه‌و‌یا‌تیک‌وه‌رانه‌ی‌کرد‌له‌گه‌ل‌که‌سبیک‌ئه‌گه‌ر
سه‌ر‌که‌وت‌ده‌گاته‌مه‌به‌ستی‌خۆی. ئه‌گه‌ر‌ژێر‌که‌وت‌ناگات‌به‌ئاوات:

مازوو:

چینی‌له‌خه‌ودا‌به‌ده‌ست‌که‌وتنی‌مالی‌حه‌لاله. چینی‌مازویی‌زۆر‌له
لێ‌ره‌وار‌حه‌ج‌کردنه: چوونه‌سه‌رداری‌مازوو‌حه‌ج‌کردنه‌بۆ‌دا‌کو‌و‌بابی
خۆی‌خواردنی‌مازوو‌بۆ‌نه‌خۆشی‌چاک‌بوونه‌وه‌یه‌بۆ‌له‌ش‌ساغ
ده‌وله‌مندی‌یه.

مردار:

گۆشتی‌مردار‌له‌خه‌ودا‌خواردنی‌داهاتی‌گرانی‌نرخ‌ی

خوارده مهنی په. له بهر کردنی که ولى مردار پيايى كړدته له بهر كه ساني
مالدار. هه ل گرتنى كه لاكى مردار به دوا كه وتنى دونياو له بير كردنى
نه رمانى خوايه. ديتنى كه لاك له خه دوا دونيا به.

مريشك:

خواردنى گزشتى به ده ست كه وتنى ماله زور بوونى مريشك له مالدا
زال بوونه به سر كزسې ژياندا. خواردنى هيلكه ي مريشك قوربانى
كردنه به ده ست كه وتنى مريشكى جوان ماره كردنى ژنيكى كاپانه:
هه بوونى جوجه لى مريشك په پيدا بوونى منداله.

مراوى:

گرتنى له خه دوا ژن هينانه بو يى ژن ميرد كړدنه. بز كچ چا كې و نه وه به بو
نه خزش فېرنى مراوى له ده ست كه سينك ته لاقدانى ژنه كې به تى يان په دورو
كه وتنى كچى يان خوشكيتى:

مه يمون: مه كار:

سوار بوونى وگرتنى وگاني له خه دوا زال بوونه به سر دور ژمندا..
كه سينك لاي واپو مه يمون سوارى ته سې بوو شه وه جوله كه نيك به
ژنه كه ي فېر بووه. كه سينك لاي واپو مه يمون ده بگا شه له لايان كافرنك
سوردي پى ده گات. ته گه ر لاي واپو كه سينك مه يمونى دايه شه وه ي وه رى
گر نروه دلى تاريخه به رانه ر ثاينى ئسلام.

مه جوس:

دبتنى له خه دوا قه كردن له گه ليا نه گه پشته به شاوات. كړشتى له

خه و دا به ده ست که و تنی ژمانی خۆ شه.

مل:

جوانیو قه له وی مل خزمهت کردنی باب و داکیتی بێ هیزی مل تووش
برونی غه مو ده رده سه ری به:

مژانه: نیر:

ده ست که و تنی مژانه ی جروت له خه و دا دینداری: پته و و شکانی له
خه و دا لادانی خاوه نه که به تنی له دینداری.

ماندوو بوون:

ماندوو بوون به ئیشیکه وه جێ به جێ بوونی ئیشیکه که به.

مه مک:

ئه گهر پیاوی لای و ابو مه مکێ هه به ئه و ژینکی باشی ده ست ده که و ی
وه ئه گهر ژنی هه بوو ئه وه ژمانی خۆش ده بێ. کچیک لای و ابو مه مکێ
شیری هه به ئه وه میرد ده کات به زوویی. ئه گهر ژینک لای و ابو مه مکێ
بپاون ئه وه کچی ده بێ ئه گهر لای و ابو شیری دابه میردی خۆی ئه وه له
لایه ن میرد ده که ی به خته وهر ده بێ ئه گهر لای و ابو مه مکێ شیری نه ما ئه وه
ده مرئ. ئه گهر ژنی لای و ابو مه مکێ دێشن ئه وه ئازاری میردی ده دات:

ماسولکه ده مار:

بته و و جوان بوونی ماسولکه و ده مار له خه و دا پهیدا بوونی نه وه ی
باشه هیشانیان. قه رد نه دانه وه ی خه لکه:

مینش:

خواردنی له خه ودا ده ست که وتنی مالی دنیا به هزی ناحه زی خزی
که سینگ لای واپرو میش که وته خواردنی و نه ویش به ته وای نفومی کردو
خواردنه که ی خوارد نه وه به دوا ی سونه تی پی غه مبر ده که وئی هاته
ده ری میش له زاروو لروت ده ست که وتنی مالی دنیا به له لایه ن ناحه زی
خزی به وه:

موری مل وانه:

که سینگ لای واپرو مل وانه ی کرده مل نه گهر نه که سه پیاو بوو نه وه
تووشی ده ردو به لا ده بی به لام بز ژن به ختیار ی به له لای میردی خزی.

مرواری:

به ده ست که وتنی له خه ودا فیرونی فو پانی پیروزوو هونراوه ی
نایشی به که زور سوودی لی وهرده گری:

مهستی: سه رخوشی:

که سنی لای واپرو به هزی تاره قو شه رابو بیره له خه ودا مه ست بوو
نه وه به ته وای له فرمانی خوا لاریداوه:

مه تاره ی تار:

خواردنه وه ی تار له مه تاره شه هید بوونه له غه زادا کون بوونی مه تاره ی
تار نه سیر بوونی خاونه که به تی به ده ست دووژمنی به لام زوو بزگار ده بی
خواردنه وه ی تار ی مه تاره به زوری دوعا کردنه بز داک و بابی خزی:

مه‌تالی شه:

ده‌ست که‌وتنی مه‌تال که‌پۆلاین پایه‌ی به‌رزی خاوتیتی. شکانی مه‌تال
تروشی بوونی هه‌زاری به‌بۆ خاوه‌نه‌که‌ی له‌خۆ به‌ستنی مه‌تال: که‌مینکی
هه‌زداره‌ که‌ بارمه‌تی ده‌دات له‌زیاندا.

مامز: ئاسک: ئاهو:

که‌مینک لای وابوو له‌خه‌ویا مامزی گرت نه‌وه‌کچی جوان ماره‌ده‌کات
سوار بوونی مامز له‌خه‌ودار هه‌روه‌هاگانی مامز زینا کردنه‌ له‌گه‌ل
که‌چیک... به‌رد گرتنه‌ مامز ته‌لاقدانی ژنیتی فهرخه‌ی مامز په‌یدا بوونی
که‌چیکی جوانه‌ مالی کردنی مامز ماره‌ کردنی که‌چیکه‌ که‌چه‌ که‌ نارازی به‌
خواردنی گۆشتی مامز ده‌ست که‌وتنی مالی دونیابه‌.

مه‌نچه‌ل:

بنواره‌ دیزه:

میروو:

زۆر بوونی له‌ ناو مال په‌یدا بوونی مندالی زۆره‌. پزیشتی له‌ ناو مال
مردنی مندالی خاوه‌ن ماله‌. دیشی شاره‌ میروو له‌ هه‌رنه‌میک زۆر بوونی
دیندارانه‌ خواردنی میروو له‌ بیر کردنی قورآنه‌ که‌سنی لای وابوو میروو له‌
زاری هاتنه‌ ده‌ری نه‌وه‌ ده‌یته‌ گۆزانی بیژ یان خۆی یان خزمینکی.

ماش:

خواردن و چاندنی ماره‌ کردنی ژینکی ئابوو مه‌ندوو مه‌رده‌.

میو:

چاندنی داری میو کردنی کاروباری به سووده بز کۆمهل برینی داری
میو نازاردانی باب و داکیتی:

مانگ گیران: پۆژگیران:

گیرانی مانگ له خهردا مردنی وه زیری وولاته. پۆژگیران مردنی
پاشای وولاته. گیرانی مانگ و بوونه وهی مردنی وه زیرنکو هاتنه جینی
وه زیرنکی تره ههروه ها پۆژگیران و ده رکه و تنه وهی مردنی پاشاینکو
هاتنه وهی په کی تره:

مینکو: په له ک:

چاندنی موزدهی خۆشه. خواردنی نیربازی به هه له قه نندنی سه نه
کردنی دووره:

ماسه:

دروست کردن و خواردنی کچ به شورودانی نابهدلی کچه نهیه.
خواردنه وهی ماسه لاجوونی خه م و ده رده:

مانگ: هه وی: هه یو:

دیتی مانگ به رووناکی له هه رنمیک دادوهی وه زیری پاشایه شه
کردن له گه له مانگ به ربه ره کانی په کینکه له کار به دهسته لاته کانی میزی.
گرتنی مانگ له خهردا دهست کهوتنی پایه ی به رزه: دوولت بوونی مانگ
زرداری کردنی وه زیری پاشایه: شه کردنی دوو مانگ شه یی درو

باشابه نه گەر لای و ابوو مانگی به ک شهوه برو به مانگی چارده نه و به کینک
دهینه وه زیر که سنی لای و ابوو مانگ به ته نیا مانگی به ک شهوه ی دینه نه وه
ده مری نه گەر لای و ابوو مانگ تا و ابوو نه و کاره ی مه به سنی به جی به جی
ده بی نه گەر لای و ابوو مانگ قسه ی له گهل کرد پایه ی زور به رز ده بی.

مه پ:

مه بونی مه پروو گوشت خواردنی له خه و دا بو مه ر که سینک ژمانی
شادی به و ته مه ن دریزی به. کوشتنه وه ی مه پ له پشته وه چوونی لای ژنی
خۆبه تی له پشته وه بیستی دهنگی مه پ سکا لای زور لێ کرا وانه و خوا
وه ری ده گری: که سنی لای و ابوو برووه ته شرانی مینگه لی مه پروو ده بیاته
له وه نه وه دهینه سه رزکی قه و مینکی باش مردنی به ک مه پ. مردنی ژنی
خاره نه که به تی به لام هی زور مه پ له ده ست چوونی مالی دونه به.
خواردنی دوونگی مه پ ته مه نی درنژه که سنی لای و ابوو گورگ ده وری
مه پ که ی داوه نه وه که سینک حه ز له ژنی ده کات برپه وه ی مه پ له کانی
خزی حه ج کردنه به لام کاتی خزی نه بی وه سیه ت کردنه به وه. که دوا ی
مردنی خیری بو بکه ن:

مایسن:

بنوا به نه سپ:

مینگه ل:

بنوا به مه پ:

مشار:

به ده ست که و تن درووست کردنی جی به جی بوونی کاروباری
شکائی مشارینده ست لانی خاوه نه که به نی:

مزاراح:

به ده ست که و تنی و سوورپاندنی. تووشی ژبانی خوش و بن ده رده

مه نجه نیق:

درووست کردنی له خه ودا پارا کردنه. مه نجه نیقی ناسن ده ست
که و تنی ده ست لانه.

مانگانه موچه:

که سنی لای و ابو لای پاشا مانگانه ی هه به نه وه پاشه که و تن کردنی ماله
بز منداله کانی نه گهر لای و ابو مانگانه ی برا نه وه ده مرئی نه گهر که سینگ
لای و ابو که سینگ به مانگانه ئیشی بز ده کات نه وه خه ریکه ژنه که ی
هه ل گری.

مه له کردن:

مه له کردن له ده ریادا زۆر بوونی زانیاری به نه گهر له مه له کردن
که رابه وه که ناری نه وه زانیاری له بیر ده چینه وه. بز بوون له مه له کردن
ده ریامردنی به زوویی به نه گهر لای و ابو پاشای وولات مه له ی ده کرد له
ده ریادا نه وه له گه ل پاشاییکی ده که و تنه شه پ کردن. مه له کردن له پروباردا
بزگاری به له خه م مه له کردن له نار تازی وه ستاو خه ریک بوونه به ئیشه .

یارنکی به‌رز به‌لام بۆی نا‌کری پشته مه‌له کردن تۆبه کردته له گونا‌حان
مردن له کاتی مه‌له‌وانتدا له خه‌ودا مردنی کا‌برایه به شه‌یدی مه‌له کردن
به‌پروونی له ناو ئاودا مه‌له‌وانه که ده‌یته گزیری زۆردارنک زۆر له خه‌لکی
بن‌ناوان ده‌کات پۆشتنی به سه‌ر ئاودا - له خه‌ودا دینداری کردنی زۆرو
پته‌وه:

مه‌رجان:

ده‌ست که‌وتنی ماره‌ کردنی ژینکی جوانه پسان و بزر بوونی له ده‌ست
چه‌که: که‌سن لای واپوو مه‌رجان له ناو ده‌ریا ده‌ر ده‌هینی شه‌وه کچی
سه‌رۆکی هه‌رم حه‌زی لنده‌کات:

میشک: ده‌ماغ: مۆخی:

هیشانی له خه‌ودا تووش بوونی کاری ناسته‌مه. خواردنی میشکی
نازله‌ ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه. ماندوو بوونی میشک کردنی کاری
نا‌به‌وابه‌ و نازاردانی باوکی خزیه‌تی

مورتک:

خواردنی به‌ری له خه‌ودا دینداری به‌ دانیشتی له بن‌داری مورتک
گرتنی پهبازی دیندارانه: به‌ینی مورتک لادانه له فه‌رمانی خوا دروست
کردنی ته‌سیح له به‌ری مورتک ماره‌ کردنی ژینکی پاک و دینداره.

مانگه‌کان:

دینی مانگی موحه‌پرهم شادی. هی سه‌فه‌ر خه‌مه. هی ره‌بیع‌الاول

به اختیاری به هی (ربیع الآخر) موژدهی خۆشه. هی (جمادالاول)
حه سانه وهیه له دواى ماندوو بوون. (هی جمادالآخر) خێرو بهره که ته هی
ره جهب وهستانی شه ره له نیزان شه پرکه ران هی شه عبان بهره که ته هی
ره مه زان دل خۆشی کۆمه لی موسولمانانه. هی شه ووال سه فهر کردنه هی
(ذی الحجة) و (ذی القعدة) حه ج کردنه.

ماتۆر: تۆلکه ی ناو:

خواردنه وهی ناو له ماتۆر ده ست که وتنی پله ی به رزی دونیا به و ژیا نی
شادی به:

مافۆر: قالی:

به ده ست که وتنی کردنی له خه ودا تزیه کردنه له گرونا جان هه روه ها
چینی له خه ودا بۆ خۆتنده وار دانانی هۆنراوه ی به سووده به لām بۆ
نه خۆتنده وار لاچوونی هه زاری و خه مه.

می بازی: حه ز لی کردن دل داری:

به دوا که وتنی له خه ودا کردنی کاری سووک و بی شه نجامه کردنی
دل داری له گه ل ژیتیک که بۆی ناشی به شه ریمه ت شه وه خۆشه وستی به له
نیروایان:

مه ریه م: دایکی عیسا:

به خزمه ت گه یشتی مه ریه م دایکی عیسا پێ خه مه به ر بۆ ژن په یدا بوونی
کو رپکی دیندارو نازداره به لām بۆ پیار جیا بوونه وه و دوور که وتنه وه به له
خزم و که سی.

مه‌هدی:

هانتی (محمد مهدی) له خه‌ودا بِلار برونه‌وه‌ی دادپه‌روه‌ری و خه‌یرو
خه‌وشی به

مجلسی: بانه: کۆر:

دانێشتن له بانه‌ی دینداران دینداری به. له بانه‌ی گوناه‌باران لادانه له
نهرمانی خوا. دینی بانه‌ی پێده‌نگ له خه‌ودا زیاره‌ت کردنی گۆرستانه.

مۆز:

خواردنی له خه‌ودا ماره‌ کردنی کچه‌کی عاره‌به له بن دانێشتنی داری
مۆز براده‌رایه‌تی دیندارانه. خواردنی مۆز بۆ نه‌خۆش مردنه بۆ مه‌لا هه‌لمی
زۆره‌ کۆ کردنه‌وه‌ی مۆز گوێ‌پایلی پیاوی ئایینی به‌ به‌رینی داری مۆز
کرداری دژی ئایینه:

مه‌قاش په‌نگرکێش:

درروست کردن و ده‌ست که‌وتنی پشتگیری که‌سینکی به‌هه‌یزه‌ بۆ نه‌وه‌ی
که‌وتووته ده‌ست خوار بوون و شکانی مه‌قاش ته‌روش بوونی
خاوه‌نه‌ که‌یه‌تی به‌ ده‌ردی له‌رزوکی:

مساچ:

ماچکردنی ژنی خۆی له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ند بوونه. ماچکردنی مردوو
خه‌یر کردنه بۆ مردوووه‌ که‌. ماچکردنی ده‌ست و پێی هه‌ر که‌سینکی له
خه‌ودا لادانه له هه‌واو ده‌عه‌به. ماچکردنی پیاو سوود بۆ گه‌یاندنیتی
ماچکردنی قرآنی پێرۆز و تیز گرتنی سه‌یدانه ماچکردنی کۆری پیاو چاکان

بروای پته‌وه به فرمانی خوا. ماچکردنی نازهل هه‌رچیکه هه‌بێ دلدارێ کردنه له‌گه‌ل بیه‌ژندا. ماچکردنی شتی بێ گیان براده‌رایه‌تی که‌سبکی زه‌به‌للاح و بێ سووده:

مندالی بوون:

ئه‌گه‌ر پیاوێ لای وابوو مندالی بووه‌ ئه‌وه‌ تووشی ده‌رده‌سه‌ری ده‌بێ ئه‌گه‌ر ژینک لای وابوو کچی بووه‌ ئه‌وه‌ ده‌وله‌مه‌ند ده‌بێ ئه‌گه‌ر لای وابوو کوپری بووه‌ ئه‌وه‌ لای مێردی به‌خته‌وه‌ر ده‌بێ مردنی مندال له‌ خه‌ودا خه‌مبکی که‌مه‌وه‌ ده‌رواته‌ ئه‌گه‌ر ژینک لای وابوو کوپری بووو قه‌ه‌ی له‌ گه‌ل کرد ئه‌و ژنه‌ کوپنکی زاناو دینداری ده‌بێ.

شه‌مش:

که‌سبک لای وابوو له‌ خه‌ودا شه‌مشێ ده‌کرد ئه‌وه‌ ده‌یه‌وێ کاری بکات به‌دزی و به‌لام زوو ئاشکرا ده‌بێ.

مرخه‌ نوێل:

که‌سبک لای وابوو خه‌ریکه‌ به‌ مرخه‌ به‌رد هه‌ل قه‌نی ئه‌وه‌ یارمه‌تی که‌سبکی دل په‌ق ده‌کات بۆ جێ به‌جێ بوونی کاری خزی واته‌ کاری دل په‌قه‌ که‌شکان و خوار بوونی مرخه‌ بێ هیزی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی

میوان:

که‌سبک لای وابوو میوانی هاتوه‌ ئه‌گه‌ر ژنی ئاووسی هه‌بێ ئه‌وه‌ مندالی ده‌بێ و منداله‌ که‌ش نازی ئه‌گه‌ر ناخه‌رو به‌ره‌که‌ته‌

ماموستا: مه‌لا:

دیتی ماموستا له خه‌ودا شادی و خوشی‌یه. مردنی ماموستا کهم
بوونی زانیاری‌یه. برون به ماموستا له خه‌ودا ده‌ست کهوتنی پایه‌ی به‌رزه.

مه‌نی: تۆی ئاده‌می:

که‌سن لای وابوو مه‌نی لێ هاته‌ ده‌رئ ئه‌ره ده‌وله‌مه‌ند ده‌بنی ئه‌گه‌ر
که‌سن مه‌نی به‌ ژنیک دا‌کرد ئه‌ر ژنه قازانجی پێ ده‌گات له لایان کا‌براهه.
ئه‌گه‌ر که‌سن مه‌نی که‌سێک بکه‌وتنه ده‌ستی سو‌ود له خا‌ره‌ن مه‌نی ده‌بینی.
خا‌ردنی مه‌نی ته‌مه‌ن درێژی‌یه. که‌سن لای وابوو مه‌نی ژنی خۆی به
سه‌ردا پ‌ژا ئه‌وه ژنه که قازانج به‌ مێرده‌ که‌ی ده‌گه‌ینی:

مه‌تران:

بنوا‌ره قه‌شه:

مزه‌وره:

خا‌ردنی له خه‌ودا ئه‌گه‌ر به‌ تام و خوش بوو ژبانی شادی‌یه به‌ لام ئه‌گه‌ر
بێ تام بوو ژبانی ده‌رده‌ سه‌ری‌یه:

میرگ چه‌مه‌ن چیمه‌ن:

گه‌ران له ناو میرگ یان نووستن راب‌وا‌ردنی ژبانی شادی و خوشی‌یه
گه‌ران له میرکێک بۆ به‌ کێت‌ر. خه‌بات کردنه بۆ دینداری به‌ لام ئه‌نجاسی واز
ده‌هینی و روو ده‌کاته خه‌راپه‌ کردن:

مژین:

مژینی شتی شیرین دینداری پتوره به لام هی ترشو تال غهم و دهرده
هی سوتر توو شبوونی نه خوشی به:

مه ساسه: بیله قان: پیشک:

که سبک لای و ابوو خه ریکه شتیک به مه ساسه هه ل بقه نی نه ره
نیربازی ده کات له گه ل مندا لان شکانی مه ساسه که م هیزی به بۆ کاروباری
زیان.

مه یخانه: شه راب خانه:

چرونی مه یخانه له خه ودا بۆ مه ی خواردنه وه که م دینی به نووستن له
مه یخانه دینداری به پروخانی مه یخانه زۆر بوونی کرداری ئایینی به.

مه ی گپ:

که سنی لای و ابوو مه ی ده دات به خه لک نه وه قسه ی دل خۆشکه ر بۆ
خه لک ده کات.

مه ی فروش:

که سنی لای و ابوو بوو ته مه ی فروش نه وه یان خۆزی یان خۆز مینکی
ده بیته مۆسیقا ژهن:

مال بار کردن:

له دینهات بۆ شار ده و له مه ندی به. له شار بۆ دینهات هه ژاری به. بار
کردن له وولاتی بۆ وولاتی مردنی بار که ره.

موژده: مزگینتی:

که سینک له خه‌ودا لای واپور موژده‌نیکی خوشی بز هات نه‌ره پرور
ده‌کاته خواپهرستی به‌لام نه‌گر لای واپور منداڵ موژده‌ی خوشی بز هینا
نه‌ره له لای سه‌رۆکی ههرتم مالی دویای ده‌ست ده‌که‌وئ:

مه‌ر مه‌ر..

ده‌ست که‌وتنی به‌ردی مه‌ر مه‌ری سببی په‌یدا بوونی براده‌رنکی
دبنداره‌ هی سوور براده‌رنکی که‌م دینه. هی بزور براده‌رنکی دوو پروره
هی زه‌رد براده‌رنکی دل‌پسه: دووست کردنی خانوو به‌ به‌ردی مه‌ر مه‌ر
ماره‌ کردنی پیوه‌ژنه که‌ مالی دویای زۆره:

مه‌لاشوو:

مه‌لاشوو هیشانی له خه‌ودا لادانه له فهرمانی خوای که‌وره.

مینوژ:

خواردنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی پرزی باشوو زۆره‌ فروشتنی مینوژ
پارمه‌تی دانی هه‌زارانه. دیتنی مینوژ فروش هالمیکی دینی به‌ که‌ سوودی
هه‌ به‌ بزگزمه‌ل.

مال ناوایی:

نه‌گر که‌ سینک لای واپور له خه‌ودا مال ناوای له که‌ سینک کرد نه‌ره
ده‌بیته‌ زاوای که‌سه‌ که‌. مال ناوایی کردنی ژن له میردی خوێ ته‌لاندانی
زنه‌ که‌ به‌. به‌لام هی پیاو له ژنی خوێ دینداری به‌ به‌ دل‌سۆزی:

« پیتی نون »

نوح پښ غمبهړ:

به خزمهت گه یشتی له خه ودا تمه ټنګی درنزی به سازاره دیتن له
هرنمیکي کهم باران باران بارنی زوره. نه گهر ژنی به خزمهتی گه یشت
نوره کوړنکی ده بڼ به لام کافر ده بڼ وه ژنه کاش له فرمانی میردی لاده دا:
هروره ها دپتی نوح هرزان بوونی نرخی ده غلوو دانه:

نور: پوناکی:

دیتی هر جزره نورنک له خه ودا ژبانی خوشه.

نانه وا:

که سینک لای واپور بورت نانه را نوره ټیږو کاری هه ژاران ده کات بز خوا.

نویژ:

نویژ کردنی به چاکی له خه ودا په زامه نندی خوا به له نویژ کهره که به لام
نویژ کردن به نوقانی لادانه له فرمانی خوا کردنی نویژی هه مرو جزره
سوننهت گرتنی ریبازی پښ غمبهړه (دخ) نویژ کردن پرو به پروژ هه لات
کردنی دینداری به به لام به ریبازی: نویژ کردن له جینگه ی تاریک لادانه له

فرمانی خوا. کردنی نوژی مردوو. بارانه نوژی جه ژنه و ته‌پاروحر
هاتنه له سه‌فر همووی مانای دینداری ته‌واوی نوژکهره‌که‌یه.

ناشکوری کردن:

ناشکوری کردن له خه‌ودا به‌رانبه‌ری هه‌رچی هه‌بی غه‌زه‌بی خوا‌یه له
ناشکوری که‌ره‌که:

ناو:

که‌سینک لای واپوو له خه‌ودا به‌ ناوی خزی بانگ نه‌ده‌کرا به‌لکو
ناوینکی نریان لټاپوو جا نه‌گه‌ر ناوه‌ نوی به‌ که‌ خۆشبووه‌ک شادمان.
پزگار: ئومید. نه‌وه‌ نه‌و که‌سه‌ زور به‌خۆشی ده‌زی به‌لام نه‌گه‌ر ناوه‌که
ناخۆشی بووه‌ک په‌شوو. ناکام. غه‌مبار. هه‌زار نه‌وه‌ تروشی کۆنره‌وه‌ری
زمانی دژوار ده‌بی.

نۆوه:

موو هه‌ل قه‌ندن به‌ نۆره‌ بۆ پیاو دینداری به‌ بۆ ژن خه‌مه.

نوو سین:

نوو سین له‌ خه‌ودا هی شتی باش ناو ده‌رکردنی نووسه‌ره‌ به‌ باشی به‌لام
نوو سینی شتی خراب‌نازاوه‌ دروست‌کردنه‌ بۆ خه‌لکی بێ تاوان که‌سینک
لای واپوو شتیکی نووسبووه‌شی کرده‌وه‌ نه‌وه‌ تزیه‌ ده‌کات له‌ کرداری درو
زمانی له‌ ناو‌عالمدا.

نیشانه: ئامانج:

ئەنگاوتنى نیشانه بە بەردیان تەفەنگ گەشتە بە ئاوات بە ئامانى:

ناشتنى مردوو:

ناشتنى مردوو لە خەودا دانانى ئەسپاردە بە لە لای کەسێكى ئەمین.

نەمام:

چاندنى ھەر نەمامىك لە خەودا یارمەتى دانى ھەزارانە بە زمان و بە دل
شكاندن و بېرى نەمام زۆردارى كردنە لە بى تاوانان:

نزگەر: بەسەنچكە: دەئك:

نووش بوونى نزگەرە لە خەودا یارمەتى دانى زۆردارانە بۆ زۆردارى:
ھەروەھا نزگەرە بە ھێز مردنى كاپرايە.

ناوبىزى كردن: بەرپەوانى:

ناوبىزى كردن لە ئىوان دوو كەسى شەركەر پان ناحەز ئەو ھەرمەن
كردنە بە چاكەو بەرگرى بە لە خەراپە لە لايان ناوبىزى كەرەو:

نۆك:

خواردنى لە خەودا دەست كەوتنى مالى دوونىايە بە لام خواردنى بە
گەرمىر كولارى ماچكردنى ژنى خزىەتى لە پرەمەزاندە ھەردوركيان بە
دۆزۆن.

ناووک:

هیشانی له خه‌ودا مردنی باوکی خاوه‌ن ناوکه‌یان مردنی داکیشی نه‌گه‌ر
که‌سبکی نه‌خزش لای وابوو ناووکێ کون بوووه‌ نه‌وه‌ ده‌مرئ. که‌سبک له
رولانی غه‌ریبی لای وابوو ناووکێ دیشنی ده‌گه‌رته‌وه‌ رولانی خزی.

نینۆک:

جوانی له‌ خه‌ودا ژبانی شادیه: درنژ بوونی که‌م دینی به‌کردنی نینۆک له
خه‌ودا گرتنی پێگه‌ی شه‌ریعه‌تی ئیسلامه‌ ناپێکی له‌ خه‌ودا که‌م دینی به‌:

نووشته:

که‌سبک لای وابوو مه‌لاییک نووشته‌ی بۆ ده‌کرد نه‌گه‌ر نووسینی شتی
په‌روژ بوو نه‌وه‌ نووشته‌ که‌ره‌ که‌ ده‌ینه‌ پشت‌گیری کا‌برا له‌ کاروباری ژباند
به‌لام نه‌گه‌ر نووسینی نووشته‌ شتی په‌روو پوچ بوو نه‌وه‌ به‌ دواکه‌وتنی شتی
ناله‌باره‌ له‌ لایان نووشته‌ بۆ کراوه‌ که‌:

نووستن: خه‌وتن:

بنواره‌ خه‌وتن

نه‌رد:

باری کردنی نه‌رد له‌ خه‌ودا به‌ فیه‌رۆ دانی مالی دونه‌یه.

ناقوس:

..... ده‌له‌سه‌مه‌ له‌ لایان ناقوس لێده‌ر:

نه ورؤز:

که سینک لای واپرو جه ژنی نه ورؤزی دی له خه ودا نهو شتی لئی
وون بوره دهی دؤزته وه نا ههنگ کردن بؤ نه ورؤز شادی به بؤ کز مهل.

نارنج:

خواردنو چاندنو بؤن کردنی جهز لئی کردنی ژیتکه که پئی ناشن
وهک خؤشکی ژنی بؤ نمونه: ههروه هاگرشین نارنج تروش بوون دهر دورو
غه مه:

نیلی میسر:

خواردنه وهی ئاوو خؤ شروشتنی و مهله کردن له نیلی میسر دهست
که وئنی پایهی مهزن و خؤشیه:

نهوت: نهفت:

که سینک لای واپرو نهوت ده سووتینی نهوه ته مهنی له شتی بئی سرود
سهرف ده کات. نه گهر لای واپرو نهوتیان به سهرا کرد نهوه له لایان
کار به دهستی میری تروشئ تا زاردان ده بئی. دؤزته وهی نهوت له زه ویدا
کشت و کال کردنه له زه وی زهوت کراو له خاوه نه گه ی. خواردنه وهی نهوت:
خواردنی مالی جهرامه.

نهعل:

له پئی کردنی نهعلی زهرد ماره کردنی ژیتکی دهر ده واره هی سهوز ماره
کردنی ژنی دینهاره. هی رهش ماره کردنی ژنی دهوله مهنده. هی سرور

ژنی که م دینه. بزر بوونی نه‌عل ته‌لاقدانی ژنی خاوه‌بیتی. ده‌ست که‌وتنی
نه‌علی زنی ژنی جواته هی زیو مال دونیابه هی چه‌رم ژبانی خوشه.

نال‌نال:

له‌خه‌ودا نال‌نال کردن ته‌گهر له‌به‌ر نه‌خوژی بوو شه‌وه له‌لایان زۆردار
غه‌دری لی ده‌کریت ته‌گهر له‌به‌ر بریتداری بوو شه‌وه برختانیان پی‌ی
کردووو به‌لام زوو ده‌رده‌که‌ویی:

نشته‌ر:

لیدانی نشته‌ر له‌هه‌ر که‌سینک له‌خه‌ودا دل‌شکاندنی کابرایه به‌قه‌پن
روتنی ناخوژی.

نیزه:

به‌ده‌ست که‌وتنی. به‌یدا کردنی براده‌رنکی به‌نه‌مه‌که..

نان:

خواردنی نان له‌خه‌ودا ته‌مه‌ن درژی به‌هه‌بوونی نان و نه‌خواردنی
نازاردانی خزمی خویه‌تی. خواردنی نانی زۆر گهرم تووش بوونی هه‌مه.
خواردنی نانی جووو هه‌رزن و نوک و نيسک و زیوان خیر کردنه به‌هه‌زاران
به‌زۆری و دل‌سۆزی...

نيسک:

خواردنی له‌خه‌ودا گرتنی پیاوی پی‌ی غه‌مه‌رانه.. چاندنی و دره‌و کردنی

سینگ له خهردا ترووش پروونی زیانی به ده رده سهری به به لام نه نیام رزگار برونه.

نه نک: داپیره:

دیشی نه نک له خهردا گه یشته به تاوات نه گهر که سینگ لای واپوو
نه نکى شینکى دابه نه وه که سینگ ده به ورت له پتناوی دژستا به تی فیللی لن
بکات.

نال:

که سینگ لای واپوو وولاخی خزی نال کرد نه وه به شهیدی ده سهری
نه گهر لای واپوو نالی زهری له پنی وولا خدا نه وه پرووده گاته دینداری.
که سنی لای واپوو نالی له پنی وولاغ کرده وه نه وه نازاری دایکی ده دا به
زوری.

نامه:

که سینگ لای واپوو نامه ی بز که سینگ نووسی ههر چونی هه بن نه وه
بان خزشکی یان کچی یا خزمینکی ماره ده کات بو نووسه ره که نووسه ره که.

« پیتی واو »

وینه گر:

که سینگ لای واپو ووتنه گر نه وه به دواى عه یی خه لک دا
ده گه پتی. که سینگ لای واپو ووتنه ی ژنیکی به ده سته وه به نه وه بیر
کردنه وه به له ده وله مه ندی و. نایگانی به لام نه گه ووتنه ی پیاو بوو نه وه
ده به ووت ناژاوه نیک بز که سینگ پتی تاوان درووست بکات که خزی
تروشی زیان ده پتی. رهش بوونه وه ی ووتنه ی هر که سینگ مردنی خاوه ن
وتنه که به به زوویی دوزینه وه ی ووتنه یی هر که س دوزینه وه ی نه وه پاره به که
رونی کردوه:

وون بوون: بزو بوون: گوم بوون:

که سینگ لای واپو شتیکی لئ وون بووه نه وه گوناخیکی گه وره ده کات
نه گه ر شته که ی دوزی به وه نه وه تویه ده کات:

وه رس:

که سنی لای واپو وه رسه له خه ودا له هر شتیکی نه وه له مالی ناژاوه ی
مه به:

ووله: جزیرکه: که له په ز:

که سینگ لای واپو جزیرکه ی کوشت نه وه یارمه تی جووتیار ده دا به

مالی دنیا زور بونی که له په زین دهرامه تی کشت وکالی ساله:

وهرگرتن:

که سینک لای واپور شتیکی له که سینک وهرگرت شه وه خزشی نیکی
که مهر دهروات:

وهرگه پان:

که سینک لای واپور له خه ودا له سر پست که وته سر زگی شه وه هار دل
بز خوا جی ده کات و به بی بر واده مرئی به لام وهرگه پان له سر زگی بز سر
پست تزیه کردنه له گوناخان.

وهرددانه وه:

که سینک لای واپور زهوی وهرده دانه وه بز تزو کردنی شه وه ده چینه
خه جوړ له ویی ده مرئی:

وازی: یاری: گه مه:

کردنی هر جوړه وازیکی له خه ودا ژبانی شادی و ده ست که وتی
مالی دنیا به:

ووشتر: خوشر:

دپتی له خه ودا سه فهر کردنه له ییابان و تووشی کوتره وهری برونه
کوشته وهری ووشتر سه رکه وته به سر ناحه زدا خواردنی گوشتی
خواردنی مالی خه رامه:

« پیتی هی »

هاریون پیتی غه مبهردخ:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا تووش بوونی نازارو غه مه له لایه ن
هه ندی که سنی ناره سه ن و که م دین:

هود پیتی غه مبهردخ:

به خزمهت گه یشتنی تووش بوونی به ربه ره کانی به له گه ل که سینی
زوردار که له نه نجامدا زال ده پیتی به سه ر زورداره که دا.

هابیل:

به خزمهت گه یشتنی ماره کردنی ژنیکی لاساره: یان به ناحه ق
ده کورزی.

ههرمی:

خواردنی ههرمی که زهرد نه پیتی ده ست که وتنی مالی دویایه به لام هی
زهرد تووش بوونی نه خوشی به: چاندنی نه مامی ههرمی خزمهت کردنی
نه نه: هه نه نه.

هیلانه:

دیشی هیلانه‌ی هر بالنده‌ی یکی له خه‌ودا خزمه‌ت کردنی باب و داکه به‌لام تیکدانی لادانه له فرمانی خوی مه‌زن.

هرس: وورچ: حورچ:

کوشتی هرس له خه‌ودا زال بوونه به سهر دووژمندا گزشت خواردنی هرس نیاز کردنی دزی به له مالی مزگه‌وت گانی هرس ناشت بوونه به له گهل ناحه‌ز: شهر کردن له گهل هرس گرتنی دژووی سونه‌ته.

ههل خلیکان به‌ربوونه‌وه:

که‌سینگ له خه‌ودا لای واپور له پریشندا ههل خلیکا نه‌وه نه‌ر ئیشه‌ی که خه‌ریکه بیکات سهر ناکه‌رئی نه‌گر لای واپور که‌سینگ ده‌ستی گرت و راستی کرده‌وه نه‌وه به هژی که‌سینگه‌وه ده‌گاته‌ئاوات.

هاوار:

نه‌گر که‌سینگ هاواری کرد له ناو کزمه‌لنیک نه‌وه ده‌بیشه سهرۆکی کزمه‌له که به‌لام هاوار کردن به‌ته‌نیا له ده‌ست چوونی پایه‌ی به‌رزه:

هه‌وار:

که‌سی لای واپور که‌پایه‌وه نه‌وه هه‌واره‌ی به‌جئی هیتشبرو نه‌وه ده‌گه‌پته‌وه نه‌وه کرده‌وانه‌ی وازی لیان هیتابور.

هاری:

هار برون له خه‌ودا لادانه له دینداری:

هیزه‌ی روون:

به‌ده‌ست که‌رتنی له‌خه‌ودا فه‌رماندانه به‌چاکه‌ر خۆ له‌بیر کردنه بۆ
چاکه‌کردن درانی هیزه‌ی روون که‌سینکه که‌خۆی به‌زانبار ده‌زانی به‌لام
زۆر نه‌زانه‌یانی خاوه‌ن هیزه‌که:

هه‌ویر:

کردنی هه‌ویر له‌خه‌ودا هاتنی میوانی پایه‌به‌رزه‌ بۆ لای هه‌ویر شێلان
له‌قابی ته‌سکدا به‌دواکه‌رتنی نێچازی به‌له‌شتی فراواندا ماره‌کردنی که‌چه
له‌خۆی نه‌نگرشیکی هه‌ویر کردن ده‌وله‌مه‌ندی به‌.

هۆزه‌بانه: گۆزه‌بانه:

به‌شی‌نه‌وه‌ی هه‌ر شتیک به‌بۆنه‌ی مندال بوون به‌ناوی هۆزه‌بانه له
خه‌ودا به‌دواکه‌رتنی فه‌رمووده‌ی پێ‌خه‌مه‌ره.

هه‌نگوین:

خواردنی له‌خه‌ودا ته‌ن درووستی به‌دیتنه‌وه‌ی شانه‌ی هه‌نگوین
دۆزینه‌وه‌ی زه‌نه‌ له‌بێ‌گل: خواردنی هه‌نگوینی سپی دینداری کردنه به‌
دل سۆزی.

هه‌وراز: پک:

که‌سینک لای وابوو له‌هه‌ررازی به‌سه‌رکه‌وت نه‌وه‌ مردنی نزیك
بروتنه‌ره نه‌گه‌ر لای وابوو به‌سواری وولاغ به‌سه‌رکه‌وت نه‌وه‌ ژنیک ماره
ده‌کات به‌لام زۆر به‌زه‌حه‌مت ده‌ستی ده‌که‌وێ.

هه لَامَت:

تووشبوونی له خهردا به دهست کهوتنی مالتیکی کهمه.

هه لَالَه:

بۆن کردنی له خهردا تووش بوونی نه خوشی به.

هوڤینه: وورینه چهین و بهین:

که سینگ لای واپوو له خهویا هوڤینه دهکات نهوه بهدرا کهوتنی شتی
بێ سووده ههروه ها قه کردنی بێ که لکه:

هه رۆن:

خواردنوو چاندن و دوورینه وهی نرخ گران بوونی ده غلردانه.

هه ناسه:

بۆ ژن بهستنی خوشه وستی به لای مینردی. بۆ پیاو تووش بوونی
خه مه.

هه وئی:

ژنیک لای واپوو له خهویا هه وئی به سه رهات نهوه کچیکی ده بێ:
مردنی هه وئی مردنی کهچه.

هه زده:

که سینگ لای واپوو له نار هه زدهی خه بهتی نهوه دینداری پته و ده بێ:

هروخانی هژده لادانی خاوه نه که به تی له فرمانی خوا.

هه واه:

که سینک لای واپور له نار هه وادا ده پروات یان وه ستاره ئه وه پایه ی بهرز
ده بن مژنی هه واکردنی کاری بی ئه جامه فرین له نار هه وادا پایه بهرز یه:

هه ریه که شککه ک:

خواردنی بۆ نه خۆش مردنه بۆ مه لاکه م زانیاری به بۆ جووتیار که م
ده رامه تی به بۆ هه سکه و تروش بوونی شه پرو سه رته که و ته.

هاوین:

دیتی هاوین له کاتی خۆی خێرو به ره که ته. به لام دیتی به ساردی
تروش بوونی میوه جاته بۆ نه خۆشی و که م ده رامه تی. دیتی هاوین به
که رمی زۆر بوونی ده رامه تی شینایی و کشت و کاله:

هه میان:

درووست کردنی ئاگاداری ئه سپارده ی خه لکه درانی خه یانه ت کردنه
له ئاسپارده.

هه نجیر:

خواردنی هه مرو جزوری له خه وادا ده و له مه ندی و ته ن درووستی و
ژیانی خۆشه دانیشتی له بن داری هه نجیر په شیمان بوونه وه یه له کرداری
خه راپ برینی هه نجیر لادانه له فرمانی خوا.

هه لوچه:

خواردنی بۆ نه خوشی نه ن درووستی به ههروه ها خواردن بۆ هه مور
کهس زۆر باشه.

هه نارا: نه نارۆک:

خواردنی هه ناری شیرین دهست کهوتنی برزقی چه لاله هی ترش
تروش برونه خه مه چاندنی نه مامی هه ناری شیرین ماره کردنی ژنیک
کابان و ئادامه. به لام هی ترش ماره کردنی ژنیک بێ هه شه:

هیشوو: ووشی: گویشی:

به دهست کهوتنی هیشوی تری به دهست کهوتنی مالی دونیابه به لام
هیشوی خورما به دهست کهوتنی چه ج کردنه به مالی چه لال.

هیلکه:

ئارد له هیلکه کردن ده رکردنی زه کاتی ماله خۆل له هیلکه کردن خیر
کردنه به مالی چه رام شکانی هیلکه لادانی خاوه تیشی له فهرمانی خوی
مه زن.

هیلکه:

خواردنی هه جۆره هیلکه تیک به کالی خواردنی مالی چه رامه بان
زینا کردنه که سینک لای وابرو هیلکه ی به دهسته وه به نه وه ژنه که ی تروشی
ده رد بکی سامناک ده بی خواردنی هیلکه به په لکه وه دزی کردنه. که سینک
لای وابرو ژنه که ی هیلکه ی کرد نه وه کوپنکی کافری ده بی: هیلکه نانه وه

له بن مریشک کردنی - کارینکه که سرودی هه‌یه بۆ دووا پوژی - که‌سینک لای واپوو هیلکه‌ی به په‌لکه‌وه خوارد به‌لام قوتی نه‌دا شه‌وه واز له دزی کردن ده‌هینی که‌سنی لای واپوو هیلکه‌ی زووری لایه له نیشروکاری خزی سه‌رناکه‌ویی خواردنی هیلکه به برزازی په‌یدا بوونی ده‌رده بۆ ژنانی هه‌رنمه که یان به‌دیل گرتیانه له لایه‌ن دوژمنه‌وه.

هه‌تیو: هه‌تیم:

دیتی هه‌تیو له خه‌ودا هه‌باری به‌که‌سنی لای واپوو ده‌ستی به‌سه‌ری هه‌تیردا هه‌نا شه‌وه خیر کرده به هه‌زاران که‌سینک لای واپوو سه‌ری هه‌نیری ده‌تراشی شه‌وه به‌ری خزی ده‌تراشی.

هه‌یوان:

کردنی هه‌یوان به‌قور ماره‌کردنی ژینکی دینداره. به‌گه‌ج تروش بوونی غه‌مه به‌خشی سووره‌وه کراو خواردنی مالی هه‌رامه پروخانی هه‌یوان مردنی مامی خاوه‌نه که‌یه‌تی: جوانی هه‌یوان ژبانی شادی خاوه‌نیتی:

هه‌اون:

ده‌ست که‌وتنی هه‌اون له خه‌ودا جی‌به‌جی بوونی شه‌وه به‌سته‌ی که‌ بزی هه‌ول ده‌دات ده‌ست که‌وتنی هه‌اونی ژێر پایه‌ی به‌رزه بۆ کابرا. شکانی هه‌اون مردنی شه‌وه لادی خاوه‌نه که‌یه‌تی.

هه‌ور:

دیتی هه‌وری ره‌ش تروش بوونی غه‌مه به‌لام هه‌وری سوور په‌یدا بوونی شه‌ورو کوشتاره. هه‌وری سه‌پی خۆشی و شادی به‌ بۆ خه‌لکی

هه رنمه که. پهیدا بوونی هه وری ناگردد له هه رنمیک زāl بوونی دووژمه
 به سه ر هه رنمه که دا سوار بوونی هه وری زیاد بوونی زانیاری به چوونه ناو
 هه وری براده رایه تی خه لکی دینداره خانوو کردن له ناو هه وری ده ست
 که وتی پایه ی به رزه:

« پیتی یی »

یه عقوب پئی غمبهر (د.خ):

دینو به خزمهت گه یشتنی له خه ودا پته و بونی ئیمان به خوای گه وره.
یان به که سروکاری خوی شاد ده یته وه.

یان به هزی وون بونی کوپنکی وه تروشی فم ده بئی هه ووه ها دیتنی له
خه ودا له هه رنمیک گران بونی نرخی ده غلو و دانه نه گه ر ژنیک له خه ودا
به خزمهتی بگات نه وه کوپنکی ده بئی که تروشی ده وده سه ری ده بئی به لام
نه نجام پله ی به رزی ده بئی.

یوسف پئی غمبهر (د.خ):

که سبک به پروی گهش و خزش له خه ودا ییینی نه وه پله ی به رزی
ده ست ده که وئی به لام دیتنی به پروی گررزه وه له هه رنمیک داهاتی گرانی
ده غلو و دانه نه گه ر ژنیک له خه ودا دیتی نه وه کوپنکی ده بئی که ده یته
کار به ده ستنکی مه زن نه گه ر مندا له خه و دیت نه وه براکانی سه وودی
پئی ده بهن و ده یانه وئی له ناوی بهرن نه گه ر که سبک لای وایو که راسی
یوسفی که وته ده ست نه گه ر کوئر بئی چاک ده یته وه نه گه ر غه مبار بئی شاد
ده بئی نه گه ر یوسف شتنکی دایه نه وه یان ده یته وه زیر یان عالمی خه وون
یان ژنیک جوان ده هیئتی.

یونس پئی غمبهر (د.خ):

به خزمهت گه یشتی له خهردا تووش بوونی غم و خهفته به لām
نه نجاسی شادی و خوشی به:

یه حیا پئی غمبهر (د.خ):

به خزمهت گه یشتی له خهردا شادی و مردنی به ئیمانده یه ههروه ها
له بهر کردنی قورانی پرژه:

یا قوت:

به دهست کهوتی له خهردا دینداری به که سیک لای واپرو نه قیمی
نه نگوستله ی یاقرته ژینکی جوان ماره ده کات:

یال: بژی:

که سیک لای واپرو له هه رنمیک ماینکی دیت که یالی جوانی هه برو
ئه وه ژینک ده یته کار به دهستی ئه وه رنمه. به لām نه گهر نه سبی دیت به م
جزره ئه وه پیاونک ده یته کار به دهستی هه رنمه که:

یوشه ع پئی غمبهر (د.خ):

به خزمهت گه یشتی له خهردا گرتی رنپازی دیندارانه تۆبه کردنه ل:
گروناحان:

